

**T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME BİLİM DALI**

**TÜRKİYE’ DE KENTSEL DÖNÜŞÜM BAKIMINDAN KENTLERİN DEPREME
HAZIRLANMASI: YALOVA İLİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUSTAFA TEMEL

DANIŞMAN: PROF. DR. FAHRİ APAYDIN

**YALOVA
Haziran 2025**

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE KENTSEL DÖNÜŞÜM BAKIMINDAN KENTLERİN DEPREME
HAZIRLANMASI: YALOVA İLİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUSTAFA TEMEL
238112007

DANIŞMAN: PROF. DR. FAHRİ APAYDIN

YALOVA
Haziran 2025

ETİK BEYAN

Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez/Proje Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım “TÜRKİYE’DE KENTSEL DÖNÜŞÜM BAKIMINDAN KENTLERİN DEPREME HAZIRLANMASI: YALOVA İLİ ÖRNEĞİ” başlıklı bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksinin tespiti halinde doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi taahhüt ve beyan ederim.

İmza

Mustafa TEMEL

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim boyunca benden yardımlarını esirgemeyen, akademik anlamda bana her zaman destek olan ve doğru yolu gösteren sayın danışman hocam Prof. Dr. Fahri APAYDIN'a teşekkür ederim. Her zaman yanımda oldukları ve benden desteklerini hiçbir zaman esirgemedikleri için aileme teşekkür ederim.

Haziran – 2025

Mustafa TEMEL

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN	i
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLolar LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	2
1.1.1. Türkiye’de kentsel dönüşümün depreme hazırlık sürecine etkileri	2
1.1.2. Yalova ilinde kentsel dönüşüm projelerinin depreme hazırlık açısından etkisi	4
1.2. Araştırmanın Önemi	5
1.2.1. Deprem riski yüksek bölgelerde kentsel dönüşüm projelerinin önemi.....	5
1.2.2. Yalova ili özelinde elde edilecek bulguların diğer deprem riski taşıyan illere uygulanabilirliği.....	7
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	8
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	11
2.1. Kentsel Dönüşüm: Tanım, Kapsam ve Tarihsel Gelişim	12
2.1.1. Kentsel Dönüşüm ve Deprem Risk Yönetimi.....	14
2.1.2. Kentsel dönüşümün sosyal ve ekonomik etkileri	15
2.1.3. Kentsel dönüşüm ve sürdürülebilir şehircilik	16
2.1.4. Türkiye’de kentsel dönüşümün gelişimi.....	17
2.1.5. Uluslararası literatürde kentsel dönüşüm ve deprem ilişkisi	19
2.2. Depreme Hazırlık ve Kentsel Dönüşüm.....	20
2.2.1. Deprem riski ve önemi.....	20
2.2.2. Kentsel dönüşümün depreme hazırlıktaki rolü	21
2.2.3. Başarı faktörleri ve karşılaşılan sorunlar	22
2.3. Yalova İli ve Deprem Riski.....	22
2.3.1. Yalova’nın jeolojik ve coğrafi özellikleri: deprem riskinin temelleri	23
2.3.2. 1999 Marmara depremi ve Yalova’nın yaşadığı kayıplar	25
2.3.3. Günümüzde Yalova’nın deprem hazırlığı, mevcut durumun değerlendirilmesi ..	26
3. MATERYAL VE METOT.....	29
3.1. Araştırmanın Yöntemi	29
3.2. Araştırmanın Sahası ve Örneklem Seçimi.....	30
3.3. Veri Toplama Yöntemleri.....	31

3.1.1. Anket çalışması.....	31
3.1.2. Derinlemesine görüşmeler	32
3.1.3. SWOT analizi	34
3.1.4. Veri analizi.....	36
3.1.5. Araştırmanın etik ilkeleri	36
4. BULGULAR	37
4.1. Bulgular	38
4.1.1. Yalova’da yürütülen kentsel dönüşüm projeleri hakkında bilginiz var mı?	38
4.1.2. Kentsel dönüşüm projelerinin amacını nasıl tanımlarsınız?	39
4.1.3. Yalova’da kentsel dönüşüm projelerinin uygulanmasını genel olarak başarılı buluyor musunuz? Neden?.....	40
4.1.4. Yalova’nın deprem riski konusunda bilgi sahibi misiniz?.....	42
4.1.5. Yalova’nın depreme hazırlık düzeyini 1’den 5’e kadar değerlendirir misiniz? (1: yetersiz- 5: çok yeterli)	43
4.1.6. Bireysel olarak depreme karşı aldığınız önlemler nelerdir? Lütfen belirtiniz.	44
4.1.7. Kentsel dönüşüm projelerinin Yalova’nın depreme hazırlık düzeyine olumlu katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Neden?.....	45
4.1.8. Yalova’daki kentsel dönüşüm projelerinde hangi sorunlarla karşılaşıyorsunuz? (Örneğin: İmar izinleri, sosyal yapı değişimi, altyapı eksiklikleri.)	47
4.1.9. Yalova’da kentsel dönüşüm projelerinin planlama ve uygulama süreçlerinde yerel yönetimlerin performansını nasıl değerlendiriyorsunuz?	48
4.1.10. Kentsel dönüşüm projelerine halkın katılımı sizce yeterli düzeyde mi?	49
4.1.11. Halkın projelere katılımını artırmak için hangi adımlar atılmalıdır?.....	50
4.1.12. Projelerin sosyal etkileri konusunda ne düşünüyorsunuz? (Örneğin: Mahalle kültürünün değişimi, komşuluk ilişkileri, yaşam kalitesi.)	51
4.1.13. Sizce Yalova’nın deprem hazırlığını artırmak için hangi adımlar atılmalıdır? ..	52
4.1.14. Kentsel dönüşüm projelerinin daha etkin olması için hangi önerilerde bulunursunuz?	54
4.2. SWOT Analizi	56
4.3. Bulguların Fenomenolojik Yaklaşımla Değerlendirilmesi.....	58
4.3.1. Katılımcıların deprem ve kentsel dönüşüm algıları	59
4.3.2. Kentsel dönüşümün sosyal ve ekonomik etkileri	60
4.3.3. Yerel yönetim performansına dair algılar	61
4.3.4. Depreme hazırlık düzeyi ve bireysel önlemler	62
4.3.5. Toplumsal dayanışma ve sosyal doku üzerindeki etkiler	64
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	66
5.1. Öneriler.....	67

KAYNAKLAR.....	71
EK 1– ANKET SORULARI.....	81
EK 2– AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU.....	84
EK 3– ETİK ONAY	85
ÖZGEÇMİŞ	86

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1. Yalova’da yürütölen kentsel dönüşüm projeleri hakkında bilginiz var mı? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı	38
Tablo 4.2. Kentsel dönüşüm projelerinin amacını nasıl tanımlarsınız? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı	39
Tablo 4.3. Yalova’da kentsel dönüşüm projelerinin uygulanmasını genel olarak başarılı buluyor musunuz? Neden? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı	40
Tablo 4.4. Yalova’nın deprem riski konusunda bilgi sahibi misiniz? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı	42
Tablo 4.5. Yalova’nın deprem riski konusunda bilgi sahibi misiniz? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.	43
Tablo 4.6. Kentsel dönüşüm projelerinin Yalova’nın depreme hazırlık düzeyine olumlu katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Neden? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.	45
Tablo 4.7. Yalova’daki kentsel dönüşüm projelerinde hangi sorunlarla karşılaşıyorsunuz? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.....	47
Tablo 4.8. Yalova’da kentsel dönüşüm projelerinin planlama ve uygulama süreçlerinde yerel yönetimlerin performansını nasıl değerlendiriyorsunuz? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.	48
Tablo 4.9. Kentsel dönüşüm projelerine halkın katılımı sizce yeterli düzeyde mi? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.	49
Tablo 4.10. Halkın projelere katılımını artırmak için hangi adımlar atılmalıdır? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.	50
Tablo 4.11. Projelerin sosyal etkileri konusunda ne düşünüyorsunuz? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.	51
Tablo 4.12. SWOT analizi.....	56

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1. Yarı yapılandırılmış görüşme akış şeması	30
Şekil 4.1. Yalova’da yürütülen kentsel dönüşüm projeleri hakkında bilginiz var mı? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin yüzdesel dağılımı.	39
Şekil 4.2. Kentsel dönüşüm projelerinin amacını nasıl tanımlarsınız? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin yüzdesel dağılımı.	40
Şekil 4.3. Yalova’da kentsel dönüşüm projelerinin uygulanmasını genel olarak başarılı buluyor musunuz? Neden? Sorusuna yönelik katılımcıların yüzdesel dağılımı.	41
Şekil 4.4. Yalova’nın deprem riski konusunda bilgi sahibi misiniz? Sorusuna yönelik katılımcıların yüzdesel dağılımı.	43
Şekil 4.5. Yalova’nın depreme hazırlık düzeyini 1’den 5’e kadar değerlendirir misiniz? Sorusuna yönelik katılımcıların yüzdesel dağılımı.	44
Şekil 4.6. Kentsel dönüşüm projelerine halkın katılımı sizce yeterli düzeyde mi? Sorusuna yönelik katılımcıların yüzdesel dağılımı.	50

TÜRKİYE’DE KENTSEL DÖNÜŞÜM BAKIMINDAN KENTLERİN DEPREME HAZIRLANMASI: YALOVA İLİ ÖRNEĞİ

ÖZET

Türkiye’nin deprem kuşağındaki coğrafi konumu, kentlerin fiziksel ve toplumsal yapılarında sürdürülebilir bir dönüşüm ihtiyacını zorunlu kılmaktadır. Deprem riski yüksek bölgelerde uygulanan kentsel dönüşüm projeleri, yalnızca yapıların fiziksel dayanıklılığını artırmakla sınırlı kalmamakta; aynı zamanda sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi, ekonomik sürdürülebilirlik ve toplumsal farkındalık gibi unsurları da içeren çok boyutlu bir süreç sunmaktadır. Bu bağlamda, Yalova ili, 1999 Marmara Depremi’nden bu yana kentsel dönüşüm uygulamaları açısından önemli bir inceleme alanı olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmada, Yalova’da yürütülen kentsel dönüşüm projelerinin depreme hazırlık süreçlerine olan etkileri çok boyutlu bir perspektifle ele alınmıştır.

Araştırma kapsamında, Google Forms aracılığıyla tasarlanan yarı yapılandırılmış sorular üzerinden veri toplanmış ve katılımcıların bireysel algıları fenomenolojik bir yaklaşımla değerlendirilmiştir. Bu yöntem ek olarak, kentsel dönüşüm projelerinin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatlar ve tehditler SWOT analizi çerçevesinde stratejik bir düzlemde ele alınmıştır. Analizler, Yalova’daki kentsel dönüşüm uygulamalarının fiziksel risklerin azaltılmasına katkıda bulunduğunu, ancak süreçlerin planlama ve uygulama aşamalarında katılımcılık, finansal kaynak yönetimi ve sosyal uyum gibi kritik noktalarda önemli sınırlılıklarla karşılaşıldığını göstermektedir.

Elde edilen bulgular, kentsel dönüşüm projelerinin yalnızca depreme karşı koruma sağlamadığını; aynı zamanda şehirlerin sosyal yapısını, ekonomik dayanıklılığını ve çevresel sürdürülebilirliğini etkileyen geniş bir etkileşim alanı sunduğunu ortaya koymaktadır. Bu çerçevede çalışma, yerel dinamikler ve uluslararası uygulamalar ışığında daha kapsamlı ve entegre bir yaklaşımın gerekliliğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Deprem risk yönetimi, Kentsel dönüşüm, Yalova, Fenomenoloji, SWOT analizi

EARTHQUAKE PREPAREDNESS IN CITIES THROUGH URBAN TRANSFORMATION IN TURKIYE: THE CASE OF YALOVA PROVINCE

ABSTRACT

Türkiye's geographical position on active fault lines necessitates comprehensive urban transformation initiatives to mitigate seismic risks. Particularly in high-risk areas, urban renewal projects serve as a multidimensional strategy, addressing not only physical resilience but also fostering social solidarity, economic sustainability, and community awareness. Yalova, profoundly impacted by the 1999 Marmara Earthquake, represents a critical case for analyzing the effectiveness of such projects. This study explores the multifaceted impacts of urban transformation initiatives in Yalova on earthquake preparedness.

Data were collected using semi-structured questionnaires designed on Google Forms, targeting local participants. Employing a phenomenological approach, the research delved into subjective perceptions of the projects. Additionally, SWOT analysis was conducted to evaluate the strengths, weaknesses, opportunities, and threats associated with urban transformation efforts. The findings revealed that while these projects significantly contributed to reducing seismic vulnerabilities, they faced critical limitations in participatory planning, financial resource allocation, and social cohesion.

The analysis underscores the dual role of urban transformation projects, not only as tools for disaster mitigation but also as catalysts for enhancing the social, economic, and environmental resilience of urban settings. The study emphasizes the necessity of integrated frameworks that combine local dynamics with global best practices to ensure more inclusive and sustainable outcomes in future urban renewal policies.

Keywords: Earthquake risk management, Urban transformation, Yalova, Phenomenology, SWOT analysis

1. GİRİŞ

Türkiye, aktif fay hatları üzerinde yer alması nedeniyle sık sık depremlerle karşılaşan bir ülkedir (Tekin, vd., 2022). Özellikle 1999 Marmara Depremi, hem fiziksel hem de toplumsal açıdan büyük yıkımlara yol açarak, deprem hazırlık çalışmalarının önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Bu durum, şehirlerdeki fiziksel güvenliğin artırılmasını ve depreme dirençli alanlar oluşturmayı bir zorunluluk haline getirmiştir (Daşkiran ve Ak, 2015). Türkiye'nin bu gereksinimi karşılamak için başvurduğu en temel araçlardan biri, kentsel dönüşüm projeleridir.

Kentsel dönüşüm, yalnızca fiziksel yapıların yenilenmesini yanı sıra şehirlerin sosyal ve ekonomik dokusunu güçlendiren bir süreçtir (Polat ve Dostoğlu, 2007). Bu projeler, afet riskini azaltmak amacıyla fiziki dayanıklılığı artırırken, sosyal mekanlar ve toplumsal dayanışma unsurlarıyla daha sürdürülebilir şehirler inşa etmeyi hedeflemektedir. Ancak kentsel dönüşüm üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde, bu projelerin büyük şehirlerde yoğunlaştığı, Marmara Bölgesi'nin küçük illerine dair çalışmaların ise sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu çalışma, Yalova ili özelinde kentsel dönüşüm projelerinin deprem riski bağlamında etkilerini inceleyerek, literatürdeki bu eksikliği gidermeyi amaçlamaktadır (Öztekin ve Çolak, 2022).

Yalova, Türkiye'nin deprem kuşağında yer alan illerinden biridir ve 1999 Marmara Depremi'nde en büyük hasarı yaşayan bölgeler arasında bulunmaktadır. Deprem sonrası dönemde bölgede gerçekleştirilen kentsel dönüşüm projeleri, Yalova'nın hem fiziki hem de sosyal yapısını dönüştürmüştür (Akkan ve Arık, 2024). Ancak bu projelerin, halkın deprem farkındalığına ve sosyal dayanışmasına olan etkisi yeterince araştırılmamıştır. Bu bağlamda, Yalova örneği üzerinden yapılacak bir inceleme, hem yerel hem de ulusal ölçekte afet yönetimi politikalarına katkı sağlayabilir.

Bu çalışmanın amacı, Yalova'daki kentsel dönüşüm projelerinin depreme hazırlık süreçleri üzerindeki etkilerini anlamaktır. Özellikle fenomenolojik bir yaklaşımla, bireylerin bu projeleri nasıl algıladığı, projelerin sosyal ve ekonomik etkilerinin neler olduğu incelenecektir. Çalışma, bireysel ve toplumsal düzeyde kentsel dönüşüm projelerinin algılarını ortaya koyarak literatüre hem teorik hem de uygulamalı bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Araştırmada şu sorulara yanıt aranacaktır:

- 1) Yalova'da kentsel dönüşüm projeleri, bireylerin deprem riskine dair algılarını nasıl etkilemiştir?
- 2) Bu projelerin sosyal bağlar ve ekonomik süreçler üzerindeki etkileri nelerdir?

3) Halkın projelere olan katılım düzeyi, projelerin başarısını nasıl etkilemiştir?

Bu sorulara verilen yanıtlar, literatürdeki bilgi eksikliğini gidermekle kalmayıp, benzer deprem riski taşıyan diğer illerdeki uygulamalara da ışık tutacaktır.

Tez çalışmasının devamında, ikinci bölümde literatür taraması yapılmış ve kentsel dönüşümün tarihsel gelişimi ile deprem riskine etkisi ele alınmıştır. Üçüncü bölümde, araştırmanın yöntemi ve veri toplama süreci açıklanmıştır. Dördüncü bölümde bulgular ve tartışma yer almakta, beşinci bölümde ise sonuçlar ve öneriler sunulmaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, Yalova ili özelinde kentsel dönüşüm projelerinin depreme hazırlık sürecine etkilerini incelemektir. Çalışma, projelerin planlama ve uygulama süreçlerinden başlayarak sosyal, ekonomik ve teknik etkilerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi hedeflemektedir. Özellikle, yerel halkın projelere katılım düzeyini ve bu katılımın projelerin başarısına olan etkisini analiz etmek çalışmanın önemli bir boyutunu oluşturmaktadır.

Araştırma, nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma bir yaklaşımla gerçekleştirilmiştir. Fenomenolojik analiz yöntemi ile bireylerin kentsel dönüşüm projelerine dair algıları ve deneyimleri derinlemesine incelenmiş; SWOT analizi ile bu projelerin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri stratejik bir çerçevede değerlendirilmiştir.

Bu çalışma, hem Yalova ili özelinde hem de diğer deprem riski taşıyan bölgeler için önemli bir örnek teşkil etmekte ve bu alandaki bilimsel literatüre özgün katkılar sunmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın bulgularının, yerel ve ulusal düzeydeki afet yönetimi politikalarına rehberlik etmesi beklenmektedir.

1.1.1. Türkiye’de kentsel dönüşümün depreme hazırlık sürecine etkileri

1999 Marmara Depremi gibi büyük felaketler, kentsel dönüşüm projelerinin deprem hazırlığı bağlamında ne kadar kritik olduğunu ortaya koymuştur (Akpolat, vd., 2021). Türkiye’de kentsel dönüşüm, yalnızca riskli yapıların yenilenmesi ve eş zamanlı olarak şehirlerin altyapısının modernize edilmesi ve sosyal dayanıklılığın artırılması gibi çok boyutlu bir süreç olarak ele alınmaktadır (Uğur ve Balcı, 2014).

Kentsel dönüşüm projelerinin depreme hazırlık sürecine etkileri, birkaç ana başlık altında değerlendirilebilir: fiziki dayanıklılığın artırılması, toplumsal farkındalık oluşturulması ve risk

yönetimi mekanizmalarının güçlendirilmesi. Öncelikli hedef, deprem sırasında yıkılma riski taşıyan yapıların yenilenmesi ve bu yapıların deprem yönetmeliklerine uygun şekilde inşa edilmesidir (Köse, vd., 2023). Özellikle İstanbul, İzmir ve Bursa gibi büyük şehirlerde uygulanan kentsel dönüşüm projeleri, riskli yapı stokunun azaltılmasına yönelik somut adımlar atılmasını sağlamıştır (Doğan, 2019). 6306 sayılı Kanun, riskli yapıların tespit edilmesini ve hızlı bir şekilde yenilenmesini sağlayarak Türkiye'nin afet yönetimi politikasında bir dönüm noktası olmuştur. Ancak bu süreçte, bürokratik engeller ve finansman sorunları projelerin etkinliğini sınırlandıran temel faktörler arasında yer almaktadır (Özgür ve Özgür, 2018).

Yerel yönetimlerin kentsel dönüşüm projelerindeki rolü, depreme hazırlık sürecinin başarısını doğrudan etkileyen önemli bir unsurdur. Yerel yönetimler, projelerin planlanmasından uygulama aşamasına kadar halkla iletişimde bir köprü görevi görmektedir (Akalın, 2016). İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin düzenli bilgilendirme toplantıları ve katılım mekanizmaları, halkın projelere olan güvenini artırmayı hedeflemiştir (Akalın, 2016). Ancak, bazı bölgelerde yerel yönetimlerin yetersiz kapasitesi, projelerin hızını ve etkinliğini olumsuz etkilemiştir. Bu durum, halkın kentsel dönüşüm projelerine olan desteğini de sınırlamaktadır.

Türkiye'de uygulanan kentsel dönüşüm projeleri, uluslararası başarı örnekleriyle karşılaştırıldığında eksikliklerini daha açık bir şekilde ortaya koymaktadır (Sadioğlu, vd., 2016). Japonya'nın 1995 Kobe Depremi sonrasında geliştirdiği toplum tabanlı risk yönetimi modeli, halkın projelere katılımını güçlendirmiştir. Bu model, afet yönetiminde sadece fiziksel yapıların yenilenmesiyle yetinmeyip, aynı zamanda toplumsal farkındalık ve dayanışmayı artırmayı hedeflemektedir (Özmen ve Özden, 2013). Türkiye'nin kentsel dönüşüm politikaları da bu tür başarılı uygulamalardan ilham alarak halk katılımını artıracak ve projelerin şeffaflığını sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılabilir.

Kentsel dönüşüm projelerinin ekonomik boyutları, projelerin sürdürülebilirliği açısından kritik bir öneme sahiptir. Türkiye'de bu projeler genellikle özel sektör ve kamu iş birliği ile yürütülmektedir (Arslan, 2014). Ancak, düşük gelirli bireylerin kentsel dönüşüm süreçlerinde karşılaştığı ekonomik zorluklar, sürecin sosyal adalet boyutunu tartışmaya açmaktadır. Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projesi'nde yaşanan gecikmeler ve ekonomik sıkıntılar, bölgedeki halkın mağduriyetine yol açmıştır (İlik, vd., 2022). Bu nedenle, Türkiye'de kentsel dönüşüm projeleri planlanırken daha kapsayıcı bir finansman modeli oluşturulması gerekmektedir.

Türkiye'de kentsel dönüşüm projeleri, depreme hazırlık sürecinin önemli bir bileşenini oluşturmaktadır. Ancak, bu süreç yalnızca riskli yapıların yenilenmesiyle sınırlı kalmamalı,

aynı zamanda sosyal dayanıklılığı artıracak, altyapıyı modernize edecek ve halkın projelere katılımını güçlendirecek bir çerçevede ele alınmalıdır (Köse, vd., 2023). Bu bağlamda, uluslararası başarı örneklerinden alınacak derslerle, Türkiye'nin kentsel dönüşüm politikaları daha etkin ve kapsayıcı hale getirilebilir.

1.1.2. Yalova ilinde kentsel dönüşüm projelerinin depreme hazırlık açısından etkisi

Yalova ili, 1999 Marmara Depremi'nde büyük yıkıma uğramış, fiziksel ve sosyal dokusunda kalıcı izler bırakmıştır. Bu deprem sonrası alınan önlemler kapsamında, Yalova, deprem riski yüksek bölgeler arasında öncelikli hale gelmiştir (Akincitürk, 2003). Bu bağlamda, kentsel dönüşüm projeleri, Yalova'daki yapı stokunun yenilenmesi ve depreme dayanıklı hale getirilmesi açısından kritik bir role sahiptir (Ceylan, vd., 2023). Türkiye genelinde uygulanan 6306 sayılı Kanun, Yalova'da da riskli yapıların tespit edilerek yenilenmesine olanak sağlamıştır.

Yalova'da uygulanan projeler, hem fiziksel hem de sosyal altyapının güçlendirilmesini hedeflemektedir. Depreme dayanıklı binaların inşa edilmesi, mevcut yapıların güçlendirilmesi ve altyapı hizmetlerinin iyileştirilmesi gibi adımlar, şehirdeki deprem dayanıklılığını artırmıştır. Ancak bu süreçte, finansman eksiklikleri ve mülkiyet sorunları gibi engeller projelerin hızını olumsuz etkilemiştir (Çetin, vd., 2020).

Yerel yönetimlerin projelerde oynadığı rol, depreme hazırlık sürecinin başarısını artırmada önemli olmuştur. Yalova Belediyesi, projelerin hızlı ve etkin bir şekilde uygulanması için gerekli düzenlemeleri yaparken, halkın sürece katılımını artırmayı hedeflemiştir. Halkın bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi amacıyla düzenlenen toplantılar ve eğitim programları, projelerin sosyal kabulünü artırmıştır (Balyemez ve Berköz, 2010).

Kentsel dönüşüm projelerinin sürdürülebilirliği, projelere halkın aktif katılımıyla mümkün olmuştur. Ancak, projelerin sosyal ve ekonomik etkileri yeterince tartışılmamıştır. Halkın projelere olan güvenini artırmak ve daha kapsayıcı bir dönüşüm süreci sağlamak için şeffaflık ve katılımcı yönetim modelleri benimsenmelidir (Akalin, 2016).

Türkiye'deki diğer bölgeler ve uluslararası örneklerle karşılaştırıldığında, Yalova'daki projeler, yerel ihtiyaçlara yönelik özgün çözümler sunarken, süreç içerisinde karşılaşılan sorunlar bu alandaki ilerlemeye engel olmuştur.

1.2. Araştırmanın Önemi

Türkiye, aktif fay hatları üzerinde yer alması nedeniyle, depreme hazırlık ve kentsel dönüşüm projeleri konusunda kapsamlı çalışmalar yapması gereken bir ülkedir. 1999 Marmara Depremi'nin ardından, Türkiye genelinde yürütülen kentsel dönüşüm projeleri, şehirlerin deprem riskine karşı dayanıklılığını artırmayı hedeflemiştir (Avaner ve Ayas, 2021). Yalova ili, bu bağlamda kritik bir bölge olarak öne çıkmaktadır. Deprem riski yüksek olan bu bölgede gerçekleştirilen projelerin analizinin, diğer iller için de model oluşturabilecek önemli bulgular sunacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma, kentsel dönüşüm projelerinin sadece teknik ve fiziksel yönlerini değil, aynı zamanda toplumsal ve ekonomik boyutlarını da ele almaktadır. Yalova'da gerçekleştirilen projeler, riskli yapıların yenilenmesi, altyapının güçlendirilmesi ve yerel halkın bu sürece dahil edilmesi gibi çok boyutlu bir yaklaşımla değerlendirilmektedir. Bu sayede, projelerin sosyal dokuyu nasıl etkilediği ve toplumsal dayanışmaya katkısı incelenecektir.

Araştırmanın bir diğer önemli boyutu, kentsel dönüşüm projelerinde karşılaşılan yasal ve bürokratik zorlukların incelenmesidir. Türkiye'de bu süreçler genellikle karmaşık bir yapıya sahip olup, projelerin uygulanabilirliğini sınırlayan önemli engeller arasında yer almaktadır. Bu araştırma, bu tür engellerin nasıl aşılabileceğine dair öneriler sunmayı amaçlamaktadır (Sadioğlu, vd., 2020).

Bu çalışma, yalnızca Yalova için değil, Türkiye'nin diğer deprem riski taşıyan illeri için de önemli çıkarımlar sunmayı hedeflemektedir. Özellikle halkın projelere katılımı, bu tür süreçlerin başarısında kritik bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Halkın projelere olan tepkileri ve memnuniyet düzeyi, projelerin sürdürülebilirliğini doğrudan etkilemektedir.

Araştırmanın uluslararası literatüre katkısı da önemli bir boyut oluşturmaktadır. Japonya ve Şili gibi ülkelerde başarıyla uygulanan kentsel dönüşüm projelerinden çıkarılan dersler, Türkiye'deki projelerin etkinliğini artırmak için değerli ipuçları sunmaktadır.

1.2.1. Deprem riski yüksek bölgelerde kentsel dönüşüm projelerinin önemi

Türkiye'nin jeolojik yapısı, onu yüksek deprem riski taşıyan bir ülke konumuna getirmiştir. Kuzey Anadolu Fay Hattı başta olmak üzere, birçok aktif fay hattının bulunduğu bölgelerde yerleşim birimlerinin büyük bir kısmı bulunmaktadır (Özmen, 2012). Bu durum, kentsel dönüşüm projelerini yalnızca bir yenileme aracı değil, aynı zamanda afetlere hazırlık süreçlerinin temel bileşenlerinden biri haline getirmiştir. Özellikle 1999 Marmara Depremi gibi

büyük felaketlerin ardından ortaya çıkan tablo, riskli yapıların yeniden ele alınmasını ve şehirlerin daha dayanıklı hale getirilmesini zorunlu kılmıştır (Özkul ve Karaman, 2007).

Bu projelerin kapsamı, fiziksel yapıların yenilenmesinden çok daha geniş bir perspektife sahiptir. Mevcut yapı stoğunun depreme dayanıklı hale getirilmesinin yanı sıra, altyapı hizmetlerinin modernizasyonu ve enerji sistemlerinin sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması gibi hedefler bulunmaktadır (Kazaz ve Kaya, 2023). 6306 sayılı Kanun, bu süreçte temel bir yasal çerçeve sunarak, riskli yapıların yenilenmesi ve şehirlerin afetlere karşı dirençli hale getirilmesi için gerekli düzenlemeleri sağlamıştır (Köse, vd., 2023).

Uluslararası deneyimler, bu projelerin etkinliğini artırmak için değerli ipuçları sunmaktadır. Şili’de kullanılan modern mühendislik teknikleri, yapıların dayanıklılığını artırmış ve halkın afetlere karşı bilinç düzeyini yükseltmiştir. Türkiye’de ise özellikle büyük şehirlerde yoğunlaşan bu projelerin, kırsal alanlara ve küçük ölçekli şehirlerdeki riskli yapılara da yaygınlaştırılması gerekmektedir (Of ve Öztürk, 2022). Yalova gibi şehirlerde bu tür projelerin yerel dinamiklere uygun bir şekilde uygulanması, hem fiziksel hem de sosyal dayanıklılığın artırılmasına olanak sağlayacaktır.

Kentsel dönüşüm projelerinin toplumsal boyutları da dikkate alınmalıdır. Deprem sonrası iyileşme süreçlerinin yalnızca fiziksel yapılarla sınırlı olmadığı, toplumsal bağların güçlendirilmesi ve halkın afet bilinci kazanmasının en az fiziki dayanıklılık kadar önemli olduğu unutulmamalıdır. İzmir ve İstanbul’da gerçekleştirilen bilgilendirme kampanyaları ve halk katılımını artırmayı hedefleyen toplantılar, projelerin sosyal kabulünü artırmıştır (Melikoğlu ve Sevinç Kayıhan, 2023). Bu tür girişimler, yalnızca projelerin başarı oranını artırmakla kalmayıp, aynı zamanda bireylerin ve toplulukların kriz anlarında daha hazırlıklı olmalarını sağlamaktadır.

Türkiye’de uygulanan dönüşüm projelerinin karşı karşıya kaldığı en büyük sorunlardan biri, finansman eksikliğidir. Özellikle düşük gelirli ailelerin bu projelere dahil edilmesinde yaşanan ekonomik zorluklar, projelerin sosyal adalet açısından eleştirilmesine yol açmaktadır (Koca ve Karadeniz, 2014). Şili’nin uyguladığı ‘katılımcı maliyet paylaşımı’ modeli, riskli yapıların yenilenmesinde halkın katkısını içeren sürdürülebilir bir çerçeve sunmuştur (Gür, 2016).

Deprem riski taşıyan bölgelerde kentsel dönüşüm projelerinin fiziksel dayanıklılığının yanı sıra, şehirlerin sosyal, ekonomik ve çevresel yönlerini de dikkate alan bütüncül bir yaklaşım benimsemesi gerekmektedir. Bu süreçte yerel yönetimlerin şeffaflık ilkesiyle hareket etmesi ve halkın sürece dahil edilmesi, projelerin başarısındaki temel unsurlardır. Türkiye’deki kentsel

dönüşüm projeleri, uluslararası deneyimlerden alınacak dersler ve yerel dinamiklere uygun çözümlerle daha etkili bir şekilde hayata geçirilebilir.

1.2.2. Yalova ili özelinde elde edilecek bulguların diğer deprem riski taşıyan illere uygulanabilirliği

Yalova ili, 1999 Marmara Depremi'nden bu yana deprem riskiyle mücadelede ön plana çıkan bölgelerden biri olarak dikkat çekmektedir. Şehrin bu bağlamdaki önemini belirleyen temel faktörler arasında, hem coğrafi konumu hem de kentsel dönüşüm projelerinin uygulama süreçlerinden elde edilen bulgular yer almaktadır. Bu bulgular, yalnızca Yalova için değil, benzer risklere sahip diğer iller için de önemli çıkarımlar sunabilir. Ancak bu süreçte, bölgesel farklılıkların ve yerel dinamiklerin dikkate alınması kaçınılmazdır (Güner, 2020).

Kentsel dönüşüm projelerinden elde edilen verilerin diğer illerde uygulanabilirliği, birkaç temel faktöre dayanmaktadır. Bunlardan ilki, depreme dayanıklı yapıların inşa edilmesi ve mevcut yapı stokunun güçlendirilmesi gibi teknik unsurlardır. Yalova'da gerçekleştirilen projeler, yapı dayanıklılığının artırılmasına yönelik somut sonuçlar sağlamıştır. Örneğin, deprem yönetmeliklerine uygun olarak inşa edilen binalar, olası afet senaryolarında daha güvenli bir yaşam alanı sunmaktadır (Erbek ve Sağ, 2019). Ancak bu teknik unsurların etkili bir şekilde diğer illere aktarılabilmesi için mühendislik yaklaşımlarının yerel coğrafi ve jeolojik koşullara göre uyarlanması gerekmektedir. Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki fay hatlarının farklı bir hareket mekanizmasına sahip olması, bu bölgelerde kullanılacak yapı teknolojilerinin Yalova'da uygulanan modellerden farklılık göstermesini zorunlu kılabilir (Aliefendioğlu ve Tanrıvermiş, 2015).

Diğer bir önemli faktör ise, halkın projelere katılım düzeyidir. Yalova'da halkın projelere katılımını artırmak için düzenlenen bilgilendirme toplantıları ve yerel yönetimlerin oynadığı rol, projelerin sosyal kabulünü güçlendiren unsurlar arasında yer almıştır. Ancak, diğer bölgelerde halkın ekonomik ve sosyal koşulları, bu katılımın düzeyini belirlemede etkili olabilir (Akalin, 2016). Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yer alan deprem riski taşıyan illerde ekonomik kaynakların sınırlı olması, halkın projelere katkı sağlayabilme kapasitesini sınırlandırabilir. Bu nedenle, halkın projelere dahil edilmesi için sadece bilgilendirme odaklı değil, aynı zamanda ekonomik destek mekanizmalarını içeren stratejilerin geliştirilmesi gerekmektedir (Uzunçubuk, 2009).

Elde edilen bulguların genellenebilirliğini etkileyen bir diğer unsur, projelerin finansman ve yönetim modelleridir. Yalova'daki projelerde özel sektör ve kamu iş birliği çerçevesinde

uygulanan finansman modelleri, nispeten başarılı sonuçlar sağlamıştır. Ancak, bu tür modellerin Türkiye'nin diğer bölgelerine aktarılabilirliği, yerel ekonomik yapıların ve kaynak dağılımının dikkate alınmasını gerektirir.

Türkiye'de bu tür modellerin benimsenmesi, özellikle sosyoekonomik açıdan daha kırılgan bölgelerde projelerin başarısını artırabilir. Ancak, uluslararası deneyimlerin yerel koşullara uygun şekilde uyarlanması gerektiği unutulmamalıdır. Yalova'dan elde edilen bulgular, bu tür adaptasyon süreçleri için bir başlangıç noktası olarak değerlendirilebilir (Doker ve Yiğit, 2023).

Pilot projeler, Yalova özelindeki bulguların farklı bölgelerde uygulanabilirliğini test etmek için önemli bir araç olabilir. Elazığ, İzmir veya Kahramanmaraş gibi deprem riski taşıyan illerde yürütülecek pilot uygulamalar, Yalova'da elde edilen sonuçların farklı sosyoekonomik ve coğrafi koşullarda nasıl işlediğini gösterecektir. Bu projelerin başarıyla uygulanabilmesi için yerel yönetimler, merkezi hükümet ve uluslararası kuruluşların iş birliği içinde çalışması gerekmektedir (Genç, 2021). Ayrıca, elde edilen sonuçların akademik ve uygulamalı bir perspektiften değerlendirilmesi, projelerin daha kapsamlı bir şekilde ele alınmasını sağlayabilir.

Kentsel dönüşüm projelerinden elde edilen bulguların diğer bölgelere uygulanabilirliği, yalnızca teknik altyapı çözümleriyle sınırlı kalmamalıdır. Sosyal dayanışmayı güçlendiren ve halkın projelere olan güvenini artıran yaklaşımlar, uygulama süreçlerinin başarısını belirleyen temel unsurlardan biridir. Bu nedenle, Yalova'daki deneyimler, halkın sürece aktif bir şekilde dahil edilmesi ve projelerin şeffaflık ilkesiyle yönetilmesi gerektiğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma, Yalova ili özelinde kentsel dönüşüm projelerinin deprem riski yönetimi bağlamındaki etkilerini incelemek amacıyla tasarlanmış olup, belirli sınırlılıkları bünyesinde barındırmaktadır. Araştırmanın sınırlılıkları, hem metodolojik hem de uygulamalı düzeyde ele alınarak değerlendirilmiştir. Bu sınırlılıkların farkında olunması, çalışmadan elde edilen bulguların daha iyi anlaşılmasını sağlayacak ve gelecekteki araştırmalara rehberlik edecektir.

1. Coğrafi Sınırlılıklar

Araştırma, yalnızca Yalova ili ile sınırlıdır ve buradan elde edilen bulgular, diğer deprem riski taşıyan illere doğrudan genellenemeyebilir. Yalova'nın demografik yapısı, ekonomik koşulları ve sosyal dinamikleri, Türkiye'deki diğer bölgelerle farklılık göstermektedir. Marmara Bölgesi'ndeki yüksek nüfus yoğunluğu ve ekonomik gelişmişlik, Yalova'nın kentsel dönüşüm

projelerinde daha hızlı ilerleme kaydetmesine olanak tanımıştır. Ancak, Doğu Anadolu veya Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki illerde ekonomik kısıtlamalar ve düşük nüfus yoğunluğu gibi faktörler, aynı sonuçların elde edilmesini zorlaştırabilir.

2. Zaman Kapsamı ve Projelerin Sürekliliği

Araştırma, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilen kentsel dönüşüm projelerini ele almaktadır. Bu durum, projelerin uzun vadeli etkilerinin değerlendirilmesini sınırlamaktadır. Kentsel dönüşüm projelerinin etkileri, genellikle uzun vadede kendini göstermekte ve bu nedenle araştırmanın kısa zaman dilimindeki değerlendirmesi, uzun vadeli sosyal, ekonomik ve teknik etkileri tam anlamıyla yansıtamayabilir. Ayrıca, bazı projelerin tamamlanmamış olması, bulguların kapsamını daraltmaktadır.

3. Halk Katılımı ve Algısının Sınırlı İncelenmesi

Araştırma kapsamında, halkın kentsel dönüşüm projelerine katılım düzeyi ve projelere yönelik algıları incelenmiştir. Ancak, bu inceleme belirli bir örneklem grubuyla sınırlı kalmıştır. Katılımcıların sosyoekonomik düzeyleri, yaş grupları ve eğitim seviyeleri gibi demografik özellikleri farklılık göstermiş olsa da, bu çeşitlilik tüm Yalova nüfusunu temsil edememektedir. Daha geniş bir örneklem grubu ile çalışmak, halkın projelere dair algısını daha ayrıntılı bir şekilde ortaya koyabilir.

4. Metodolojik Kısıtlamalar

Bu çalışmada fenomenolojik bir yöntem kullanılarak bireylerin deneyimleri ve algıları derinlemesine incelenmiştir. Ancak bu yöntem, genelleme yapılabilir sonuçlar elde etmeyi zorlaştırmaktadır. Fenomenolojik yaklaşım, bireylerin öznel deneyimlerine odaklandığından, sonuçlar yalnızca çalışmaya katılan bireylerin bakış açılarını yansıtmakta ve daha geniş bir topluluğun görüşlerini temsil etmemektedir. Bu durum, bulguların genellenebilirliğini sınırlamaktadır (Hisarlıgil, 2008; Taşkın ve Demirel, 2019).

5. Veri Kaynaklarının Sınırlılıkları

Araştırmada kullanılan veriler, kentsel dönüşüm projeleriyle ilgili resmi raporlar, akademik makaleler ve saha araştırmalarından elde edilmiştir. Ancak, veri kaynaklarının eksikliği veya doğruluk düzeyindeki belirsizlikler, analizlerin kapsamını sınırlamıştır. Özellikle, kentsel dönüşüm projelerinin ekonomik etkilerine dair mevcut verilerin sınırlı olması, bu alandaki analizlerin derinliğini azaltmıştır. Bunun yanı sıra, güncel olmayan raporlar ve istatistikler, projelerin gerçek zamanlı etkilerinin tam olarak değerlendirilememesine yol açmıştır.

6. Karşılaştırmalı Analiz Eksikliği

Bu çalışmada, Yalova özelinde elde edilen bulguların diğer deprem riski taşıyan illerle karşılaştırılması sınırlı düzeyde ele alınmıştır. Farklı bölgelerdeki kentsel dönüşüm uygulamalarının sosyoekonomik, kültürel ve coğrafi farklılıklar nedeniyle nasıl değişiklik göstereceği detaylı bir şekilde analiz edilememiştir. Bu eksiklik, Yalova'dan elde edilen bulguların diğer illerde uygulanabilirliğinin kapsamını daraltmaktadır. Gelecekteki çalışmalar, farklı bölgelerdeki uygulamaların karşılaştırmalı bir çerçevede ele alınmasıyla bu sınırlılığını giderebilir.

7. Uluslararası Uygulamalarla İlişkilendirme Eksikliği

Araştırmada, uluslararası başarı örneklerinden yararlanılmış olsa da, bu örneklerin Türkiye'ye uyarlanabilirliği sınırlı düzeyde tartışılmıştır. Japonya, Şili gibi ülkelerde uygulanan risk yönetimi stratejileri ile Türkiye'deki kentsel dönüşüm projelerinin karşılaştırılması daha geniş bir perspektifle ele alınabilir. Özellikle toplum tabanlı modellerin Türkiye'de uygulanabilirliği üzerine daha detaylı analizler yapılması gereklidir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Kentsel dönüşüm, şehirlerin fiziksel, sosyal ve ekonomik yapılarının yeniden düzenlenmesini hedefleyen kapsamlı bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Dinçer, 2012). Türkiye’de bu süreç, özellikle deprem riski yüksek bölgelerde, riskli yapıların yenilenmesi ve şehirlerin afetlere karşı daha dirençli hale getirilmesi amacıyla uygulanmaktadır (Çilingir ve Güler, 2020).

Türkiye’de kentsel dönüşüm uygulamaları, 6306 sayılı Kanun çerçevesinde düzenlenmiş ve riskli yapıların tespit edilmesi, bu yapıların yenilenmesi ve halkın afet bilincinin artırılması hedeflenmiştir. Ancak bu süreç, uygulanabilirlik açısından çeşitli zorluklar da barındırmaktadır. Özellikle bürokratik engeller, finansman sorunları ve halk katılımındaki yetersizlikler, projelerin etkinliğini sınırlandıran başlıca faktörlerdir (Daşkiran ve Ak, 2015).

Kentsel dönüşüm projeleri, sadece yapıların yenilenmesi ile sınırlı kalmamaktadır. Bu süreç, aynı zamanda altyapının modernizasyonunu, enerji ve iletişim ağlarının güçlendirilmesini ve toplumsal afet bilincinin artırılmasını da kapsamaktadır (Genç, 2014). Türkiye’de özellikle büyükşehirlerde yürütülen çalışmalar, riskli yapıların güvenli hale getirilmesinde önemli başarılar sağlamış olsa da, küçük ölçekli şehirlerde uygulama zorlukları yaşandığı gözlemlenmektedir (Akman, vd., 2018). Yalova gibi şehirlerde uygulanan projeler, bu zorluklara rağmen hem fiziksel dayanıklılığı artırmış hem de afet yönetimi alanında önemli bir model sunmuştur. Bununla birlikte, Yalova örneğinde olduğu gibi halk katılımının düşük seviyede kalması, projelerin sosyal kabulü üzerinde olumsuz etkiler yaratmıştır.

Halk katılımı, kentsel dönüşüm projelerinin başarısını belirleyen en kritik faktörlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Toplumun projelere aktif şekilde dahil edilmesi, yalnızca projelerin uygulanabilirliğini artırmakla kalmaz, aynı zamanda sosyal dayanışmayı ve toplumsal dayanıklılığı güçlendirir (Güneş ve Kaya, 2023). İzmir’de gerçekleştirilen bilgilendirme kampanyaları ve halkın süreçlere dahil edilmesi, bu konuda başarılı örnekler sunmaktadır (Çelikbilek ve Öztürk, 2017). Ancak, genel olarak Türkiye’de halk katılımının projelere etkisi sınırlı kalmış ve bu durum projelerin sürdürülebilirliği üzerinde olumsuz bir etki yaratmıştır.

Uluslararası literatür, bu sorunun çözümüne yönelik farklı modeller önermektedir. Deprem sıklığı görülen Japonya ve Şili gibi ülkelerde kentsel dönüşüm projeleri, halkın süreçlere dahil edilmesiyle daha etkin bir şekilde uygulanmıştır. Japonya’nın Kobe Depremi sonrası geliştirdiği toplum tabanlı yaklaşımlar, halkın projelere güvenini artırmış ve bu güven, projelerin başarısını destekleyen bir unsur haline gelmiştir. Benzer şekilde, Şili’deki modern

mühendislik teknikleri, yapı dayanıklılığını artırmanın yanı sıra halkın afetlere karşı bilinç düzeyini yükseltmiştir (Yolcu ve Bekler, 2020). Bu tür yaklaşımlar, Türkiye’deki kentsel dönüşüm politikaları için önemli dersler sunmaktadır.

Bununla birlikte, literatürdeki çalışmalarda önemli boşluklar bulunmaktadır. Türkiye’nin kırsal bölgelerinde gerçekleştirilen kentsel dönüşüm projelerine dair yeterli bilgi bulunmamakta, halk katılımının projelere etkisi detaylı bir şekilde incelenmemektedir. Bu bağlamda, Yalova gibi küçük ölçekli şehirlerde gerçekleştirilen projeler, literatürdeki bu boşlukları doldurmak açısından değerli bir fırsat sunmaktadır. Ayrıca, bu tür projelerin sosyal ve ekonomik etkilerinin daha geniş bir perspektifle ele alınması, gelecekteki uygulamalar için yol gösterici olabilir.

Kentsel dönüşüm projelerinin sosyal ve ekonomik etkileri, sürecin fiziksel yapıların yenilenmesinden ibaret olmadığını ortaya koymaktadır. Bu projeler, toplumsal dokuyu yeniden şekillendirme ve ekonomik kalkınmayı destekleme potansiyeline sahiptir. Ancak düşük gelirli bireylerin projelere dahil edilmesi konusunda yaşanan zorluklar, sosyal eşitsizliklerin derinleşmesine neden olabilmektedir. Bu nedenle, kentsel dönüşüm projelerinde sosyal adaleti gözetilen finansman modellerinin geliştirilmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Kentsel dönüşüm projelerinin başarısını artırmak ve bu projelerin diğer bölgelerdeki uygulanabilirliğini test etmek için pilot projelerin hayata geçirilmesi önerilmektedir. Elazığ, İzmir ve Kahramanmaraş gibi deprem riski taşıyan şehirlerde uygulanacak pilot projeler, farklı coğrafi ve sosyal koşullarda elde edilen deneyimlerin değerlendirilmesine katkı sağlayabilir. Bu süreçte, halk katılımını teşvik eden stratejilerin ve uluslararası başarı örneklerinin yol gösterici olması beklenmektedir.

2.1. Kentsel Dönüşüm: Tanım, Kapsam ve Tarihsel Gelişim

Kentsel dönüşüm, şehirlerin fiziksel, sosyal ve ekonomik yapılarının yeniden düzenlenmesini ifade eder. Bu süreç, yalnızca eski ve riskli yapıların yenilenmesiyle sınırlı değildir. Modern altyapının oluşturulması, çevresel sürdürülebilirlik hedeflerinin gözetilmesi ve toplumsal refahın artırılması da dönüşüm projelerinin bir parçasıdır (Doğan ve Bostan, 2019). Şehirlerin hızla büyümesi ve demografik yapının değişmesiyle ortaya çıkan altyapı eksiklikleri, dönüşüm ihtiyacını kaçınılmaz hale getirmiştir. Riskli yapıların varlığı ve bu yapıların doğal afetlere karşı savunmasızlığı, projelerin temel hedefleri arasında yer alır (Özdemir ve Engin, 2024).

Küresel düzeyde, kentsel dönüşüm süreci sanayileşme döneminde başlamıştır (Budak, 2014). Avrupa ve Kuzey Amerika’da, 20. yüzyılın ortalarından itibaren, eskiyen yapıların yenilenmesi ve şehir merkezlerinin modernize edilmesi amacıyla çeşitli projeler uygulanmıştır. Ancak bu

süreç, sosyal eşitsizliklerin artması ve mekânsal ayrışmanın derinleşmesi gibi eleştirilerle karşılaşmıştır. Bu deneyimler, kentsel dönüşüm projelerinin yalnızca fiziki yenilemeyi değil, aynı zamanda toplumsal bütünleşmeyi ve sosyal adaleti gözetmesi gerektiği anlayışını beraberinde getirmiştir. Literatürde bu dönüşümün katılımcı ve sürdürülebilir kalkınma odaklı yaklaşımlarla gerçekleştirilmesi gerektiği sıklıkla vurgulanır (Kayan, 2019).

Türkiye’de kentsel dönüşüm tartışmaları 1980’lerde başlamış, ancak 1999 Marmara Depremi bu süreci hızlandırmıştır. Deprem sonrası yaşanan geniş çaplı yıkım, Türkiye’deki yapı stoğunun depreme karşı savunmasız olduğunu gözler önüne sermiştir. Bu durum, sadece yapıların yenilenmesini değil, şehirlerin afetlere karşı dirençli hale getirilmesini de bir zorunluluk haline getirmiştir. Marmara Depremi sonrası yapılan yasal düzenlemeler ve riskli yapıların dönüşümünü hızlandırmayı hedefleyen 6306 sayılı Kanun, bu sürecin temellerini oluşturmuştur (Polat ve Dostoğlu, 2007).

Bu yasal düzenleme, kentsel dönüşüm projelerinin kapsamını genişletmiştir. Yalova gibi küçük ölçekli şehirlerde de uygulanmaya başlayan dönüşüm çalışmaları, yalnızca fiziksel yapıların yenilenmesiyle değil, toplumsal dayanıklılığın artırılmasıyla ilişkilendirilmiştir. Ancak projelerin uygulama süreçlerinde karşılaşılan bürokratik engeller, halk katılımındaki yetersizlikler ve finansal kısıtlamalar, sürecin etkinliğini sınırlandıran faktörlerdir (Şişman ve Kibaroglu, 2009).

Kentsel dönüşüm projeleri, sürdürülebilir şehircilik anlayışının bir parçası haline gelmiştir (Polat, 2000). Bu süreç, çevresel faktörleri dikkate alarak planlama yapılmasını ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını teşvik etmektedir. Türkiye’de uygulanan projelerde, çevreye duyarlı yapı malzemelerinin kullanımı ve yeşil alanların artırılması hedefleri yer almaktadır. Bu hedeflerin gerçekleşmesi, şehirlerin iklim değişikliğiyle mücadelede etkin rol oynamasına katkı sağlayabilir (Çakır, 2023).

Tarihsel olarak değerlendirildiğinde, kentsel dönüşüm projeleri yalnızca fiziksel yenileme araçları değil, toplumsal dayanıklılığı artırmayı hedefleyen bir strateji olarak ele alınmıştır (Sezik, 2018). Projelerin başarısı, halkın sürece katılımı, teknik ve hukuki düzenlemelerin etkinliği, yerel yönetimlerin proje süreçlerindeki rolü ve finansman modellerinin sürdürülebilirliği gibi unsurlara bağlıdır. Türkiye’de bu projelerin daha etkili hale gelmesi için uluslararası deneyimlerden alınan dersler ve yerel ihtiyaçların doğru bir şekilde analiz edilmesi gereklidir.

2.1.1. Kentsel Dönüşüm ve Deprem Risk Yönetimi

Türkiye’de kentsel dönüşüm projelerinin uygulanmasında 1999 Marmara Depremi dönüm noktası olmuştur. Deprem’in ardından yapı stoğunun ne denli risk altında olduğu somut bir şekilde gözler önüne serilmiş ve bu durum, kapsamlı bir dönüşüm ihtiyacını kaçınılmaz hale getirmiştir (Genç, 2008). Deprem sonrasında yürürlüğe giren 6306 sayılı Kanun, riskli yapıların belirlenmesi ve yenilenmesi için gerekli hukuki düzenlemeleri sağlamış, yapıların dayanıklılığını artırmayı hedefleyen yasal bir çerçeve sunmuştur. Ancak bu süreç, finansal yetersizlikler, bürokratik engeller ve halk katılımının sınırlı düzeyde olması gibi nedenlerle istenilen hızda ve etkinlikte yürütülememiştir (Özden, 2010).

Deprem risk yönetimi, yalnızca yapıların fiziksel dayanıklılığını artırma girişimlerinden ibaret değildir. Bu süreç, toplumsal farkındalığın artırılmasını ve halkın afetlere hazırlık düzeyinin geliştirilmesini de kapsar (Bilgehan, 2023).

Yalova gibi küçük ölçekli şehirlerde kentsel dönüşüm projeleri, deprem risk yönetimi açısından etkili uygulamalar olarak değerlendirilebilir. Marmara Depremi sonrası Yalova’da gerçekleştirilen projelerde, yapıların yenilenmesiyle birlikte, şehirdeki riskli yapı oranının azaltılması hedeflenmiştir (Bülbül ve Ezer, 2022). Ancak, bu projelerin uygulama süreçlerinde halkın yeterince bilgilendirilmemesi, güven düzeyinin düşük kalmasına ve sürecin sosyal kabulünün zayıflamasına yol açmıştır (Bülbül ve Ezer, 2022).

Kentsel dönüşüm projeleri, altyapı sistemlerinin modernizasyonunu da içeren bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Depremler sırasında enerji, ulaşım ve iletişim gibi hayati altyapı unsurlarının etkin bir şekilde işlemesi, afet sonrası toparlanma sürecini hızlandıran kritik bir unsurdur. Türkiye’de özellikle büyükşehirlerde bu tür kapsamlı dönüşüm projelerine ağırlık verilmektedir. İstanbul’daki büyük ölçekli kentsel dönüşüm projeleri, iletişim ağlarının güçlendirilmesi ve ulaşım altyapısının modernize edilmesi gibi unsurları da içermektedir. Küçük ölçekli şehirlerde ise bu tür uygulamalar daha sınırlı düzeyde kalmaktadır (Kanlı, vd., 2017).

Küresel deneyimler, kentsel dönüşüm projelerinin yalnızca teknik ve mühendislik odaklı bir süreç olmadığını, aynı zamanda sosyal ve ekonomik yönlerinin de göz önünde bulundurulması gerektiğini göstermektedir (Görün ve Kara, 2010).

Kentsel dönüşüm projelerinin etkili bir şekilde uygulanabilmesi, sadece fiziksel yenilemelerle değil, sosyal, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliği destekleyecek bütüncül yaklaşımlarla mümkün olabilir. Türkiye’de deprem risk yönetimi kapsamında kentsel dönüşüm projelerinin

daha etkin hale getirilmesi, uluslararası başarı örneklerinden alınan derslerin yerel dinamiklere uygun şekilde uyarlanmasıyla sağlanabilir. Yalova gibi şehirler, küçük ölçekli uygulamaların etkisini değerlendirmek ve gelecekteki projeler için stratejik planlar geliştirmek adına önemli bir model sunmaktadır.

2.1.2. Kentsel dönüşümün sosyal ve ekonomik etkileri

Kentsel dönüşüm projeleri, şehirlerin fiziksel dayanıklılığını artırmanın ötesine geçerek toplumsal eşitlik, sosyal dayanışma ve ekonomik kalkınma gibi hedefleri de kapsar. Özellikle deprem riski taşıyan bölgelerde hayata geçirilen kentsel dönüşüm projeleri, yalnızca bireylerin güvenliğini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda daha dayanıklı toplulukların inşa edilmesine de katkı sunar. Ancak, bu süreçlerin etkili bir şekilde uygulanabilmesi, halkın sosyal ihtiyaçlarının doğru bir şekilde tespit edilmesine ve ekonomik kaynakların verimli kullanılmasına bağlıdır (Çetinkaya, 2008).

Bu tür projeler, toplumların sosyal yapısını etkileyerek, bireylerin yaşam kalitesini artırma potansiyeline sahiptir. Özellikle riskli yapıların yenilenmesiyle birlikte, mahallelerin fiziksel çehresi değişmekte ve bireylerin bu alanlardaki yaşam koşulları iyileştirilmektedir. Ancak, kentsel dönüşümün sosyal etkileri her zaman olumlu olmayabilir. Yenilenen bölgelerde yükselen emlak fiyatları ve yaşam maliyetleri, düşük gelirli ailelerin mevcut alanlardan uzaklaşmasına neden olabilir (Aliagaoglu ve Demirözer, 2022). Bu durum, sosyal eşitsizliklerin artmasına yol açarken, aynı zamanda toplumsal bağların zayıflamasına neden olabilmektedir. Türkiye’de, bu tür projelerin planlama ve uygulama aşamalarında sosyal etkilerin daha dikkatli bir şekilde ele alınması gerektiği sıkça vurgulanmaktadır.

Kentsel dönüşüm projelerinin ekonomik etkileri, bu süreçlerin başarısını belirleyen önemli faktörlerden biridir. Yenilenen bölgelerde altyapının modernize edilmesi ve yapı stokunun güvenli hale getirilmesi, yalnızca bireylerin yaşam standartlarını yükseltmekle kalmaz, aynı zamanda yerel ekonomilerin canlanmasına da katkı sağlar. Özellikle konut sektöründe ortaya çıkan hareketlilik, inşaat malzemeleri, mühendislik ve mimarlık gibi birçok sektörde istihdam yaratır. Ancak, bu tür ekonomik canlanma, yalnızca iyi planlanmış projelerde mümkün olabilmektedir. Finansman yetersizlikleri, ekonomik kalkınma hedeflerini sınırlayan unsurlar arasında yer alır (Doğan, 2022).

Halk katılımının yetersiz olduğu projelerde, sosyal ve ekonomik faydalar sınırlı düzeyde kalmaktadır. Halkın projelere aktif şekilde dahil edilmesi, yalnızca toplumsal kabulü artırmaz; aynı zamanda bireylerin bu projelere olan güvenini pekiştirir (Osmanlı, vd., 2020).

Ekonomik açıdan, kentsel dönüşüm projeleri yerel yönetimlere yeni gelir kaynakları yaratma potansiyeli sunar. Yenilenen bölgelerde artan vergi gelirleri ve bölgesel ticaret hacmi, projelerin ekonomik sürdürülebilirliğini destekler (Kalağan ve Çiftçi, 2012). Ancak, düşük gelirli bireylerin bu süreçlerden dışlanması, ekonomik faydaların toplum geneline yayılmasını engelleyebilir (Güzey, 2012). Şili'nin 2010 depremi sonrası uyguladığı ekonomik politikalar, bu tür projelerde sosyal adaleti gözetmenin önemini ortaya koymaktadır. Şili'de, düşük gelirli bireyler için sağlanan devlet destekleri, hem ekonomik faydaların eşit dağılımını sağlamış hem de projelerin sosyal kabulünü artırmıştır (Yolcu ve Bekler, 2020).

Kentsel dönüşüm projelerinin sosyal etkileri, yalnızca bireylerin yaşam alanlarını değiştirmekle sınırlı değildir. Bu projeler, aynı zamanda toplumların kolektif dayanışma seviyesini artırma potansiyeline sahiptir. Ancak, planlama süreçlerinde şeffaflık eksikliği ve toplumsal geri bildirim mekanizmalarının yetersizliği, bu tür projelerin toplum üzerindeki olumlu etkilerini sınırlayabilir (Cömertler ve Cömertler, 2021). Türkiye'de, dönüşüm projelerinin başarısını artırmak için, uluslararası başarı örneklerinden öğrenilen derslerin yerel dinamiklere uyarlanması gereklidir.

Bu süreçlerin çevresel etkileri de sosyal ve ekonomik faydalarla doğrudan ilişkilidir. Çevre dostu malzemelerin kullanımı, enerji tasarrufu sağlayan binaların inşa edilmesi ve yeşil alanların artırılması gibi uygulamalar, hem ekonomik maliyetleri düşürmekte hem de bireylerin yaşam kalitesini yükseltmektedir (Çetinkaya ve Civaroğlu, 2016). Türkiye'de, bu tür çevresel yaklaşımların projelere entegrasyonu, gelecekteki kentsel dönüşüm politikaları için önemli bir hedef olarak görülmektedir.

2.1.3. Kentsel dönüşüm ve sürdürülebilir şehircilik

Hızla artan kentleşme, doğal kaynakların aşırı tüketimi ve iklim değişikliği gibi küresel sorunlar, sürdürülebilir şehircilik anlayışını şehir planlama süreçlerinin ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir. Bu bağlamda, kentsel dönüşüm projeleri, sadece riskli yapıların yenilenmesi değil, aynı zamanda şehirlerin çevresel, sosyal ve ekonomik dayanıklılığını artıracak bir planlama süreci olarak değerlendirilmektedir (Doğaner, 2022).

Sürdürülebilir şehircilik, çevresel, ekonomik ve sosyal bileşenlerin dengeli bir şekilde bir arada ele alınmasını gerektirir. Kentsel dönüşüm projeleri, çevre dostu malzemelerin kullanımı, enerji tasarrufunu teşvik eden yapıların inşası ve yeşil alanların artırılması gibi uygulamalarla sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmaya katkı sağlayabilir (Dal ve Özdemir, 2020). Türkiye'de, 6306 sayılı Kanun kapsamında yürütülen projelerde, özellikle büyükşehirlerde çevresel

sürdürülebilirlik odaklı uygulamalara ağırlık verilmiştir. Ancak, bu tür yaklaşımların küçük ölçekli şehirlerde de benimsenmesi gereklidir (Cömertler ve Cömertler, 2021). Yalova gibi şehirler, bu tür projelerin uygulanabilirliğini test etmek açısından önemli bir fırsat sunmaktadır.

Kentsel dönüşüm ve sürdürülebilir şehircilik arasındaki ilişki, yalnızca fiziksel yapıların yenilenmesiyle sınırlı değildir. Bu süreç, aynı zamanda enerji verimliliği, su tasarrufu ve karbon salınımının azaltılmasını içeren bütüncül bir yaklaşım gerektirir (Özden, 2010). Özellikle yenilenebilir enerji kaynaklarının projelere entegre edilmesi, sürdürülebilirliğin sağlanmasında kritik bir rol oynar.

Sürdürülebilir şehircilik, yalnızca çevresel faktörlerle sınırlı kalmamakta, aynı zamanda sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliği de kapsamaktadır. Kentsel dönüşüm projeleri, toplumsal eşitliği teşvik eden ve yerel ekonomiyi destekleyen bir yapıya sahip olmalıdır. Bu, özellikle düşük gelirli bireylerin projelere dahil edilmesini ve sosyal dışlanmanın önlenmesini gerektirir. Yalova gibi deprem riski yüksek bölgelerde, dönüşüm projelerinin hem çevresel hem de sosyal etkilerinin değerlendirilmesi, bu tür projelerin uzun vadeli başarısını garanti altına alacaktır (Kaya ve Susan, 2020).

Yeşil alanların artırılması, sürdürülebilir şehircilik anlayışının en önemli bileşenlerinden biridir. Yoğun kentleşme, yeşil alanların azalmasına ve doğal kaynakların tahrip edilmesine yol açmaktadır. Kentsel dönüşüm projeleri, yeşil alanların yeniden kazandırılmasını sağlayarak, şehirlerin ekosistemlerini iyileştirme potansiyeline sahiptir. Ayrıca, bu tür projeler, bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlıklarını destekleyen daha yaşanabilir bir çevre sunabilir. Japonya'nın Kobe Depremi sonrası uyguladığı planlamalar, yeşil alanların toplum sağlığı üzerindeki olumlu etkilerini açıkça ortaya koymaktadır (Çakır, 2023).

Kentsel dönüşüm projelerinde sürdürülebilir şehircilik ilkelerinin hayata geçirilmesi, yerel yönetimlerin aktif katılımını gerektirir. Şeffaf bir yönetim anlayışı ve toplumun süreçlere dahil edilmesi, dönüşüm projelerinin sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasında önemli bir rol oynar. Türkiye'de, bu tür projelerde toplumsal katılımın artırılması ve yerel yönetimlerle merkezi otoriteler arasındaki iş birliğinin güçlendirilmesi, projelerin sosyal kabulünü artıracaktır.

2.1.4. Türkiye'de kentsel dönüşümün gelişimi

Türkiye'de kentsel dönüşümün gelişimi, sanayileşme ve hızlı kentleşme süreçleri ile yakından ilişkilidir. Türkiye'de kentsel dönüşüm çalışmaları, özellikle 1950'li yıllardan itibaren belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bu dönemde, kırsal alanlardan kentsel alanlara yoğun göçler yaşanmış ve bu göçler sonucunda şehirlerde gecekondu bölgeleri hızla artmıştır (Yolcu, 2021).

1950'li yılların sonlarına doğru, gecekondü bölgelerinin yaygınlaşmasıyla birlikte, bu alanların düzenlenmesi ve daha sağlıklı yaşam alanlarına dönüştürülmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. 1966 yılında çıkarılan Gecekondü Kanunu ile gecekondü bölgelerinin ıslahı ve bu alanlarda yaşayan insanların konut ihtiyacının karşılanması amaçlanmıştır (Aydınlı ve Turan, 2012). Bu kanun, kentsel dönüşüm sürecinin ilk yasal çerçevesini oluşturmuş ve şehirlerin planlı gelişimine katkı sağlamıştır.

1980'li yıllarda, Türkiye'de kentsel dönüşüm çalışmaları daha sistematik bir hale gelmiştir. Bu dönemde, kentlerin hızlı büyümesi ve mevcut altyapının yetersiz kalması, kentsel dönüşüm projelerinin önemini artırmıştır. 1984 yılında çıkarılan İmar ve Gecekondü Mevzuatı, kentsel dönüşüm projelerinin yasal zeminde daha sağlam temellere oturmasını sağlamıştır (Genç, 2008). Bu düzenlemeler, gecekondü alanlarının modern konut alanlarına dönüştürülmesi sürecini hızlandırmıştır (Görün ve Kara, 2010).

1999 Marmara Depremi, Türkiye'de kentsel dönüşüm çalışmalarının seyrini önemli ölçüde değiştirmiştir. Deprem sonrası, şehirlerin deprem riskine karşı daha dirençli hale getirilmesi ve sağlıksız yapı stoğunun yenilenmesi gerektiği açıkça ortaya çıkmıştır. Bu dönemde, özellikle deprem riski taşıyan bölgelerde kentsel dönüşüm projelerine ağırlık verilmiştir (Daşkiran ve Ak, 2015). 2000'li yılların başlarında, deprem sonrası yeniden yapılandırma çalışmaları, kentsel dönüşümün önemini bir kez daha gözler önüne sermiştir.

2005 yılında çıkarılan 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun, Türkiye'de kentsel dönüşüm çalışmalarının bir başka önemli dönüm noktası olmuştur. Bu kanun, tarihi ve kültürel değerlerin korunarak yenilenmesi ve bu alanlarda modern yaşam alanlarının oluşturulmasını hedeflemiştir (Avcıoğlu, 2016; Yolcu, 2021). Bu düzenleme, kentsel dönüşüm projelerinin sadece fiziksel yenilemeyi değil, aynı zamanda kültürel mirasın korunmasını da içermesini sağlamıştır.

2012 yılında yürürlüğe giren 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun, Türkiye'de kentsel dönüşüm çalışmalarını daha da hızlandırmıştır. Bu kanun, riskli alanların tespiti ve bu alanlarda yer alan yapıların yenilenmesi süreçlerini düzenlemektedir (Akın, 2021). 6306 sayılı Kanun, özellikle deprem riski taşıyan bölgelerde kapsamlı kentsel dönüşüm projelerinin uygulanmasına olanak tanımış ve bu süreçte vatandaşların haklarını koruyan düzenlemeler getirmiştir.

Son beş yılda, Türkiye'de kentsel dönüşüm projeleri hızla devam etmektedir. Özellikle büyük şehirlerde, eski ve sağlıksız yapıların yenilenmesi ve modern şehircilik anlayışı çerçevesinde yeni yaşam alanlarının oluşturulması çalışmaları sürmektedir. Bu süreçte, çevresel sürdürülebilirlik ve enerji verimliliği gibi konular da kentsel dönüşüm projelerinin önemli bileşenleri haline gelmiştir (Gelişen ve Bircan, 2019; Kalağan ve Zeyrek, 2022).

2.1.5. Uluslararası literatürde kentsel dönüşüm ve deprem ilişkisi

Uluslararası literatürde kentsel dönüşüm ve deprem ilişkisi, özellikle deprem riski taşıyan bölgelerde yapılan çalışmalar üzerinden detaylı bir şekilde incelenmiştir. 1990'lı yıllardan itibaren, dünya genelinde meydana gelen büyük depremler sonrasında kentsel dönüşüm projeleri hız kazanmış ve bu projelerin depreme dayanıklı yapılaşma üzerindeki etkileri geniş çapta araştırılmıştır (Çilingir ve Güler, 2020; Gök ve Yavaş, 2024).

1995 yılında Japonya'da meydana gelen Kobe Depremi, kentsel dönüşüm ve depreme hazırlık konusundaki literatürde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Deprem sonrasında, Kobe şehri hızlı bir şekilde yeniden inşa edilmiş ve bu süreçte modern kentsel dönüşüm teknikleri kullanılmıştır. Yapılan araştırmalar, Kobe'deki kentsel dönüşüm projelerinin, şehrin depreme dayanıklılığını artırmada büyük başarı sağladığını ortaya koymuştur (Göver, 2023).

2000'li yılların başında, ABD'nin Batı Kıyısı'ndaki deprem riskine karşı uygulanan kentsel dönüşüm projeleri, uluslararası literatürde geniş yer bulmuştur. Özellikle San Francisco ve Los Angeles gibi şehirlerde yapılan çalışmalar, kentsel dönüşümün depreme hazırlık ve risk yönetimi üzerindeki olumlu etkilerini göstermektedir. Bu projeler, eski yapıların yenilenmesi ve modern yapı standartlarına uygun hale getirilmesi sürecini kapsamaktadır (Usta, 2023).

2011 yılında Japonya'da meydana gelen Tōhoku Depremi ve Tsunamisi, kentsel dönüşüm ve depreme hazırlık konusundaki literatüre önemli katkılar sağlamıştır. Deprem sonrası yeniden yapılandırma sürecinde, Japonya'da uygulanan kentsel dönüşüm projeleri, dayanıklı yapı inşası ve toplumsal direncin artırılması açısından örnek teşkil etmiştir (Eren, 2019; Bayra, 2021). Bu süreçte, çevresel sürdürülebilirlik ve enerji verimliliği gibi konular da dikkate alınmıştır.

Dünya genelinde meydana gelen depremler ve bu depremlere karşı alınan kentsel dönüşüm önlemleri, literatürde önemli bir yer tutmaktadır. 2015 yılında Nepal'de meydana gelen Gorkha Depremi sonrasında, Kathmandu Vadisi'nde uygulanan kentsel dönüşüm projeleri, depreme dayanıklı yapılaşmanın sağlanmasında önemli bir rol oynamıştır. Bu projeler, eski yapıların yenilenmesi ve modern inşaat tekniklerinin kullanılması sürecini içermektedir (Akpolat, vd., 2021; Kolbay, 2023).

Ayrıca, 2020 yılında Türkiye'de meydana gelen Elazığ ve İzmir depremleri sonrasında, Türkiye'de uygulanan kentsel dönüşüm projeleri, uluslararası literatürde geniş yer bulmuştur. Bu projeler, deprem sonrası hızlı yeniden yapılanma ve depreme dayanıklı yapı inşası konusundaki başarılı örnekler arasında gösterilmektedir (Yolcu ve Bekler, 2020; Ökde ve Ekinci, 2022; Cansız, 2022). Türkiye'deki bu projeler, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde kentsel dönüşüm ve depreme hazırlık konusundaki literatüre önemli katkılar sağlamaktadır (Kaya, 2021, s. 90).

Deprem sonrası yeniden yapılandırma süreçleri, kentsel dönüşüm projelerinin depreme dayanıklı yapılaşma üzerindeki etkilerini açıkça göstermektedir. Bu projeler, modern inşaat teknikleri, çevresel sürdürülebilirlik ve toplumsal direnç gibi konuları da kapsamaktadır.

2.2. Depreme Hazırlık ve Kentsel Dönüşüm

Türkiye, Kuzey Anadolu Fay Hattı ve Doğu Anadolu Fay Hattı gibi aktif fay hatlarının üzerinde yer almaktadır. Dolayısıyla hem nüfus yoğunluğu hem de yapı stoğunun özellikleri nedeniyle ciddi bir risk altındadır (Gündoğan ve Karimzadeh, 2019). Marmara, Ege ve Doğu Anadolu bölgeleri, özellikle kentleşmenin hızla arttığı ve yapılaşmanın kontrolsüz ilerlediği alanlar olarak ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda, depreme hazırlık yalnızca yapıların fiziksel dayanıklılığıyla sınırlı kalmamakta, şehir planlamasının, sosyal politikaların ve ekonomik kalkınmanın bir arada ele alınmasını gerektiren kapsamlı bir süreç haline gelmektedir (Partigöç, 2018; Biçen ve Vural, 2023).

Kentsel dönüşüm projeleri, bu kapsamlı yaklaşımın bir aracı olarak hem deprem riskini azaltmayı hem de şehirleri daha yaşanabilir hale getirmeyi hedeflemektedir. Ancak, bu süreçte başarı sağlanabilmesi için dönüşüm projelerinin yalnızca mühendislik tekniklerine dayalı çözümlerle sınırlı kalmaması, toplumsal ihtiyaçları ve katılımı da dikkate alan bir planlama anlayışını benimsemesi gereklidir.

2.2.1. Deprem riski ve önemi

Türkiye'nin deprem riskini anlamak için yalnızca fay hatlarının jeolojik özelliklerini değil, aynı zamanda bu riskin toplumsal ve ekonomik etkilerini de dikkate almak gereklidir (Değirmenci ve İlter, 2013; Eraslan, vd., 2024). Marmara Depremi gibi büyük ölçekli afetler, yalnızca can kaybı ve ekonomik zararlarla sonuçlanmamış, aynı zamanda Türkiye'nin afet yönetimi sistemindeki eksiklikleri de gözler önüne sermiştir (Türkeş ve Deniz, 2010; Karazincir, 2024).

Deprem sonrası yapılan analizler, şehirlerdeki yapı stoğunun büyük bir kısmının standartlara uygun olmayan malzeme ve yöntemlerle inşa edildiğini göstermiştir.

Deprem riski, yalnızca doğal bir olayın sonucunda ortaya çıkan zararlarla sınırlı değildir; bu risk aynı zamanda kentleşme politikalarının yetersizliği, yerel yönetimlerin kapasite eksikliği ve halkın afet bilinci konusundaki eksikliklerden kaynaklanmaktadır. Türkiye’de yapılaşma süreçleri, çoğunlukla plansız bir şekilde ilerlemiş ve deprem tehlikesi göz ardı edilmiştir. Örneğin, sanayi bölgelerine yakın yerleşim alanlarının hızla genişlemesi, afet sonrası toparlanma süreçlerini daha karmaşık hale getirmiştir (Özden, 2006).

Afet riskinin azaltılması için geliştirilen stratejilerde, hem teknik hem de sosyal bileşenlerin birlikte ele alınması gereklidir. Bu bağlamda, deprem yönetmeliklerinin güncellenmesi ve risk analizi çalışmalarının güçlendirilmesi kadar, toplumun afetlere karşı bilinçlendirilmesi ve hazırlıklı hale getirilmesi de kritik öneme sahiptir.

2.2.2. Kentsel dönüşümün depreme hazırlıktaki rolü

Kentsel dönüşüm, yalnızca riskli yapıların yenilenmesini üstlenmez, diğer bir yönden ise şehirlerin genel yapısının ve altyapısının daha dayanıklı hale getirilmesini hedefler. Türkiye’de bu süreç, özellikle 2012 yılında yürürlüğe giren 6306 sayılı yasa ile yasal bir çerçeveye oturtulmuştur (Çeker ve Belge, 2015; Duman ve Zaman, 2021). Bu yasa, riskli alanların tespit edilmesi ve yapıların yenilenmesi süreçlerini hızlandırmayı amaçlamış, ancak uygulama aşamasında çeşitli zorluklarla karşılaşmıştır.

Kentsel dönüşüm projelerinde altyapının yenilenmesi, afet sonrası müdahale ve toparlanma süreçlerini kolaylaştıran bir faktör olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra, dönüşüm projeleri sırasında kullanılan modern mühendislik teknikleri ve yapı malzemeleri, yapıların dayanıklılığını artırmakta ve uzun vadeli riskleri azaltmaktadır (Kuzucuoğlu, 2015). Ancak, bu teknik başarıların yanı sıra, projelerin toplumsal etkileri de dikkate alınmalıdır. Dönüşüm projeleri sırasında yerinden edilen bireylerin ekonomik ve sosyal kaygıları, projelerin kabul edilmesini zorlaştıran temel unsurlar arasında yer almaktadır (Ecer ve Kalelioğlu, 2020).

Kentsel dönüşüm projelerinin başarısı, yalnızca teknik çözümlerle değil, aynı zamanda halkın projelere aktif katılımını sağlayan mekanizmaların geliştirilmesiyle mümkün olabilir. Halkın projelere olan güveninin artırılması, yerel yönetimlerin şeffaflık ilkelerine uygun hareket etmesi ve sosyal uyumu destekleyen politikaların benimsenmesi gereklidir (Ecer ve Kalelioğlu, 2020).

2.2.3. Başarı faktörleri ve karşılaşılan sorunlar

Deprem riskini azaltmayı hedefleyen kentsel dönüşüm projelerinin başarılı olabilmesi için çeşitli kriterlerin yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu projelerde öncelikle fay hatlarına yakın alanların tespit edilmesi, zemin etütlerinin doğru bir şekilde yapılması ve yapıların deprem yönetmeliklerine uygun olarak inşa edilmesi gereklidir (Karadağ ve Mirioğlu, 2014). Aynı zamanda, dönüşüm projelerinde ekonomik kaynakların etkin bir şekilde kullanılması ve finansal sürdürülebilirliğin sağlanması da önemli bir gerekliliktir.

Ancak, kentsel dönüşüm projeleri, özellikle mülkiyet hakları, finansman eksikliği ve toplumsal katılım eksikliği gibi sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Dönüşüm projelerinde yerinden edilme riskiyle karşılaşan bireyler, ekonomik ve sosyal açıdan olumsuz etkilenmektedir. Bu durum, projelerin sürdürülebilirliğini tehlikeye atan önemli bir engel olarak değerlendirilmektedir (Ay ve Penpecioglu, 2022).

2.3. Yalova İli ve Deprem Riski

Yalova, Marmara Bölgesi'nin doğusunda yer alan ve Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde konumlanmış bir ildir (Tunç, vd., 2011; Uzun, 2014). Bu jeolojik konum, Yalova'yı Türkiye'nin en yüksek deprem riskine sahip bölgelerinden biri haline getirmektedir. Kuzey Anadolu Fay Hattı, yılda ortalama 20-22 mm'lik bir hareketle dünyanın en aktif fay hatlarından biri olarak bilinmekte ve Yalova, bu hareketin etkilerine doğrudan maruz kalmaktadır (Akıncı ve Ünlügenç, 2023).

Yalova'nın deprem riskine dair özgünlüğü, yalnızca jeolojik özelliklerinden kaynaklanmamaktadır. Şehir, aynı zamanda Marmara Bölgesi'nin lojistik, sanayi ve turizm açısından önemli merkezlerinden biridir (Çetin, vd., 2017). Bu özellikler, hem nüfus yoğunluğunun artmasına hem de plansız ve hızlı bir şekilde yapılaşma süreçlerinin gelişmesine yol açmıştır. Dolayısıyla, Yalova'nın kırılganlığı, yalnızca depremin yıkıcı etkileri ile değil, bu etkilerin sosyo-ekonomik sonuçları ile de değerlendirilmeyi gerektirir (Doğan, 2013).

2023 itibarıyla, Yalova'nın deprem hazırlığı konusunda ne derece yol kat ettiği tartışılmakta olup, bu konuda yapılan çalışmalar sınırlı kalmaktadır. Bu bölümde, Yalova'nın jeolojik özelliklerinden başlayarak, geçmişteki deneyimlerin ve güncel durumun ışığında deprem riskine karşı alınabilecek önlemler ve öneriler ele alınmaktadır.

2.3.1. Yalova'nın jeolojik ve coğrafi özellikleri: deprem riskinin temelleri

Yalova, Türkiye'nin en aktif tektonik bölgelerinden birinde yer almakta ve Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın doğrudan etkisi altında bulunmaktadır. Fay hattı boyunca meydana gelen hareketlilik, il genelinde büyük bir deprem potansiyeli yaratmaktadır. Marmara Denizi'nin doğusunda yer alan Çınarcık Havzası, Yalova'nın sismik açıdan kritik bir bölge olarak değerlendirilmesine neden olmaktadır (İmren, vd., 2010). Bilimsel çalışmalar, bu havzanın yüksek enerji birikimi nedeniyle büyük ölçekli depremler için odak noktası olduğunu ortaya koymaktadır. Yalova'nın bulunduğu bu jeolojik ortam, yalnızca büyük depremlerin değil, aynı zamanda zemin hareketliliği kaynaklı hasarların da sıkça görülmesine yol açmaktadır (Altun, 2018).

Jeolojik yapı, depremlerin etkisinin sadece yüzeyde hissedilen titreşimlerden ibaret olmadığını göstermektedir. Yalova'nın zemin yapısında ince taneli malzemelerin baskın olması, toprak sıvılaşması riskini artırmaktadır. Bu durum, özellikle kıyı bölgelerinde ve deniz seviyesine yakın alanlarda daha belirgin hale gelmektedir (Elmastaş ve Özcanlı, 2014). Deprem sırasında zemin taşıma kapasitesinin kaybolması, yapıların ani yıkımlara maruz kalmasına neden olmaktadır. Bu gibi tehlikeler, yalnızca bireysel yapıların değil, tüm şehir altyapısının da risk altında olduğunu göstermektedir (Büyükkaracıoğlu, 2016).

Yalova'nın denizle olan yakın ilişkisi, ildeki deprem riskini daha karmaşık bir hale getirmektedir. Kuzey Anadolu Fay Hattı boyunca meydana gelebilecek büyük bir deprem sonrası Marmara Denizi'nde tsunami oluşma ihtimali uzmanlar tarafından sıklıkla vurgulanmaktadır (Kolukırmık, 2016). Tsunami riskine ek olarak, kıyı bölgelerinde yaşanabilecek su baskınları ve kıyı erozyonu gibi çevresel etkiler de şehirdeki yapılaşmayı tehlikeye atmaktadır. Bu durum, kıyı alanlarının yalnızca turistik ve ticari faaliyetlerle değil, aynı zamanda afet riski yönetimi ile uyumlu bir şekilde planlanmasını gerektirmektedir (Genç, 2007).

Coğrafi özellikler, bölgedeki risk unsurlarını artırmanın yanı sıra stratejik önem de taşımaktadır. Marmara Bölgesi'nin ekonomik merkezleri arasında yer alan Yalova, artan nüfusu ve sanayi tesislerinin genişlemesiyle hızla büyümektedir. Ancak bu büyüme, genellikle plansız bir şekilde ilerlemekte ve bu durum riskli yapıların yaygınlaşmasına yol açmaktadır (Bostan, 2018). Şehirdeki sanayi bölgelerinin büyük bir kısmı, fay hatlarına yakın konumlanmış ve bu tesislerde yeterli risk analizleri yapılmamıştır. Özellikle sanayi alanlarında deprem sırasında oluşabilecek kimyasal sızıntılar gibi ikincil afet riskleri, şehir için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır (Kazel ve Bayartan, 2021).

Yalova'nın jeolojik özelliklerine yönelik analizler, bölgedeki yapılaşma süreçlerinde zemin etütlerinin yeterince dikkate alınmadığını göstermektedir. Denetim eksiklikleri ve eski inşaat yönetmeliklerine uygun yapılmış binalar, şehirdeki riskin boyutlarını artırmaktadır. Yalova'da yapılan araştırmalar, inşaat öncesi zemin stabilitesinin değerlendirilmediği durumlarda, yapıların deprem sırasında büyük ölçüde hasar gördüğünü ortaya koymuştur (Taş ve Coruk, 2024).

Depremlerin yıkıcı etkileri, yalnızca fiziksel yapılarla sınırlı değildir. Yalova'nın kırsal ve kentsel bölgelerindeki altyapı sistemleri de bu yıkımın bir parçası olarak değerlendirilmektedir. Elektrik, su ve doğal gaz hatlarının deprem sırasında hasar görmesi, bölgedeki kurtarma ve müdahale faaliyetlerini aksatmaktadır. Özellikle ulaşım ağlarının kesintiye uğraması, afet sonrası lojistik desteğin sağlanmasını zorlaştırmaktadır (Göksu, 2019, s. 36). Bu gibi sorunların önüne geçebilmek için, altyapının yalnızca onarılması değil, depreme dayanıklı şekilde yeniden inşa edilmesi gerekmektedir (Güney, 2018).

Yalova'nın çevresel özellikleri, ekonomik ve sosyal sonuçlarla da ilişkilendirilmektedir. Marmara Denizi kıyısında yer alan sulak alanlar ve tarım arazileri, depremlerden sonra toprak sıvılaşması gibi etkiler nedeniyle zarar görmektedir. Bu tür zararlar, sadece yerel ekonomiyi olumsuz etkilemekle kalmayıp, uzun vadeli sosyal problemlerin de ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yalova'nın mevcut çevresel dokusunun korunması ve risklere karşı dayanıklılığının artırılması, bölge için sürdürülebilir bir kalkınma anlayışını zorunlu hale getirmektedir (Genç, 2007).

Uluslararası iyi uygulamalar, Yalova gibi yüksek riskli bölgelerde alınabilecek önlemler için yol gösterici olabilir. Japonya'da, fay hatlarına yakın bölgelerdeki yapılaşma süreçlerinde sismik izolasyon teknikleri yaygın bir şekilde kullanılmaktadır (Bilgehan, 2023). Bu teknikler, büyük depremlerin etkilerini azaltmakta ve hem yapısal hem de ekonomik kayıpları sınırlamaktadır. Benzer şekilde, Şili'de yapılan araştırmalar, kıyı bölgelerinde tsunamiye karşı koruma sağlayan doğal bariyerlerin ve mühendislik çözümlerinin önemini vurgulamaktadır (Yaman ve İlerisoy, 2024).

Yalova'nın jeolojik ve coğrafi özelliklerinin deprem riskine katkıları, bölgenin afet yönetiminde özel bir yaklaşım gerektirdiğini göstermektedir. Deprem riskini azaltmak için yalnızca yapısal önlemlere odaklanmak yeterli değildir; aynı zamanda toplumsal farkındalığın artırılması ve şehir planlamasının jeolojik gerçeklerle uyumlu bir şekilde yürütülmesi gereklidir

(Reis, 2014). Uzun vadeli bir dayanıklılık stratejisi oluşturulurken, bilimsel analizlerin, uluslararası deneyimlerin ve yerel katılımın harmanlandığı bir çerçeve benimsenmelidir.

2.3.2. 1999 Marmara depremi ve Yalova'nın yaşadığı kayıplar

1999 Marmara Depremi, yalnızca Türkiye için değil, Yalova için de tarihsel bir dönüm noktası olmuştur. Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde meydana gelen bu büyük depremin büyüklüğü 7.4 olarak ölçülmüş ve etkisi Marmara Bölgesi'nin büyük bir kısmını kapsayacak şekilde hissedilmiştir. Yalova, depremde en fazla zarar gören iller arasında yer almış; bu durum hem fiziksel yıkımı hem de toplumsal travmayı beraberinde getirmiştir (Tekdal, vd., 2012).

Depremde Yalova'nın büyük kısmında binalar ağır hasar almış ya da tamamen yıkılmıştır (Özata ve Limoncu, 2014; Şenol, 2020). Yapılan araştırmalar, ildeki yıkılan yapıların çoğunluğunun inşaat yönetmeliklerine uygun olmadığını ve denetim süreçlerinin yeterli etkinlikte yürütülmediğini ortaya koymuştur (Özata ve Limoncu, 2014). Bu durum, özellikle kent merkezindeki yoğun yerleşim alanlarında büyük can kayıplarına yol açmıştır. Ayrıca, kırsal bölgelerdeki yapıların yetersiz malzeme kullanılarak inşa edilmesi, deprem sonrası ekonomik kayıpların daha da artmasına neden olmuştur. Yapı stoğunun bu denli dayanıksız olması, Yalova'nın deprem karşısındaki kırılganlığını artırmıştır.

Deprem sırasında meydana gelen yıkımlar, yalnızca binalarla sınırlı kalmamış, Yalova'nın altyapı sistemlerinde de büyük hasara neden olmuştur. Su, elektrik ve doğalgaz şebekelerinin zarar görmesi, halkın temel ihtiyaçlara erişimini kesintiye uğratmış ve şehirdeki yaşamı felç etmiştir (Batal ve Çakıcı, 2022). Özellikle ulaşım ağlarının büyük ölçüde devre dışı kalması, arama-kurtarma ekiplerinin bölgeye erişimini zorlaştırmıştır. Bu durum, kurtarma çalışmalarının etkinliğini azaltmış ve hayati önem taşıyan ilk müdahale süreçlerini yavaşlatmıştır. Afet sonrası toparlanma süreci de altyapıdaki bu zararlar nedeniyle uzun sürmüş, bu durum Yalova halkının yaşadığı zorlukları daha da derinleştirmiştir (Kalafat, 2011).

Deprem, fiziksel kayıpların ötesinde, Yalova'da ciddi bir toplumsal travmaya yol açmıştır. Deprem sonrasında yapılan sosyolojik araştırmalar, bölgede yaşayan insanların büyük bir kısmının deprem korkusunun kalıcı etkilerini yaşadığını ve psikolojik destek ihtiyacının yüksek olduğunu ortaya koymuştur (Yıldız, vd., 2023). Özellikle, evlerini kaybeden bireylerin barınma sorunu, ailelerin ekonomik yükünü artırmış ve sosyal dokuda önemli yaralar açmıştır. Deprem sonrası dönem, yalnızca fiziksel toparlanma sürecini değil, aynı zamanda sosyal dayanışmayı ve psikolojik iyileşmeyi de gerekli kılmıştır (Yaman ve Akyurt, 2013).

1999 Marmara Depremi, Yalova’da afet yönetimi sistemindeki yetersizlikleri gözler önüne seren bir test niteliği taşımıştır. Deprem öncesi risk haritalarının yetersizliği, yapı stoğunun güvenilirlik açısından denetlenmemesi ve afet sırasında iletişim altyapısının çökmesi, şehirdeki kayıpların büyümesine neden olan faktörler arasında yer almıştır (Demirtaş & Yılmaz, 2019, s. 56). Bu eksiklikler, yalnızca Yalova özelinde değil, Türkiye genelinde de deprem hazırlık politikalarının yeniden gözden geçirilmesini zorunlu hale getirmiştir.

Depremden sonra Yalova’da yürütülen yeniden yapılanma çalışmaları, şehrin fiziksel ve sosyal dokusunun toparlanmasında önemli bir rol oynamıştır. Kentsel dönüşüm projeleri kapsamında riskli alanlar yeniden planlanmış ve yeni yapıların deprem yönetmeliklerine uygun şekilde inşa edilmesi hedeflenmiştir. Ancak, bu süreçte karşılaşılan finansal kısıtlamalar, bürokratik engeller ve toplumsal katılım eksikliği, Yalova’nın iyileşme sürecini yavaşlatmıştır (Bayraktar ve Bayraktar, 2019). Bu durum, afet yönetiminde daha kapsayıcı ve etkin politikaların gerekliliğini bir kez daha ortaya koymuştur.

Yalova’nın yaşadığı bu büyük felaket, yalnızca bölgesel değil, ulusal düzeyde de dersler çıkarılmasını sağlamıştır. Deprem sonrası yapılan bilimsel çalışmalar, yapıların dayanıklılığı, altyapı sistemlerinin güvenilirliği ve toplumun afet bilinci konularında önemli eksikliklerin bulunduğunu göstermiştir. Bu bağlamda, Yalova’daki deneyim, Türkiye’nin deprem hazırlık politikalarına katkı sağlayan önemli bir örnek teşkil etmektedir.

2.3.3. Günümüzde Yalova’nın deprem hazırlığı, mevcut durumun değerlendirilmesi

Yalova, 1999 Marmara Depremi’nin ardından afet yönetimi ve deprem hazırlığı konusunda çeşitli adımlar atmış olsa da, bu süreçte karşılaşılan zorluklar, yapılan çalışmaların yeterliliği ve sürdürülebilirliği ile ilgili tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Depremden sonra kentsel dönüşüm projeleri hızlandırılmış, riskli yapıların tespiti ve yenilenmesi konusunda yasal düzenlemeler devreye sokulmuştur. Ancak, bu çalışmalar sırasında uygulama eksiklikleri, finansal kısıtlamalar ve toplumsal katılım yetersizliği gibi sorunlar süreci yavaşlatmıştır. Yalova’nın mevcut durumu, deprem hazırlığı açısından kısmen gelişmiş olsa da, risklerin tamamen ortadan kalkmadığını göstermektedir (Şahin, 2019).

İldeki yapı stoğu, deprem yönetmeliklerine uygunluk açısından ciddi sorunlar barındırmaktadır. Yerel yönetimlerin ve merkezi otoritelerin yürüttüğü riskli yapı tespit çalışmaları sonucunda, özellikle kıyı bölgeleri ve sanayi alanlarında eski ve dayanıksız yapıların oranının yüksek olduğu tespit edilmiştir (Aliefendioğlu ve Tanrıvermiş, 2015). Bu durum, kentsel dönüşüm projelerinin hızlandırılmasını zorunlu kılmaktadır. Ancak, dönüşüm süreçleri genellikle yavaş

ilerlemekte ve ekonomik yetersizlikler nedeniyle projelerin tamamlanma süreleri uzamaktadır. Ayrıca, kırsal kesimlerdeki eski yapıların yenilenmesi konusunda yeterince etkili bir politika geliştirilememiştir.

Yalova'nın altyapı sistemleri, deprem etkilerine karşı hâlâ yeterince dirençli bir yapıya sahip değildir. Elektrik, su ve doğalgaz şebekelerinin büyük bir kısmı eski teknolojiyle inşa edilmiş olup, büyük ölçekli bir deprem durumunda kolayca hasar görebilecek durumdadır. Ulaşım ağları ise özellikle kırsal ve şehir içi bağlantılarda deprem sonrası müdahale süreçlerini zorlaştırabilecek eksiklikler barındırmaktadır. Bu altyapısal sorunlar, yalnızca afet sonrası müdahaleyi değil, aynı zamanda şehirdeki sosyal ve ekonomik faaliyetlerin sürdürülebilirliğini de etkilemektedir (Genç, 201).

Yerel yönetimler, Yalova'da deprem hazırlığı konusunda çeşitli projeler geliştirmiştir. Afet yönetimi kapasitelerinin artırılmasına yönelik planlamalar yapılmış ve bu kapsamda bazı bölgelerde risk haritaları güncellenmiştir (Genç, 2021). Ancak, bu planların uygulanabilirliği ve şeffaflığı konusunda bazı sorunlar dikkat çekmektedir. Özellikle, kamuoyuna açık şekilde sunulmayan risk haritaları ve yeterli denetimden geçmeyen projeler, halkın projelere olan güvenini zayıflatmaktadır. Şehirdeki birçok mahallede, riskli yapıların dönüşümü konusunda halkın ekonomik kaygıları nedeniyle sürece direnç göstermesi, bu güvensizliği artıran bir diğer faktördür.

Toplumsal farkındalık düzeyi, Yalova'nın deprem hazırlığı sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Deprem bilincinin artırılmasına yönelik eğitim programları, afet sırasında ve sonrasında bireysel ve toplumsal dayanışmayı destekleyebilecek unsurlardır. Ancak bu alandaki çalışmalar, genellikle sınırlı bir kapsama sahip olup, daha çok okullarda yürütülen eğitimlerle sınırlı kalmaktadır (Karahisar, 2016). Deprem bilincini artırmayı hedefleyen bu tür programların, yetişkin nüfusu da kapsayacak şekilde genişletilmesi gereklidir.

Yalova'da yapılan çalışmalarda, halkın kentsel dönüşüm projelerine katılımı ve bu projelerin karar alma süreçlerinde aktif bir şekilde yer alması sınırlı düzeyde kalmıştır. Kentsel dönüşüm projelerinin başarıya ulaşabilmesi için yerel halkın ihtiyaçlarının dikkate alınması ve projelerin şeffaf bir şekilde yürütülmesi önem arz etmektedir. Halkın projelere katılımını artırmak için bilgilendirme toplantıları düzenlenmeli ve projelerin uzun vadeli faydaları konusunda topluma net bilgiler sunulmalıdır (Batal ve Çakıcı, 2022).

Günümüzde Yalova'nın deprem hazırlığı, yerel yönetimlerin çabalarına rağmen yetersizliklerle dolu bir süreç olarak değerlendirilmekte; yapı stoğu, altyapı ve toplumsal farkındalık gibi temel

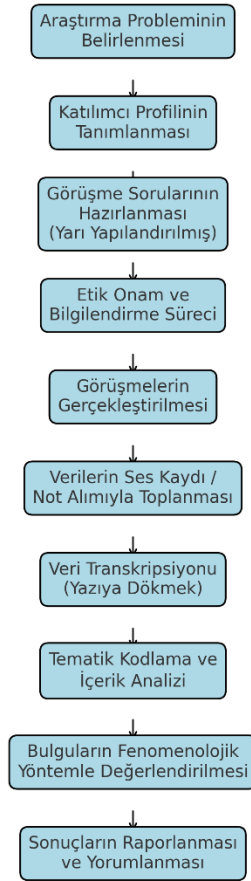
alanlarda ilerlemeye ihtiyaç duyulmaktadır (Marsap, 2023). Risklerin azaltılması ve gelecekteki afetlere karşı dayanıklılık seviyesinin artırılması, yalnızca fiziksel iyileştirmelerle değil, aynı zamanda toplumsal bilincin yükseltilmesiyle mümkün olacaktır. Afet yönetiminde sürdürülebilir bir yaklaşım benimsenmesi, Yalova'nın deprem riskine karşı daha güvenli bir şehir haline gelmesini sağlayacaktır. Yalova'nın mevcut deprem hazırlığı durumu, uluslararası iyi uygulamalardan öğrenilecek derslerle daha ileri bir seviyeye taşınabilir.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada, Yalova ilindeki kentsel dönüşüm projelerinin depreme hazırlık süreçlerindeki etkilerini değerlendirmek amacıyla karma yöntem yaklaşımı kullanılmıştır (Toraman, 2021). Çalışma kapsamında hem nicel hem de nitel yöntemler bir arada uygulanmıştır (Nayir, vd., 2024). Nicel yöntemle geniş bir katılımcı grubundan veri toplanırken, nitel yöntemle bireylerin öznel deneyimleri derinlemesine incelenmiştir. Bu kapsamda; 34 kişi ile görüşme yapılmıştır. İlk olarak 50 kişiye araştırmanın amacı ve işleyişi anlatılmış, araştırmayı gönüllü olarak kabul eden 34 kişi görüşmeye dahil edilmiştir. Bu araştırmada; nitel durum çalışması modeli kullanılmıştır. Nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışmasında, bir veya birkaç duruma ilişkin etkenler bütüncül bir yaklaşımla araştırılmakta ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine derinlemesine araştırma yapılmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda katılımcılara 6 demografik sorunun yanı sıra, 14 çoktan seçmeli ve açık uçlu sorudan oluşan toplam 20 soru yöneltilmiş bazı soruların ucu açık bırakılmıştır. Ayrıca, SWOT analiziyle (Karadeniz ve Güdük, 2020) elde edilen bulgular stratejik bir çerçevede değerlendirilmiştir. Bu yöntemsel yaklaşım, araştırma sorularına farklı boyutlarda yanıt aramayı sağlamaktadır.

Şekil 3.1. Yarı yapılandırılmış görüşme akış şeması

3.2. Araştırmanın Sahası ve Örneklem Seçimi

Araştırmanın sahası, 1999 Marmara Depremi’nde büyük hasar gören ve günümüzde de yüksek deprem riski taşıyan Yalova ili olarak belirlenmiştir. Yalova, deprem riskiyle mücadelede kentsel dönüşüm projelerinin etkinliğini incelemek için önemli bir örneklem sunmaktadır.

Örneklem seçiminde, Yalova’da yaşayan ve kentsel dönüşüm projelerinden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen bireyler hedeflenmiştir. Nicel veri toplama sürecinde 150-200 katılımcıdan anket yoluyla geri dönüş alınması planlanmıştır. Nitel veri toplama sürecinde ise maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle farklı yaş, meslek ve sosyo-ekonomik düzeylerden 15-20 katılımcı belirlenmiştir. Ancak yapılan ankete çeşitli demografik özelliklere sahip 34 katılımcı dönüt vermiştir.

3.3. Veri Toplama Yöntemleri

3.1.1. Anket çalışması

Anket, belirli bir konu hakkında bireylerden veri toplamak amacıyla kullanılan yapılandırılmış bir ölçüm aracıdır (Büyüköztürk, 2005). Genellikle önceden belirlenmiş soruların yer aldığı bu yöntem, bireylerin düşüncelerini, tutumlarını, davranışlarını veya demografik özelliklerini anlamaya yönelik olarak tasarlanır (Yıldırım, 1999). Anketler, geniş bir katılımcı grubundan bilgi toplamak için etkili ve pratik bir yöntem sunar (Creswell, 2017). Hem nicel hem de nitel araştırmalarda kullanılabilir ve genellikle araştırma sorularına doğrudan yanıt sağlayan bir araç olarak görülür.

Anketler, kapalı uçlu (örneğin, çoktan seçmeli) veya açık uçlu (katılımcıların serbest şekilde yanıt verebileceği) sorular içerebilir. Kapalı uçlu sorular, standartlaştırılmış yanıtlar toplarken; açık uçlu sorular, katılımcıların daha detaylı görüşlerini ifade etmelerine olanak tanır. Bu esneklik, anketlerin farklı araştırma ihtiyaçlarına uyarlanabilir olmasını sağlar (Oğur ve Tekbaş, 2003).

Anket, sosyal bilimlerde veri toplama sürecinde kullanılan temel araçlardan biridir ve farklı aşamalarda planlanarak uygulanır. Etkili bir anket, belirli bir araştırma sorusuna uygun bir tasarım ve titiz bir veri toplama süreci gerektirir. Kavramsal çerçeve, anketlerin amaç, içerik, yöntem ve analiz boyutlarını kapsayan temel unsurlarını içerir (Alkış ve Öztürk, 20029).

Anketin amacı, belirli bir konuyu veya olguyu anlamak için katılımcılardan veri toplamaktır. Örneğin, bireylerin bir politika hakkındaki görüşlerini, tüketici davranışlarını veya bir hizmete olan memnuniyet düzeylerini ölçmek amacıyla kullanılabilir (Sönmez, 2024). Araştırma amacı, anketin tasarımını ve içeriğini belirler.

Anket tasarımı, veri toplama sürecinin başarısını doğrudan etkileyen kritik bir aşamadır. Soruların açık, anlaşılır ve yanıtlanabilir olması önemlidir. Aynı zamanda, soruların sıralaması ve anketin genel uzunluğu, katılımcıların yanıt verme motivasyonunu etkileyebilir (Odabaşı, 1999). Tasarım sürecinde dikkat edilmesi gereken başlıca noktalar şunlardır:

- Soruların açık ve tarafsız bir dilde yazılması.
- Kapalı ve açık uçlu soruların amaca uygun şekilde dengelenmesi.
- Demografik bilgiler ve ana sorular arasında mantıklı bir geçiş sağlanması (Odabaşı, 1999).

Anketler, yüz yüze, telefonla, çevrimiçi platformlarda veya posta yoluyla uygulanabilir. Çevrimiçi anketler, son yıllarda teknolojinin gelişimiyle birlikte daha yaygın hale gelmiştir. Özellikle Google Forms, Qualtrics ve SurveyMonkey gibi platformlar, veri toplama sürecini hızlandıran pratik araçlar olarak öne çıkmaktadır. Ancak, yöntemin seçiminde katılımcıların erişim olanakları ve demografik özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Anketlerden elde edilen veriler, genellikle istatistiksel yöntemlerle analiz edilir. Nicel veri analizi, yüzdelikler, ortalamalar gibi tekniklerle yapılabilirken; açık uçlu sorulardan elde edilen nitel veriler, içerik analizi veya tematik analiz yöntemleriyle değerlendirilir (Aytan, 2022). Bu süreç, araştırma sorularını yanıtlamak için kritik bir adım olarak kabul edilir.

Araştırmada nicel veri toplamak amacıyla bir anket hazırlanmıştır. Anket, Google Forms platformu üzerinden çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Katılımcılara, kentsel dönüşüm projeleri hakkında sorular yöneltilmiştir. Ayrıca, açık uçlu birkaç soru eklenerek katılımcıların projelere ilişkin görüşlerini serbest bir şekilde ifade etmeleri sağlanmıştır.

3.1.2. Derinlemesine görüşmeler

Derinlemesine görüşme, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan ve belirli bir konu veya problem hakkında katılımcıların görüş, deneyim, duygu ve düşüncelerini detaylı bir şekilde anlamayı hedefleyen bir veri toplama yöntemidir. Bu yöntem, yapılandırılmamış veya yarı yapılandırılmış bir görüşme formatı ile gerçekleştirilir ve araştırmacıya katılımcının bakış açısını derinlemesine keşfetme olanağı sağlar (Tekindal ve Arsu, 2020).

Bu yöntemde, araştırmacı ve katılımcı arasındaki etkileşim, katılımcının kişisel deneyimlerini ve algılarını özgürce ifade etmesine olanak tanıyacak şekilde planlanır. Sorular genellikle açık uçlu olarak tasarlanır ve görüşme süreci, katılımcının konuyu daha geniş bir perspektiften ele almasını teşvik eder. Derinlemesine görüşmeler, özellikle karmaşık sosyal olguların incelenmesinde ve belirli bir bağlamın ayrıntılı analizinde etkili bir araçtır (Işıldar ve Kurgun, 2020).

Derinlemesine görüşme, nitel araştırma paradigmaları çerçevesinde geliştirilmiş bir yöntemdir. Bu paradigmlar, sosyal gerçekliğin öznel ve bağlama özgü bir yapıya sahip olduğunu varsayar. Dolayısıyla, derinlemesine görüşme, bireylerin sosyal dünyalarını anlamak ve onların gerçekliklerini kavramak için kullanılan bir araçtır (Creswell, 2017). Derinlemesine görüşme, birkaç temel ilkeye dayanır:

- **Katılımcı Merkezilik:** Görüşme süreci, katılımcının düşüncelerini ve deneyimlerini özgürce ifade edebilmesine odaklanır.
- **Esneklik:** Görüşme sırasında soru akışı, katılımcının verdiği yanıtlara göre şekillenebilir.
- **Bağlamsallık:** Katılımcının yaşam dünyasını ve bağlamını anlamak, bu yöntemin temel amaçlarından biridir (Creswell, 2017).

Bu yöntem, sosyal olguları ve bireylerin yaşam dünyalarını detaylı bir şekilde analiz etme konusunda önemli avantajlar sunar:

- **Detaylı Veri Sağlama:** Katılımcıların bireysel deneyimlerini ve algılarını ayrıntılı bir şekilde ifade etmesine olanak tanır. Bu durum, özellikle nicel araştırma yöntemlerinin açıklamakta zorlandığı karmaşık sosyal olguların anlaşılmasını sağlar.
- **Bağlam ve Anlam Üretme:** Derinlemesine görüşme, bir olayın ya da fenomenin katılımcı tarafından nasıl deneyimlendiğini ve anlamlandırıldığını keşfetme imkanı sunar (Creswell, 2017).
- **Esneklik:** Görüşme sırasında araştırmacının katılımcının verdiği yanıtlara göre yeni sorular sorma imkanı, veri toplama sürecini zenginleştirir.

Derinlemesine görüşme, sağladığı avantajlara rağmen bazı sınırlılıklara sahiptir:

Zaman ve Kaynak Gereksinimi: Bu yöntem, görüşme sürecinin yanı sıra veri çözümleme aşamasında da zaman ve emek gerektirir. Görüşme başına elde edilen veri miktarının fazla olması, analizi zorlaştırabilir (Çelik, vd., 2020).

Subjektiflik Riski: Araştırmacının soruları ve görüşme sürecini yönlendirme biçimi, elde edilen verinin tarafsızlığını etkileyebilir. Bu nedenle, araştırmacının etkisini minimize etmek için dikkatli bir görüşme planı yapılmalıdır (Çelik, vd., 2020).

Genelleştirme Gücünün Sınırlılığı: Derinlemesine görüşmelerden elde edilen bulgular, genellikle belirli bir bağlama özgü olup, genelleştirilebilirlikleri sınırlıdır (Creswell, 2017).

Derinlemesine görüşmeler, genellikle birebir gerçekleştirilen oturumlarla yapılır. Araştırmacının rolü, yalnızca sorular sormak değil, aynı zamanda katılımcının yanıtlarını derinleştirmek için takip soruları geliştirmek ve süreci yönlendirmektir. Görüşmeler genellikle ses veya video kaydı ile belgelenir ve ardından içerik analizi ya da tematik analiz yöntemleriyle çözümlenir (Çelik, vd., 2020).

Derinlemesine görüşme, diğer nitel veri toplama yöntemleriyle karşılaştırıldığında daha esnek bir yapı sunar. Odak grup görüşmelerinden farklı olarak, bireylerin deneyimlerini grup dinamiklerinden bağımsız bir şekilde ifade etmelerine olanak tanır. Ayrıca, yapılandırılmış görüşmelerin aksine, derinlemesine görüşmeler araştırmacıya daha fazla keşif alanı sağlar (Creswell, 2017). Bununla birlikte, gözlem yöntemine kıyasla, bireylerin sözlü ifadelerine dayanması nedeniyle katılımcının yorumlarına daha fazla bağlıdır.

Araştırmanın nitel boyutunda, fenomenolojik analiz yaklaşımı benimsenmiş ve derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde, kentsel dönüşüm projelerinden doğrudan etkilenen bireylerin projelere ilişkin deneyimlerini anlamak amaçlanmıştır. Görüşme soruları, katılımcıların günlük yaşamlarına, deprem riskine yönelik algılarına ve sosyal etkilerine odaklanacak şekilde hazırlanmıştır. Tüm görüşmeler, katılımcıların izni alınarak kayıt altına alınmış ve analiz sürecine hazırlanmıştır.

3.1.3. SWOT analizi

Araştırmanın son aşamasında, elde edilen nicel ve nitel bulgular SWOT analizi çerçevesinde değerlendirilmiştir. SWOT analizi ile kentsel dönüşüm projelerinin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditleri ele alınmıştır. SWOT analizi, kentsel dönüşüm projelerinin mevcut durumu ve gelecekte daha etkin bir şekilde uygulanabilmesi için stratejik öneriler geliştirilmesine olanak tanımıştır.

SWOT analizi, bir organizasyonun, projenin, sektörün veya genel bir durumun mevcut durumunu anlamaya yönelik kullanılan stratejik bir yönetim aracı olarak tanımlanabilir (Kansız, vd., 2008). Bu yöntem, güçlü yönler (*Strengths*), zayıf yönler (*Weaknesses*), fırsatlar (*Opportunities*) ve tehditler (*Threats*) olmak üzere dört temel bileşen üzerinden değerlendirme yapar (Kansız, vd., 2008). SWOT analizi, hem içsel (güçlü ve zayıf yönler) hem de dışsal faktörleri (fırsatlar ve tehditler) dikkate alarak bir durumun potansiyelini ve risklerini belirlemeye olanak tanır.

Bu analiz yöntemi, karar verme süreçlerini destekleyen bir çerçeve sunar. Bir şirketin rekabet avantajını artırmak için güçlü yönlerini nasıl kullanabileceğini, zayıf yönlerini nasıl iyileştirebileceğini ve dış çevredeki fırsat ve tehditlere nasıl yanıt verebileceğini belirlemek amacıyla kullanılabilir. SWOT analizi, aynı zamanda işletme yönetiminden kamu politikalarına kadar çok çeşitli alanlarda uygulama alanı bulmuş bir stratejik analiz yöntemidir (Güran, 2005).

SWOT analizi, bir durumun detaylı bir şekilde ele alınmasını sağlayan kapsamlı bir çerçeve sunar. Analizin dört bileşeni, hem içsel hem de dışsal faktörleri birbirine entegre ederek stratejik bir bakış açısı oluşturur.

Bir organizasyonun ya da durumun avantajlarını ve rekabet üstünlüklerini temsil eder. Güçlü yönler, mevcut kaynakların etkin kullanımı, teknolojik üstünlük, deneyimli insan kaynağı veya iyi yapılandırılmış bir organizasyonel yapıyı içerebilir (Özuyar ve Gürsoy, 2021). Bir bakıma, bir kurumun güçlü finansal yapısı, pazardaki yerini koruma ve genişleme yeteneğini artırabilir. Bu bileşen, içsel faktörlerin olumlu taraflarını belirleyerek rekabet avantajını destekler.

Zayıf yönler, bir organizasyonun ya da durumun eksikliklerini, kaynak yetersizliklerini veya dezavantajlı durumlarını ifade eder. Yetersiz yönetim, düşük motivasyonlu çalışanlar, zayıf finansal yapı veya teknolojik geri kalmışlık, zayıf yönler olarak verilebilir (Gürel ve Tat, 2017). Zayıf yönlerin tespiti, bu unsurların minimize edilmesi veya tamamen ortadan kaldırılması için stratejik adımlar atılmasını sağlar.

Fırsatlar, dış çevrede bir organizasyonun veya durumun avantaj sağlayabileceği koşulları ifade eder. Yeni pazarların ortaya çıkması, teknolojik yenilikler, yasal düzenlemelerdeki değişiklikler veya rekabetin azalması gibi unsurlar fırsat olarak değerlendirilebilir. Fırsatların doğru değerlendirilmesi, bir organizasyonun büyüme ve gelişme potansiyelini artırır (Gürel ve Tat, 2017).

Tehditler, dış çevrede bir organizasyonun ya da durumun karşı karşıya kalabileceği olumsuz koşulları ifade eder. Ekonomik krizler, rekabetin artması, yasal düzenlemeler veya doğal afetler, tehditler arasında yer alabilir. Tehditlerin tespiti, organizasyonun bu risklere karşı önceden hazırlıklı olmasını sağlar ve uyum stratejileri geliştirmesine yardımcı olur (Gürel ve Tat, 2017).

SWOT analizi, stratejik yönetim sürecinde karar vericilere rehberlik eden önemli bir araçtır. Hem içsel hem de dışsal unsurları bir arada ele alarak mevcut durumu bütüncül bir şekilde değerlendirmeye olanak tanır. Analiz sonuçları, organizasyonların uzun vadeli stratejiler geliştirmesi, kaynaklarını etkin bir şekilde kullanması ve tehditlere karşı önlem alması açısından kritik bir rol oynar (Gürel ve Tat, 2017).

Bu analiz yöntemi, esnek yapısıyla birçok farklı alanda kullanılabilir. İşletmelerde pazar analizinden ürün geliştirme süreçlerine kadar geniş bir uygulama alanı bulunurken, kamu politikalarında çevresel faktörlerin değerlendirilmesi veya sosyal programların etkilerinin

ölçülmesi gibi amaçlarla da kullanılmaktadır. SWOT analizi, aynı zamanda bireysel seviyede kariyer planlama ve kişisel gelişim gibi konularda da rehberlik edebilecek bir araçtır.

SWOT analizi, basit ve uygulanabilir bir yöntem olması nedeniyle stratejik yönetim araçları arasında sıklıkla tercih edilmektedir. Avantajlarından biri, karar verme süreçlerini kolaylaştırması ve bir durumu hem olumlu hem de olumsuz yönleriyle ele almayı sağlamasıdır. Ancak, SWOT analizi subjektif yorumlara açık bir yöntem olduğundan, analiz sonuçlarının doğruluğu ve etkinliği büyük ölçüde kullanılan verilerin kalitesine bağlıdır (Kansız, vd., 2008).

Ayrıca, analiz sırasında faktörler arasındaki ilişkilerin dikkate alınmaması, SWOT analizinin eksikliklerinden biri olarak değerlendirilebilir. Güçlü yönlerin fırsatlarla nasıl ilişkilendirileceği veya zayıf yönlerin tehditlerle nasıl aşılabileceği konusunda detaylı bir rehberlik sağlamaz. Bu nedenle, SWOT analizinin diğer stratejik yönetim araçlarıyla birlikte kullanılması, daha kapsamlı bir değerlendirme yapılmasına olanak tanır.

3.1.4. Veri analizi

Anketlerden elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Veriler, yüzde dağılım ve frekans tabloları gibi temel istatistiksel yöntemlerle özetlenmiştir. Görüşmelerden elde edilen nitel veriler ise tematik analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Katılımcıların görüşleri, kentsel dönüşüm projelerinin teknik, sosyal ve ekonomik etkileri bağlamında ortak temalar ve alt temalar halinde sınıflandırılmıştır. SWOT analizi, bu verilerin stratejik bir çerçevede ele alınmasıyla tamamlanmıştır.

3.1.5. Araştırmanın etik ilkeleri

Araştırma sürecinde tüm veri toplama faaliyetleri etik kurallar çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara, araştırmanın amacı ve kapsamı hakkında bilgilendirme yapılmış, gönüllü katılım esas alınmıştır. Görüşmeler sırasında katılımcılardan yazılı veya sözlü onay alınmış ve kişisel bilgilerinin gizliliği korunmuştur. Anket verileri de anonim olarak toplanmış ve yalnızca araştırmanın amacı doğrultusunda kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Bu araştırma, Yalova ilinin kentsel dönüşüm bağlamında depreme hazırlık durumunu değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Kentsel dönüşüm projelerinin ve deprem risk yönetimi politikalarının, katılımcıların farkındalık düzeyleri, algıları ve günlük yaşamlarına etkisini belirlemek için bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş ve veri toplama aracı olarak Google Forms aracılığıyla anket uygulanmıştır. Katılımcıların kentsel dönüşüm ve depreme hazırlık konularına ilişkin bireysel deneyimlerini ve algılarını derinlemesine anlamak amacıyla açık uçlu ve çoktan seçmeli sorular içeren bir anket yöntemi kullanılmıştır.

Ankette, katılımcıların kentsel dönüşüm projelerine yönelik bilgi düzeyleri, bu projelere olan yaklaşımları ve kentsel dönüşüm uygulamalarının deprem güvenliği üzerindeki etkilerine dair görüşleri ele alınmıştır. Ayrıca, katılımcıların günlük yaşamlarında depreme karşı hazırlık yapma alışkanlıkları ve kentsel dönüşüm projelerine olan güven düzeyleri gibi konular da anket sorularında yer almıştır. Bunun yanı sıra, katılımcıların toplumsal dayanışma, risk algısı ve yerel yönetimlere olan güveni gibi sosyal faktörler incelenmiştir.

Anketle birlikte, odak grup çalışmaları gerçekleştirilmiş; bu çalışmalarda, katılımcıların kentsel dönüşüm projelerine dair algı ve tutumları etkileşimli bir ortamda tartışılmıştır. Bu süreçte, bireyler arasında benzerlikler ve farklılıklar ortaya çıkarılmış ve katılımcıların toplumsal deneyimleri bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile incelenmiş, belirli temalar etrafında gruplandırılarak analiz edilmiştir. Frekans değerleri üzerinden kategorize edilen bulgular, araştırma kapsamında elde edilen verilerin sistematik bir şekilde sunulmasını sağlamıştır.

Araştırmanın veri toplama süreci, Google Forms aracılığıyla çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma, gönüllü katılım sağlayan 34 kişilik bir örneklem grubunu kapsamaktadır. Bu grubun %82,4'ünü erkek (28 kişi), %17,6'sını ise kadın (6 kişi) katılımcılar oluşturmuştur. Örneklemde yer alan katılımcılar, yaş gruplarına göre sınıflandırılmıştır: 18-24 yaş arası katılımcılar %11,8 (4 kişi), 25-34 yaş arası %29,4 (10 kişi), 35-44 yaş arası %50 (17 kişi), 45-54 yaş arası %2,9 (1 kişi), 55 yaş ve üzeri ise %5,9 (2 kişi) oranında yer almıştır.

Araştırmada, araştırmacı tarafından hazırlanan 6 demografik sorunun yanı sıra, 14 çoktan seçmeli ve açık uçlu sorudan oluşan toplam 20 soruluk bir anket uygulanmıştır. Anket, 18-55+ yaş aralığındaki çalışma grubuna uygulanmış olup, verilerin toplanmasında gönüllülük esas alınmıştır. Katılımcılara öncelikle araştırmanın amacı hakkında kısa bir bilgilendirme yapılmış

ve ardından gönüllü katılım sağlayan bireylerden veri toplanmıştır. Araştırma bulguları, çalışma grubundan elde edilen verilerle sınırlı olup, katılımcıların yanıtları sorulara göre analiz edilerek tematik bir yaklaşımla değerlendirilmiştir. Bulgular tablo ve grafikler şeklinde sunularak görselleştirilmiştir.

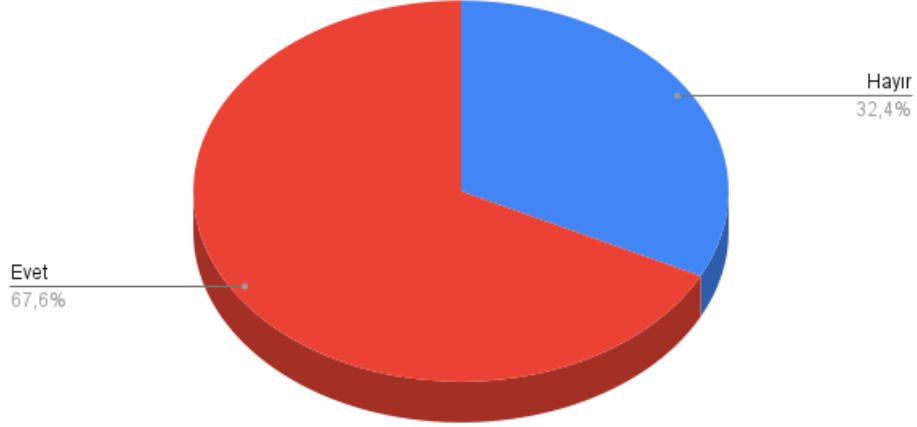
4.1. Bulgular

İlk kısım demografik bilgilerden oluşmaktadır. Bu bilgiler ışığında 34 katılımcının dağılımı 28 Erkek (82,4%), 6 kadın (17,6%) dan oluşmaktadır. Yaş aralıkları ise 4 katılımcı 18-24 yaş aralığı (11,8%), 10 katılımcı 25-34 yaş aralığı (29,4%), 17 katılımcı 35-44 yaş aralığı (50%), 1 katılımcı 45-54 yaş aralığı (2,9%) ve 2 katılımcı 55 ve üzeri (5,9%) oluşmaktadır. Eğitim düzeyleri değerlendirildiğinde ise çıkan tabloda 2 katılımcının (5,9%) lise mezunu olduğu, 24 katılımcının (70,6%) lisans mezunu olduğu, 8 katılımcının (23,5%) yüksek lisans ve üstü mezunu olduğu anlaşılmıştır. Bir diğer unsur meslek gruplarının sorulduğu soruda çok çeşitli meslek gruplarının varlığı olarak göze çarpmaktadır. Yalova’ da ikamet süreleri sorulduğunda ise, 9 katılımcının (26,5%) 0-5 yıl olduğu, 4 katılımcının (11,8%) 6-10 yıl olduğu, 7 katılımcının (20,6%) 11-20 yıl ve 14 katılımcının (41,2%) 21 ve üzeri yıldır Yalova’da ikamet ettiği anlaşılmaktadır. Hangi mahallede/ilçede ikamet ediyorsunuz? sorusuna ise katılımcılar çeşitli cevaplar vermiştir. Katılımcıların Yalova’nın çeşitli ilçe ve mahallerinde oturdukları anlaşılmaktadır.

4.1.1. Yalova’da yürütülen kentsel dönüşüm projeleri hakkında bilginiz var mı?

Tablo 4.1. Yalova’da yürütülen kentsel dönüşüm projeleri hakkında bilginiz var mı? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı

Etiketler	Frekans
Evet	23
Hayır	11

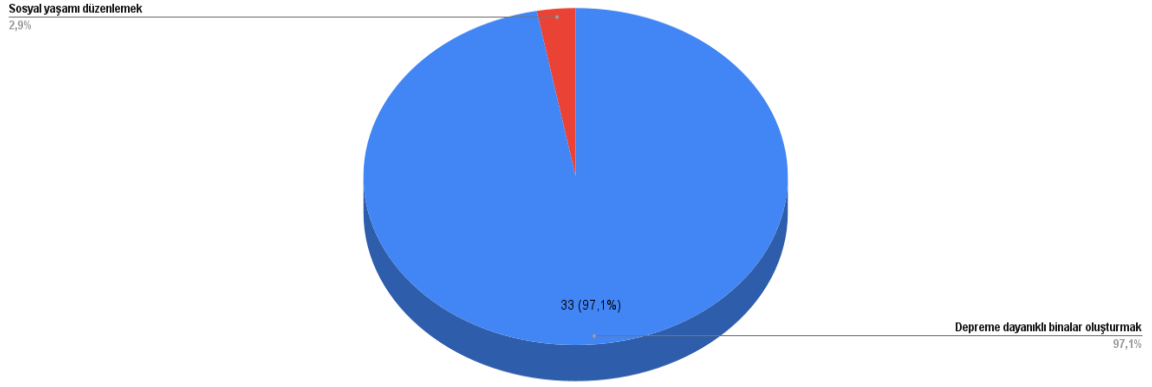
Şekil 4.1. Yalova’da yürütülen kentsel dönüşüm projeleri hakkında bilginiz var mı? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin yüzdesel dağılımı.

Katılımcıların çoğunluğu (f:23) evet bilгим var cevabı verirken, (f:11) Hayır, bilгим yok cevabını vermiştir

4.1.2. Kentsel dönüşüm projelerinin amacını nasıl tanımlarsınız?

Tablo 4.2. Kentsel dönüşüm projelerinin amacını nasıl tanımlarsınız? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı

Etiketler	Frekans
Depreme dayanıklı binalar oluşturmak	33
Kent estetiğini iyileştirmek	0
Sosyal yaşamı düzenlemek	1
Diğer	0

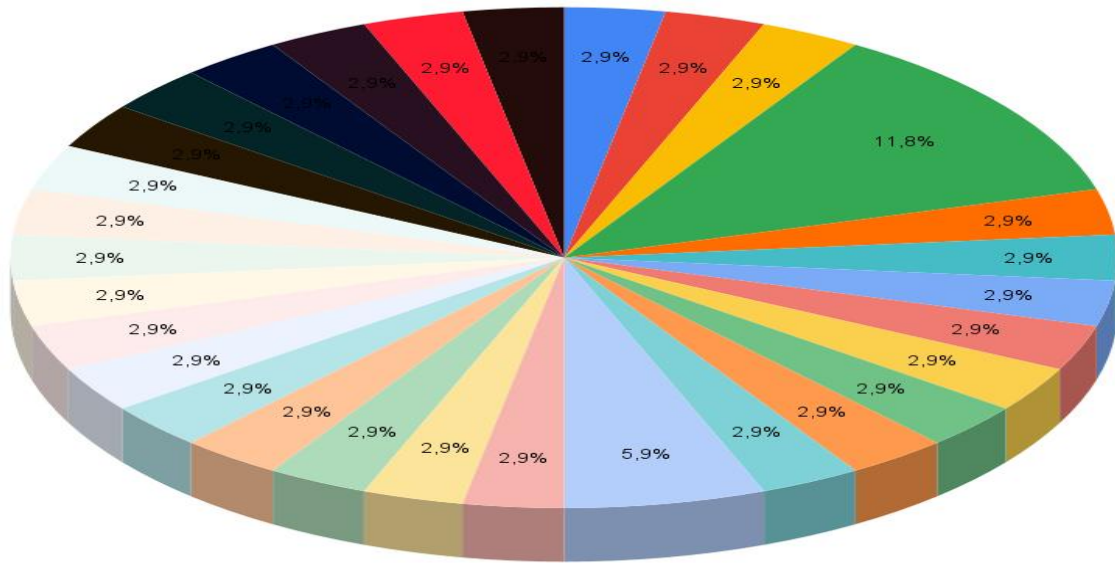
Şekil 4.2. Kentsel dönüşüm projelerinin amacını nasıl tanımlarsınız? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin yüzdesel dağılımı.

Katılımcıların çoğunluğu (f:33) depreme dayanıklı binalar oluşturmak cevabı verirken, (f:1) yalnızca bir katılımcı sosyal yaşamı düzenlemek cevabını vermiştir.

4.1.3. Yalova’da kentsel dönüşüm projelerinin uygulanmasını genel olarak başarılı buluyor musunuz? Neden?

Tablo 4.3. Yalova’da kentsel dönüşüm projelerinin uygulanmasını genel olarak başarılı buluyor musunuz? Neden? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı

Etiketler	Frekans
Hayır/ Neden	21
Evet/ Neden	7
Kısmen/Neden	3
Fikrim/Bilgim yok.	3

Şekil 4.3. Yalova’da kentsel dönüşüm projelerinin uygulanmasını genel olarak başarılı buluyor musunuz? Neden? Sorusuna yönelik katılımcıların yüzdesel dağılımı.

Katılımcı 1, 2 ve 16 soruya ilişkin *fikrim yok* cevabını vermiştir.

Katılımcılardan 21 tanesi hayır cevabını vermiştir. Ancak katılımcılardan bazıları hayır cevabını açıklama ve bu konuda ayrıntı verme gereği duymuştur. Katılımcı 3 *yavaş ilerlediği için pek başarılı bulmuyorum* diye cevap vermiştir. Katılımcı 5 *başarılı bulmadığını gerekçesinin ise kamu kaynakları yetersiz, özel sektör için ise mali açıdan cazip değil* şeklinde nitelendirmiştir. Katılımcı 6 ise bu hususta *kentsel dönüşüm çalışmaları yapılmamaktadır. Yapılan kentsel dönüşüm işlerinde rant gözetilmektedir* cevabını vermiştir. Katılımcı 7 *eski yapı stoğunun hızlıca yenilenmesi gerekmektedir fakat taşınmaz sahipleri maddi imkansızlıktan genel olarak kentsel dönüşüm yapamamaktadır. Ada bazlı kentsel dönüşümün hızlıca yapılması gerekmektedir. Yalova'da maalesef kentsel dönüşüm projeleri yeterli sayıda yapılamamaktadır* şeklinde açıklama yapmıştır. Katılımcı 10 *hayır, çünkü mantıklı değil hem mal sahibi hem müteahhit açısından* şeklinde belirtmiştir. Katılımcı 11 *yeteri kadar olmadığı* şeklinde beyanda bulunmuştur. Katılımcı 12 ise *Yeterli bulmuyorum. Özellikle hali hazırdaki eski binaların kentsel dönüşümü konusunda büyük problemler söz konusu. Mesela ben deprem öncesi yapılmış hatta bir kısmı depremde yıkılmış bir sitede ikamet ediyorum. Kentsel dönüşüme girmek istediğimizde aynı kat ve daire sayısına ulaşamadığımız için bu projelere dahil olamıyoruz*

şeklinde açıklamıştır. Katılımcı 15 *hayır plan sıkıntısı var* şeklinde açıklama yapmıştır. Katılımcı 18 *hayır, gereği gibi yapılmıyor* şeklinde dile getirmiştir. Katılımcı 19 *kentsel dönüşüm yapılmıyor ki değerlendirelim* şeklinde cevap vermiştir. Katılımcı 21 *hayır, çünkü vatandaş bu dönüşümü karşılayacak bütçeye sahip değil krediye ulaşmak da çok zor* şeklinde açıklamıştır. Katılımcı 22 *beğenmiyorum eski binalar olduğu gibi revize ediliyor* diye beyan etmiştir. Katılımcı 29 *bulmuyorum. Bina tasarımına ve maksimum kazanca önem verilerek yapı sağlığının geride bırakıldığını düşünüyorum* cevabını vermiştir. Katılımcı 30 *Yalova değil Türkiye’de yeterli bulmuyorum* cevabını vermiştir. Katılımcılardan 4, 14, 20, 23, 24, 31 ve 32 salt hayır cevabı verirken açıklama yapmamıştır.

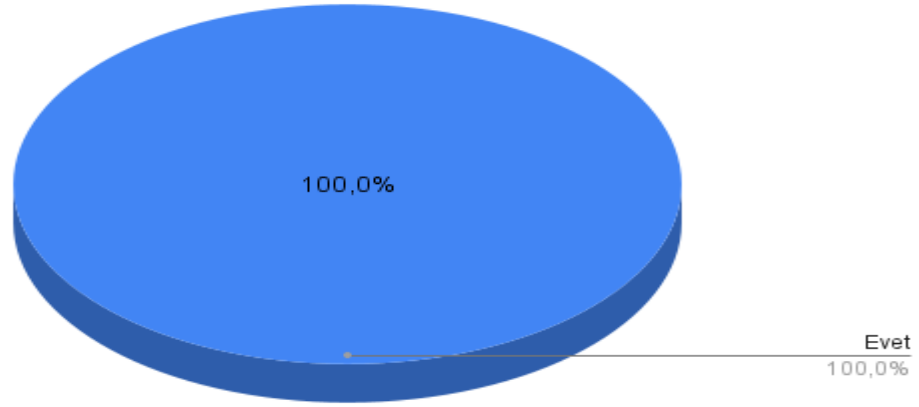
7 katılımcı evet başarılı buluyorum cevabını vermiştir. 7 katılımcıdan katılımcı 13 ve 17 yalnızca evet cevabını vermiş ve açıklama yapmamıştır. Katılımcı 8 *evet binalar depreme dayanıklı olduğunu düşünüyorum*, Katılımcı 9 *genel olarak başarılı buluyorum. Ancak yıkılan binanın olduğu bölgelerdeki emsal katlar 5 ve 6 kat. Yeni yapılan binanın 5 veya 6 katlı olması 1. Derece deprem bölgesi olan ve boş araziye inşaat yapılan her bölgede kat sınırı olan şehrimizde ne kadar sağlıklı sorgulamak lazım. Tabi ki müteahhit firmanın para kazanması gerekiyor ancak bu paranın, binanın yüksek katlı yapıp daha çok daire çıkartılarak kazanılması ne kadar doğru bilemiyorum*, Katılımcı 25 *evet başarılı projeleri yürüten firmanın güçlü olması en büyük etkenlerden biri onun haricinde çalışmaların her gün devam etmesi de sebeplerden bir tanesi*, Katılımcı 26 *başarılı. Birinci derece deprem bölgesi olmadı sebebiyle bakanlığın önemli gördüğü iller arasında olması kentsel dönüşümü hızlandırdı*, Katılımcı 28 *başarılı buluyorum ancak daha fazla yapılması lazım. Yalova’da binalar çok eski hatta merkezdeki binalar deprem yaşamış binalar biran önce yenilenmeye ihtiyaçları var* cevaplarını vermişlerdir.

Katılımcılardan 27, 33, 34 ise kısmen cevabını verirken açıklama gereği duymamışlardır.

4.1.4. Yalova’nın deprem riski konusunda bilgi sahibi misiniz?

Tablo 4.4. Yalova’nın deprem riski konusunda bilgi sahibi misiniz? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı

Etiketler	Frekans
Evet	34
Hayır	0

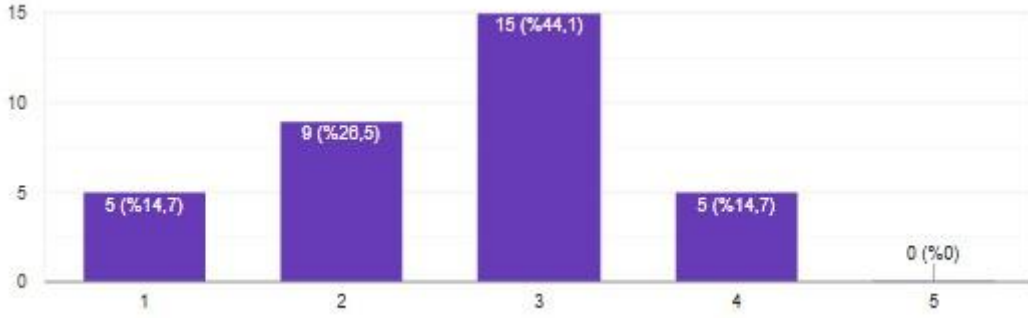
Şekil 4.4. Yalova'nın deprem riski konusunda bilgi sahibi misiniz? Sorusuna yönelik katılımcıların yüzdesel dağılımı.

Tüm katılımcılar soruya evet, bilgi sahibiyim şeklinde cevap vermiştir.

4.1.5. Yalova'nın depreme hazırlık düzeyini 1'den 5'e kadar değerlendirir misiniz? (1: yetersiz- 5: çok yeterli)

Tablo 4.5. Yalova'nın deprem riski konusunda bilgi sahibi misiniz? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.

Etiketler	Frekans
Yetersiz	5
Çok az yeterli	9
Biraz yeterli	15
Oldukça yeterli	5
Çok yeterli	0

Şekil 4.5. Yalova'nın depreme hazırlık düzeyini 1'den 5'e kadar değerlendirir misiniz? Sorusuna yönelik katılımcıların yüzdesel dağılımı.

Katılımcılar bu soruya yönelik çeşitli cevaplar vermişlerdir. Katılımcılardan 11, 14, 18, 20 ve 25 yetersiz cevabı vermiştir.

Katılımcılardan 2, 3, 6, 12, 22, 26, 28, 29 ve 32 çok az yeterli cevabını vermiştir.

Katılımcılardan 4, 5, 7, 8, 9, 13, 15, 16, 19, 21, 23, 24, 30, 31 ve 33 biraz yeterli cevabını vermiştir.

Katılımcılardan 1, 10, 17, 27 ve 34 oldukça yeterli cevabı verirken hiçbir katılımcı çok yeterli cevabını vermemiştir.

4.1.6. Bireysel olarak depreme karşı aldığınız önlemler nelerdir? Lütfen belirtiniz.

Katılımcılar soruya çeşitli cevaplar vermişler ve açıklama yapmışlardır.

Katılımcı 24 soruya ilişkin *fikrim yok* cevabını vermiştir.

Katılımcılar 1 ve 4 *sağlam evde oturmak* diye cevap vermiştir.

Katılımcılar 2, 10, 28, 30 ve 33 *depreme dayanıklı binada oturmak, eşyaları sabitlemek* şeklinde nitelendirmiştir.

Katılımcı 3 ise bu hususta *oturacağım binanın mümkün mertebede 10-12 yılı geçmesine dikkat ederim* cevabını vermiştir.

Katılımcı 5 *deprem dayanımı yüksek yapılarıda çalışıyor ve ikamet ediyoruz.* şeklinde açıklama yapmıştır.

Katılımcı 6 *Panik olmamak, çok kapalı tutun, iletişim araçlarını yanımızda bulundurmamak, deprem çantası en uygun yere koymak, yaşam alanında en dayanıklı kolon, kiriş gibi lokal mahalde beklemek* şeklinde açıklamıştır.

Katılımcılar 7, 21 ve 34 *yeni yönetmeliğe uygun bir konutta ikamet etmek* şeklinde açıklama yapmıştır.

Katılımcılar 8, 16, 22 ve 27 *etrafımı biliçlendirmek ve deprem eğirimleri* şeklinde cevap vermiştir.

Katılımcılar 9, 11, 17, 19, 20, 31 ve 32 *yaşam üçgeni bölgelerinin tespiti. O bölgelere su ve yiyecek stoğu. Deprem çantası. Aracımda yedek giyecek stoğu.* şeklinde açıklamıştır.

Katılımcı 12 *daha önce depremi Yalova da yaşadığımız için arabamızda deprem sonrası ilk ihtiyacımız olabilecek ürünler saklıyorum. Yatağımı dış duvara yakın konumlandırımdım. Eşyaları duvarlara monte ettim. Yanımda el feneri bulunduruyorum* diye beyan etmiştir. Katılımcı 13 *dayanıklı binalar yapmak* cevabını vermiştir.

Katılımcı 14 *taşıyıcı sistemi depreme dayanıklı yapıda oturmak* cevabını vermiştir.

Katılımcı 16 ve 19 *müstakil ev* cevabını vermiştir.

Katılımcı 25 *Kendi evimde eşyaları sabit eşya olarak monte ettim kaçış planı oluşturdum deprem çantasını herkesin bildiği yere koydum* cevabını vermiştir.

Katılımcı 26 *maalesef önlem amaçlı bir çalışmamız yok* cevabını vermiştir.

4.1.7. Kentsel dönüşüm projelerinin Yalova'nın depreme hazırlık düzeyine olumlu katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Neden?

Tablo 4.6. Kentsel dönüşüm projelerinin Yalova'nın depreme hazırlık düzeyine olumlu katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Neden? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.

Etiketler	Frekans
Evet	8
Hayır	5
Diğer	21

Katılımcılardan 1, 3, 4, 8, 13, 27, 30 ve 33 sadece evet cevabı vermiş, katılımcılardan 6, 14, 23, 31 ve 32 ise sadece hayır cevabı vermiş ve açıklama yapmamıştır.

Katılımcılar 2 ve 20 *buluyorum ama yetersiz* şeklinde açıklamıştır.

Katılımcı 5 *Elbette olumlu. Deprem dayanımı yüksek taşıyıcı sistemler ile imal ediliyorlar diye beyan etmiştir.*

Katılımcı 7 *evet. Kentsel dönüşüm projeleri güncel deprem yönetmeliğine uygun yapıldığından bu yapılarda yaşayanların can ve mal güvenliğini korur dolayısıyla depreme karşı olumlu katkı sağlar cevabını vermiştir.*

Katılımcılar 9 ve 12 *tabi ki olumlu katkı sağlıyor. 99 öncesi yapılan yapıların hepsinin yıkılacağı aşıkâr. En iyi ihtimalle ağır hasar alacaklar. Özellikle Yalova merkezde çok sık olan bu eski yapıların yıkılarak sıfır bina yapılması yıkımları azaltacak ayrıca, hem deprem anında hem de sonrasında yardım trafiğinin enkazlarla engellenmemesini sağlayacaktır cevabını vermiştir.*

Katılımcılar 10, 18 ve 28 *çünkü yeni yönetmeliğe göre yapılıyor yeni binalar cevabını vermiştir.*

Katılımcılar 11, 15 ve 21 *evet. Yapı stoğu çok eski ve deprem yönetmeliğine uygun değil cevabını vermiştir.*

Katılımcı 16 ve 17 *evet, deprem bölgesi olması nedeniyle yeni binaların olması önemli cevabını vermiştir.*

Katılımcı 19 *elbette somut bir adım atılırsa başarılı sayılır ama önemli olan bunu ileriye götürmek cevabını vermiştir.*

Katılımcı 22 *tamamen olmasa da evet en azından binalar yenileniyor cevabını vermiştir.*

Katılımcı 24 *evet ömrünü tamamlamış binaları deprem yönetmeliğine uygun yapılması depreme hazırlığın ilk adımıdır cevabını vermiştir.*

Katılımcı 25 *şu anlık hayır çünkü kentsel dönüşümün yapıldığı bölge küçük bir bölge ve öncelikli bölgenin çarşı merkez olduğunu düşünüyorum yaşlı ve yorgun binalar ilk sırada olup nüfusun da etkisiyle en yoğun bölgeden başlanıp devam etmesi gerekirdi cevabını vermiştir.*

Katılımcı 26 *evet. Yeni yapıların iskelet sistemimin eskiye nazaran çok daha sağlam olması ve genellikle her projede minimum 12 mt derinlikte temel altı kazık yapılması depreme hazırlıklı olmak adına iyi bir önlem cevabını vermiştir.*

Katılımcı 29 *düşünmüyorum. Yeni bir rant alanı maalesef cevabını vermiştir.*

Katılımcı 26 *evet. Yeni yapıların iskelet sistemimin eskiye nazaran çok daha sağlam olması ve genellikle her projede minimum 12 mt derinlikte temel altı kazık yapılması depreme hazırlıklı olmak adına iyi bir önlem cevabını vermiştir.*

Katılımcı 34 *evet ancak yapım aşamasında daha dikkatli yapılması gerekir cevabını vermiştir.*

4.1.8. Yalova'daki kentsel dönüşüm projelerinde hangi sorunlarla karşılaşıyorsunuz? (Örneğin: İmar izinleri, sosyal yapı değişimi, altyapı eksiklikleri.)

Tablo 4.7. Yalova'daki kentsel dönüşüm projelerinde hangi sorunlarla karşılaşıyorsunuz? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.

Etiketler	Frekans
İmar izinleri	7
Sosyal yapı değişimi	4
Altyapı eksikleri	7
Bilgi yok	3
Diğer	13

Katılımcılardan 1, 8 ve 16 konu hakkında *fikrim yok* cevabını vermiştir.

Katılımcılardan 7, 10, 11, 12, 14, 19 ve 30 *imar izni* şeklinde açıklamıştır. Cevaplarına ek olarak ise Katılımcı 10 *müteahhit e harç konusunda katkısı yok*, Katılımcı 12 *biz binalarımızı yaptırmak istediğimizde aynı daire sayısına ulaşamadığımız için bir uzlaşma sağlayıp bu işe kalkışmıyoruz. Zaten maliyetler çok fazla birde bu durum insanları çok zora sokuyor*, Katılımcı 19 *düşünmüyorum, çünkü imar kısmında problemler yaşanıyor mesala 4 kat konut imarlı arsanın yerinde 6 kat mevcut ve bu haliyle dört katı kabul etmiyor malikler. Sonuç itibarıyla teşvik edici krediler ve imar konusunu çözmeleri gerekir*, diye eklemiştir.

Katılımcılar 6, 20, 22 ve 29 *sosyal yapı değişimi* olarak cevap vermiştir. Ek olarak ise Katılımcı 6, 22 ve 29 *altyapı eksiklikleri* olarak cevaplarına katkıda bulunmuşlardır.

Katılımcılar 2, 4, 17, 24, 31, 32 ve 33 *altyapı eksiklikleri* olarak cevap vermiştir. Katılımcı 33 ek olarak *altyapı eksikliklerinin yanında sosyal donatı yetersizliği* olarak cevap vermiştir.

Katılımcı 3 *firma sözleşmelerinin daha açık ve uygulanabilir olmaması* cevabını vermiştir.

Katılımcı 5 *yüksek inşaat maliyetleri , enflasyon ve bilinçsizlik kentsel dönüşümün önündeki en büyük engellerdir* cevabını vermiştir.

Katılımcı 9 *daha önce de belirttiğim gibi yüksek kat izinleri risk yaratıyor. Sosyal yapıya uygun proje teşviki yapılması gerekiyor. Yalovada alt yapıyla ilgili bugüne kadar büyük problemler*

yaşanmadı. Bu konuda bir problem olacağını sanmıyorum. Belediyeler her fırsatta eski alt yapı hatlarını yeni ve daha büyük hatlarla revize ediyor cevabını vermiştir.

Katılımcı 13 *bina malikleri anlaşmazlıkları* cevabını vermiştir.

Katılımcı 15 *şehir planı açısından sıkıntılı daha önce 4 kat planlanmış şehrin belli kesimleri 5 ve 6 kat yapıldı* cevabını vermiştir.

Katılımcı 19 ve 23 *tamamı* cevabını vermiştir.

Katılımcı 21 *bütçe eksiği* cevabını vermiştir.

Katılımcı 25 *depremin ne zaman olacağını bilemediğimiz gibi öncelikli bölge oluşturulmaması* cevabını vermiştir.

Katılımcı 26 *işlemlerin yavaş ilerlemesi* cevabını vermiştir.

Katılımcı 27 *ekonomi ve insanların daha çok isteme hırsı* cevabını vermiştir.

Katılımcı 28 *vatandaşların kentsel dönüşüm yıkım ve yapımı sırasında gerektiğinde yapılan gürültü, yol kapama vs konusunda sürekli bi suçlayıcı tavır içerisinde bulunması* cevabını vermiştir.

Katılımcı 34 *planlama* cevabını vermiştir.

4.1.9. Yalova’da kentsel dönüşüm projelerinin planlama ve uygulama süreçlerinde yerel yönetimlerin performansını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Tablo 4.8. Yalova’da kentsel dönüşüm projelerinin planlama ve uygulama süreçlerinde yerel yönetimlerin performansını nasıl değerlendiriyorsunuz? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.

Etiketler	Frekans
Yetersiz	18
Orta	4
İyi	4
Bilgim yok	2
Diğer	6

Katılımcılar 1 ve 22 *fikrim yok* cevabını vermiştir. Diğer katılımcılar çeşitli cevaplar vermişlerdir.

Katılımcılar 2, 6, 11, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 27, 28, 29, 31, 32, 33 ve 34 *yetersiz* cevabını vermiştir.

Katılımcılar 3, 7, 10 ve 15 *orta* cevabını vermiştir.

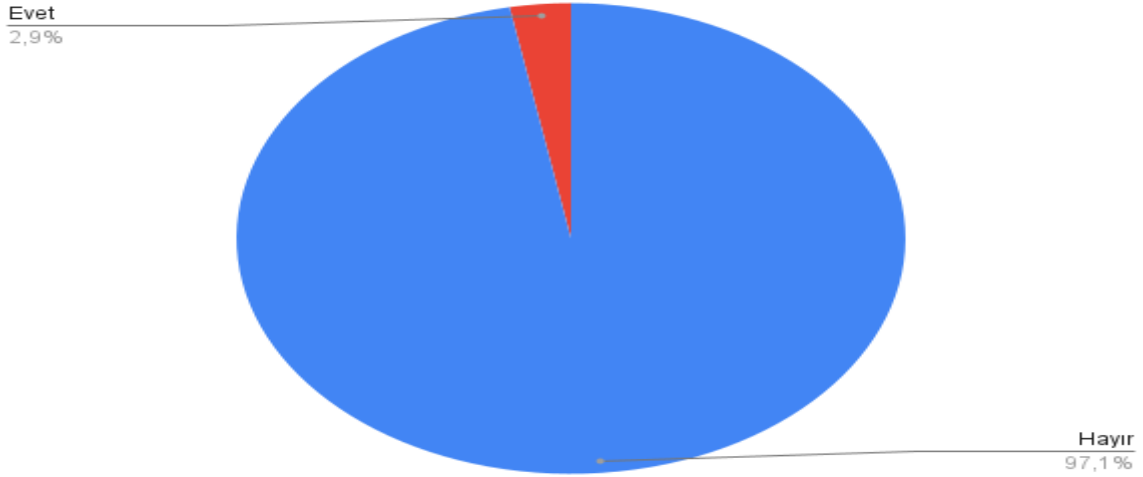
Katılımcılar 4,5, 17 ve 30 *iyi* cevabını vermiştir.

Bu cevaplara ek olarak Katılımcı 8 *daha iyi olabilir*, Katılımcı 9 *diğer şehirlerle kıyaslarsak çok daha hızlı*, Katılımcı 12 *yeterli bulmuyorum*. Özellikle *kentsel dönüşüme teşvik etmek için binaların projelerinde esneklik sağlamaları gerekmektedir*. *Yeni yapılardaki uygulanan imar izinlerinden farklı bir prosedür uygulanmalı*, Katılımcı 16 *ben göremediğime göre yetersiz*, Katılımcı 25 *şu anlık yapıldığı bölgedeki icraatları güzel ama geliştirilmesi gerekiyor*, Katılımcı 26 *bir haftada bitecek işlemler bir sürebiliyor maalesef* şeklinde cevaplar vermişlerdir.

4.1.10. Kentsel dönüşüm projelerine halkın katılımı sizce yeterli düzeyde mi?

Tablo 4.9. Kentsel dönüşüm projelerine halkın katılımı sizce yeterli düzeyde mi? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.

Etiketler	Frekans
Evet	1
Hayır	33

Şekil 4.6. Kentsel dönüşüm projelerine halkın katılımı sizce yeterli düzeyde mi? Sorusuna yönelik katılımcıların yüzdesel dağılımı.

Katılımcıların f (33) neredeyse tamamı hayır cevabı verirken f (1) 1 kişi ise evet cevabı vermiştir.

4.1.11. Halkın projelere katılımını artırmak için hangi adımlar atılmalıdır?

Tablo 4.10. Halkın projelere katılımını artırmak için hangi adımlar atılmalıdır? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.

Etiketler	Frekans
Bilinçlendirme ve Bilgilendirme	12
Destek ve Teşvik	15
Fikrim yok	2
Diğer	5

Katılımcılar 1 ve 23 *fikrim yok* cevabını vermiştir. Diğer katılımcılar çeşitli cevaplar vermişlerdir.

Katılımcılar 2, 3, 6, 9, 15, 17, 18, 22, 24, 27, 28 ve 29 *halkı bilgilendirme ve bilinçlendirme* cevabını vermiştir. Ayrıca katılımcı 2 *işin ciddiyeti hakkında bilgilendirilme, ekonomik katılım gücü sağlanmalıdır*, Katılımcı 9 *daha çok reklamı yapılabilir*, Katılımcı 17 *vatandaşa kentsel dönüşümün önemini ve depremlerin tehlikelerini anlatmak gerekir*, Katılımcı 24 *toplantı*,

broşür gibi etkinliklerle halka ulaşılması, Katılımcı 29 kent Merkezine deprem bilinçlendirme alanı kurulup halkla entegre deprem-bina-çevre-insan bilinçlendirme çalışması Yalova Kenti özelinde yapılmalıdır olarak ayrı ayrı cevaplarına ek olarak katkıda bulunmuşlardır.

Katılımcılar 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 19, 20, 25, 26, 30, 32, 33 ve 34 *halk desteklenmeli ve teşvik edilmeli* cevabını vermiştir. Konuya ayrıca Katılımcı 7 ve 20 *kat arttırımı*, Katılımcı 12 *imar izinleri esnetilmeli*, Katılımcı 13 *düşük faizli kredi*, Katılımcı 25 *halk kendi evinden çıktıktan sonra evlerinin yenisi yapılana kadar kalacak yer verilip ihtiyaçlarını karşılamak için maddi destekte bulunulursa projeler daha rahat ilerler*, Katılımcı 26 *teşvikler yeterli değil. Yarısı bizden kampanyasına bankaların kredi desteği sıfır. Kredi alan kişi geri ödemesini aldığıın 5 katı olarak ödemek zorunda. Bu şartlarda halkın %90 ının yapmamasının sebebi budur* cevaplarını ek olarak vermişlerdir.

Katılımcı 4 *belediye ile iletişime geçmeli* cevabını vermiştir.

Katılımcı 14 *kentsel dönüşüm ayrıcalıkları belirlemek* cevabını vermiştir.

Katılımcı 16 *güvenli taahhüt* cevabını vermiştir.

Katılımcı 31 *insanların dikkatlerini çekecek şekilde projeler hazırlanırsa katılım artabilir.* cevabını vermiştir.

4.1.12. Projelerin sosyal etkileri konusunda ne düşünüyorsunuz? (Örneğin: Mahalle kültürünün değişimi, komşuluk ilişkileri, yaşam kalitesi.)

Tablo 4.11. Projelerin sosyal etkileri konusunda ne düşünüyorsunuz? Sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinin frekans dağılımı.

Etiketler	Frekans
Mahalle kültürünün değişimi	5
Komşuluk ilişkileri	1
Yaşam kalitesi	17
Fikrim yok	1
Diğer	10

Katılımcı 23 *fikrim yok* cevabını vermiştir. Diğer katılımcılar çeşitli cevaplar vermişlerdir.

Katılımcılar 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 13, 17, 20, 21, 22, 26, 31, 32, 33 ve 34 *yaşam kalitesinin artacağı kanaatine varmış ve o yönde cevabını vermiştir.*

Katılımcılar 9, 10, 11, 25 ve 27 *mahalle kültürünün değişimi şeklinde cevabını vermiştir. Konuya ayrıca Katılımcı 9 Yalova küçük bir yer. Mahalle kültürüne olumsuz etkisi olacak şey kentsel dönüşüm projeleri değil başka etkenler, Katılımcı 25 eski mahalle düzeni bozulduğu için komşuluk ilişkilerinin azaldığını gözlemledim cevaplarını ek olarak vermişlerdir.*

Katılımcı 7 *yeni binalar yapıldığında sosyal ve kültürel farklılık oluşması doğal hale gelmektedir. Sonuçta değişimden önceki bedel ile yeni yapı bedeli farklılık göstermektedir cevabını vermiştir.*

Katılımcı 12 *öncelikle şehir planlaması olarak yeni yerleşmelerde şehir düzeni daha iyi olacaktır cevabını vermiştir.*

Katılımcı 14 *bireysel baskı cevabını vermiştir.*

Katılımcı 15 *genel olarak fazla bir etkisi yok diye düşünüyorum cevabını vermiştir.*

Katılımcı 16 *elbet teki bazı değerler yok olur cevabını vermiştir.*

Katılımcı 18 *sosyal değil cevabını vermiştir.*

Katılımcı 19 *elbette sosyal donatılarda katkısı olacaktır cevabını vermiştir.*

Katılımcı 24 *daha refah bir kent ve sosyal donatılan olduğu projeler geliştirilmeli cevabını vermiştir.*

Katılımcı 28 *geliri pek olmayan ya da yoksul statüsündeki insanların daha kırsallara göç etmek zorunda kalmaları cevabını vermiştir.*

Katılımcı 29 *tamamen bu nitelikleri kaybedecek şekilde, özent, sadece görselliğe önem veren projeler üretiliyor cevabını vermiştir.*

Katılımcı 30 *sadece komşuluk ilişkisi cevabını vermiştir.*

4.1.13. Sizce Yalova'nın deprem hazırlığını artırmak için hangi adımlar atılmalıdır?

Katılımcılar 1 ve 23 *fikrim yok cevabını vermiştir. Diğer katılımcılar çeşitli cevaplar vermişlerdir.*

Katılımcı 2 *halk ve yönetimin mutabık olarak işin ciddiyetine önem verecek şekilde çalışması cevabını vermiştir.*

Katılımcı 3 25 yılı geçmiş binalar bir an önce fizibilitesi yapılmalı ve kentsel dönüşümü hızlandırmalı cevabını vermiştir.

Katılımcı 4 eski binalar kentsel dönüşüme girmeli cevabını vermiştir.

Katılımcı 5 tüm yapılara özellikleri nispetinde bir son kullanma tarihi verilmelidir cevabını vermiştir.

Katılımcı 6 kentsel dönüşüm hızlandırmak. Kentsel yaşam alanı yerlerine barınma imkanı ve alet edevat malzeme alanları oluşturmak cevabını vermiştir.

Katılımcı 7 tüm yapı stoğunun performans analizleri yapılmalı. Halk depreme karşı bilinçlendirilmeli ve toplanma alanları artırılmalı cevabını vermiştir.

Katılımcı 8, 14 ve 19 halkı bilgilendirmeli cevabını vermiştir.

Katılımcı 9 kentsel dönüşüm projeleri hızlandırılmalı. Her müteahhit bu işe destek vermeli. Her mahallede gerçekçi toplanma alanları oluşturulmalı. Bu toplanma alanlarına sağlanacak yardım trafiğinin güzergahları belirlenmeli ve o güzergahtaki riskler ortadan kaldırılmalı cevabını vermiştir.

Katılımcı 10 daha cazip hale gelmeli cevabını vermiştir.

Katılımcı 11, 17, 18, 21 ve 22 kentsel dönüşüm cevabını vermiştir.

Katılımcı 12 ivedilikle deprem öncesi binalar denetime tabi tutulup dayanıksız binalar hakkında işlemi uygulanmalıdır cevabını vermiştir.

Katılımcı 13 kentsel dönüşüm binaları artırılmalı cevabını vermiştir.

Katılımcı 15 ve 33 en azında bölge ve ada bazında projelendirilen yapılmalı cevabını vermiştir.

Katılımcı 16 binalar güçlendirilmeli ve/veya yıkılıp yenileri yapılmalı cevabını vermiştir.

Katılımcı 20 kesinlikle müteahhittin girmesi açısından kat artırılmalıdır cevabını vermiştir.

Katılımcı 24 kentsel dönüşüm yapılacak bölgelerin bir an önce seçilmesi ve etkin bir tanıtım kampanyası ile halkı bilgilendirilmesi cevabını vermiştir.

Katılımcı 25 devletin depremde ne yapılması gerektiğine yönelik herkese ders verilip bilinçlendirilmesi gerekiyor cevabını vermiştir.

Katılımcı 26 banka kredi faizlerinin düşmesi gerekiyor. Acilen cevabını vermiştir.

Katılımcı 27 bütünleşik afet yönetimi uygulanmalı cevabını vermiştir.

Katılımcı 28 *daha büyük çapta kentsel dönüşüm projelerine ağırlık verilmeli vatandaş bu konuda teşvik edilmelidir* cevabını vermiştir.

Katılımcı 29 *ilkokullardan itibaren öncelikle deprem konusunda bilgi sahibi bireyler yetiştirmek gerekiyor. Ne ile karşı karşıya olduğunu bilmeli insanlar* cevabını vermiştir.

Katılımcı 30 *ekonomik destek sağlanmalı* cevabını vermiştir.

Katılımcı 31 *toplanma alanları çoğaltılıp daha donanımlı hale getirilmeli. Her binada sığınak olabilir* cevabını vermiştir.

Katılımcı 32 *çalışan paydaşlar eğitilmeli* cevabını vermiştir.

Katılımcı 34 *kentsel dönüşümün ada bazlı değil de parsel bazlı yapılması* cevabını vermiştir.

4.1.14. Kentsel dönüşüm projelerinin daha etkin olması için hangi önerilerde bulunursunuz?

Katılımcılar 1, 4, 8, 22 ve 23 *fikrim yok* cevabını vermiştir. Diğer katılımcılar çeşitli cevaplar vermişlerdir.

Katılımcı 2 *ekonomik güce göre kolaylık sağlanırsa çoğunluk projelere katılmak ister* cevabını vermiştir.

Katılımcı 3 *devletin vatandaşlara bina ödemelerinde maddi destek sağlaması ve ödeme kolaylığını sağlaması* cevabını vermiştir.

Katılımcı 5 *yapı Kullanma izinleri belirli sürelerde yenilenmelidir. Dönemi itibariyle yetersiz deprem performans seviyelerine haiz yapıların kullanma izinleri iptal edilmelidir* cevabını vermiştir.

Katılımcı 6 *yatay mimariyi yaygınlaştırmak, zemini sağlam alanlarda yeni yerleşim alanları oluşturmak* cevabını vermiştir.

Katılımcı 7, 19 ve 20 *ada bazlı çok katlı yapılaşma ile daha büyük yeşil alanlar (gerektiğinde toplanma alanı), sokak ve caddeler oluşturmak* cevabını vermiştir.

Katılımcı 9 *kat sınırının korunması ve aradaki farkın mülk sahiplerine ve müteahhitlere devlet tarafından oluşturulacak bir fondan sağlanması* cevabını vermiştir.

Katılımcı 10 *müteahhit ve mal sahibine daha cazip hale getirilmeli* cevabını vermiştir.

Katılımcı 11, 14 ve 15 *dönüşümün zorunlu kılınması* cevabını vermiştir.

Katılımcı 12, 13 ve 21 vatandaşlara devlet bankalarından krediler daha uzun vadeli ve düşük faizli verilebilir cevabını vermiştir.

Katılımcı 16 halkın güvenini kazanacak devlet garantisi cevabını vermiştir.

Katılımcı 17 yeni binaların yapılması cevabını vermiştir.

Katılımcı 18 emsal artırımı. İzolatörler. En az C30 Beton. Bilinçlendirme. Uygulama cevabını vermiştir.

Katılımcı 24 elle tutulur projeler üretilmelidir cevabını vermiştir.

Katılımcı 25 öncelikli deprem bölgeleri oluşturulup devletin firmalara maddi destek olanağını arttırıp yıkılan bölgedeki insanlara yerleşebileceği evler verilip hızlıca yeni binaların yapılması cevabını vermiştir.

Katılımcı 26 mülk sahibinin tek varlığı olan evinin yıkılmasına ikna etmek için, özel olarak bankaların kentsel dönüşüme katılması gerekmektedir. Faiz sıfır olmalı geri ödemesi en az 1 yıl sonra başlamalıdır. Kentsel dönüşüm olması gerekenden çok daha ağır ilerleme göstermektedir cevabını vermiştir.

Katılımcı 27 şehrin doğru risk analizinin yapılması gereklidir cevabını vermiştir.

Katılımcı 28 insanlara oturdukları binadan alınan beton, demir ve zemin test sonuçları gösterilmeli cevabını vermiştir.

Katılımcı 29 halkın taleplerinin olması gerek. Yapıların "Hemen kullanılabilir" niteliğinde olup olmadığını sorgulamaları gerek. Çevrelerinde olası bir durumda ihtiyaç uyulabilecek alanları bırakmaları gerek. Aksi takdirde tek önceliği m2 olan müteahhitlerin elinden başka türlü çıkmaz cevabını vermiştir.

Katılımcı 30, 31, 32 ve 34 tüm paydaşlar eğitilmeli ve bilgilendirilmeli, gerekli kampanyalar düzenlemeli cevabını vermiştir.

Katılımcı 33 rezerv yapılar yapılmalı Kamu eliyle toplu dönüşüm projeleri yapılmalı parsel bazlı dönüşüm için teşvikler arttırılmalı cevabını vermiştir.

4.2. SWOT Analizi

Tablo 4.12. SWOT analizi

Güçlü Yönler (Strengths)	Zayıf Yönler (Weaknesses)	Fırsatlar (Opportunities)	Tehditler (Threats)
Yüksek Farkındalık: Katılımcıların %100'ü Yalova'nın deprem riski hakkında bilgi sahibidir. Bu durum, toplumsal farkındalık çalışmalarının etkin olduğunu ve projelerin daha az dirençle karşılaşılabileceğini göstermektedir.	Planlama Eksiklikleri: Katılımcıların %52,9'u projelerin planlama süreçlerini yetersiz bulmaktadır. Bu durum, projelerin tasarım aşamasında yerel ihtiyaçların ve teknik gerekliliklerin yeterince dikkate alınmadığını göstermektedir.	Devlet Destekleri ve Fonlar: Türkiye'nin kentsel dönüşüm projelerine yönelik sağladığı teşvik ve hibeler, Yalova'daki projeler için finansal kaynak oluşturma imkanı sunmaktadır. Bu destekler, özellikle projelerin ilk aşamalarında kaynak sorununu çözebilir.	Ekonomik Belirsizlik: Türkiye'de yaşanan ekonomik dalgalanmalar, inşaat maliyetlerini artırarak projelerin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Özellikle döviz kuru dalgalanmaları, dış kaynaklı malzeme ve teknolojilerin maliyetini artırabilir.
Eğitim Seviyesi: Katılımcıların %70,6'sının lisans ve üzeri eğitim düzeyine sahip olması, teknik bilgilerin daha kolay anlaşılmasını ve projelerin kabul görmesini artırır. Yüksek eğitim düzeyi, kentsel dönüşüm projelerinin neden gerekli olduğunu kavrama yetisini güçlendirir.	Halk Katılımının Sınırlılığı: Projelere katılımın %33 gibi düşük bir seviyede kalması, halkın projelere dair kararlara yeterince dahil edilmediğini veya projelerin yerel halk tarafından tam olarak benimsenmediğini göstermektedir.	Uluslararası İyi Uygulama Modelleri: Japonya ve Şili gibi deprem riski yüksek olan ülkelerdeki başarılı uygulamalardan ilham alınarak Yalova'da uygulanabilecek yeni yöntemler geliştirilebilir. Japonya'nın sismik izolasyon teknolojileri ya da Şili'nin dayanıklı altyapı sistemleri dikkate alınabilir.	Sosyal Direnç: Kentsel dönüşüm projelerinin, mahalle kültürüne zarar vereceği algısı halk arasında sosyal direnç yaratabilir. Bu durum, özellikle düşük gelirli kesimlerde projelere karşı güven eksikliğini artırabilir.
Uzun Süreli İkamet: Katılımcıların %41,2'si Yalova'da 21 yıldan fazla süredir yaşamaktadır. Yerel halkın bölgeye olan aidiyet duygusu, dönüşüm projelerine destek sağlamak	Bürokratik Engeller: Katılımcılar, yerel yönetimlerin süreçlerde yavaş kalmasını eleştirmiştir. Özellikle mülkiyet haklarıyla ilgili anlaşmazlıklar, projelerin	Akademik İşbirlikleri: Yalova Üniversitesi ve diğer akademik kurumlarla yapılacak işbirlikleri, projelerin bilimsel temellere dayanmasını	Yerel Yönetimlerin Kapasite Sorunları: Yerel yönetimlerin proje yönetimi ve uygulama süreçlerinde yeterli teknik ve idari kapasiteye sahip

için bir motivasyon kaynağı olabilir.	ilerlemesini zorlaştıran temel bir sorun olarak öne çıkmaktadır.	sağlayabilir. Akademik destek, hem projelerin uygulanabilirliğini artırabilir hem de toplumsal farkındalık çalışmalarını destekleyebilir.	olmaması, süreçlerin aksamasına neden olabilir.
Yasal Dayanaklar: Türkiye'nin 6306 Sayılı Kanunu, kentsel dönüşüm projelerine güçlü bir hukuki zemin sağlamaktadır. Bu yasa, dönüşüm projelerinin uygulanabilirliğini ve finansal destek mekanizmalarının erişilebilirliğini artırmaktadır.	Altyapı Odaklı Eksiklikler: Projelerin genellikle bina yenileme üzerine yoğunlaşması, altyapı sistemlerinin (ör. su, elektrik, doğalgaz) iyileştirilmesini ikinci plana itmektedir. Bu durum, projelerin bütüncül bir yaklaşım sergileyemediğini göstermektedir.	Deprem Bilinci Artışı: Marmara Depremi sonrası artan toplumsal farkındalık, kentsel dönüşüm projelerine olan talebi ve desteği artırmaktadır. Halkın afet riskini daha iyi anlaması, projelerin hızla benimsenmesine olanak tanır.	Demografik Baskılar: Yalova'da artan nüfus yoğunluğu, yeni yerleşim alanlarının ihtiyaçlarını karşılamayı zorlaştırabilir. Bu durum, hem projelerin tamamlanma süresini hem de sosyal hizmetlerin sağlanmasını olumsuz etkileyebilir.
Toplumsal Destek: Halkın büyük bir kısmı, kentsel dönüşüm projelerinin depreme hazırlık açısından gerekli ve yararlı olduğunu ifade etmektedir. Bu destek, projelerin sosyal kabul düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.	Finansman Eksikliği: Kentsel dönüşüm projelerinin maliyetleri oldukça yüksektir. Katılımcılar, finansman eksikliğinin projelerin tamamlanma sürecini uzattığını ifade etmektedir. Bu durum, özellikle ekonomik belirsizliklerin yaşandığı dönemlerde ciddi bir sorun teşkil edebilir.	Dış Fon ve Hibeler: Avrupa Birliği veya Birleşmiş Milletler gibi kuruluşların afet yönetimi ve kentsel dönüşüm alanlarındaki projeler için sunduğu hibeler, finansman sorunlarını azaltabilir.	
Lojistik Erişim Kolaylığı: Yalova'nın Marmara Bölgesi'nde, İstanbul, Bursa ve Kocaeli gibi ekonomik merkezlere yakın olması, afet sonrası müdahalelerin ve			

desteklerin hızla organize edilmesini kolaylaştırmaktadır.			
--	--	--	--

4.3. Bulguların Fenomenolojik Yaklaşımla Değerlendirilmesi

Bireylerin dünyayı algılama ve deneyimleme biçimlerini anlamaya yönelik bir yöntem olan fenomenoloji, sosyal bilimlerin öznelliğe odaklanan önemli bir araştırma yaklaşımıdır. İlk kez Edmund Husserl tarafından 20. yüzyılın başında ortaya atılmış ve “şeylerin özüne dönme” ilkesine dayandırılmıştır. Husserl, bu yöntemi bireylerin yaşam dünyasındaki deneyimlerin temel yapılarına ulaşma çabası olarak tanımlamıştır. Ona göre, fenomenoloji, bireyin bilinç alanındaki olayların özünü anlamaya yönelik bir süreçtir (Husserl, 1970). Bu öz, bireylerin algıladığı şeylerin ardındaki anlam katmanlarını ortaya çıkarır.

Husserl’in açtığı yolda, fenomenoloji farklı yaklaşımlarla zenginleşmiş ve geniş bir uygulama alanı bulmuştur. Martin Heidegger, fenomenolojiyi Husserl’in kavramsal çerçevesinden bir adım öteye taşıyarak, bireyin deneyimlerini tarihsel ve kültürel bağlamlar içerisinde ele almayı savunmuştur. Heidegger’e göre, bireylerin varoluşu, yalnızca bireysel bilinçle değil, aynı zamanda sosyal ve tarihsel yapılarla şekillenir (Heidegger, vd., 1962). Bu yaklaşım, fenomenolojiyi yalnızca bireysel deneyimlerle sınırlamayıp, toplumsal olguların da analizine olanak tanır.

Bu yöntemin kavramsal temeli, bireylerin deneyimlerine ilişkin bağlamsal bir anlayış geliştirme çabasını içerir. Özellikle bireylerin öznel algıları, bu algıların sosyal ve kültürel yapılarla etkileşim içinde nasıl anlam kazandığına odaklanır. Bir bireyin doğal bir afeti nasıl deneyimlediği, yalnızca fiziksel etkilerle değil, aynı zamanda toplumsal normlar ve geçmiş deneyimlerle birlikte değerlendirilmelidir (Creswell, 2017). Fenomenolojik araştırmalar, bireylerin dünyayı nasıl algıladığına dair derinlemesine bir anlayış sunar.

Araştırma sürecinde kullanılan temel yöntemlerden biri olan ‘paranteze alma’ (epoche), araştırmacının önyargılarını askıya almasını ve olayları yalnızca katılımcının bakış açısından değerlendirmesini sağlar. Bu yöntem, veri toplama sırasında tarafsızlığı korumak ve bireysel deneyimlerin özüne ulaşmak için kritik öneme sahiptir (Moustakas, 1996). Bu bağlamda, derinlemesine görüşmeler ve gözlemler, fenomenolojik araştırmaların en sık kullanılan veri toplama araçlarıdır.

Fenomenolojinin sosyal bilimlerdeki gelişimi, geniş bir yelpazede uygulama alanı bulmasına yol açmıştır. Eğitim, sağlık, psikoloji ve sosyoloji gibi disiplinlerde kullanılan bu yöntem, bireylerin günlük yaşam deneyimlerinden kurumsal yapıların etkilerine kadar çeşitli olguları analiz etmek için kullanılır. Özellikle afet yönetimi ve kriz durumlarında, fenomenolojik yaklaşımlar bireylerin duygusal, sosyal ve fiziksel deneyimlerini anlamada önemli bir çerçeve sunar (Manen, 1997).

4.3.1. Katılımcıların deprem ve kentsel dönüşüm algıları

Katılımcıların tamamı (%100), Yalova'nın birinci derece deprem riski altında olduğunu bilmektedir. Bu farkındalık, 1999 Marmara Depremi'nin travmatik etkileri ve medyanın uzun yıllar boyunca bu olayı gündemde tutması ile ilişkilendirilmiştir. Katılımcılar, deprem riskine karşı farkındalığın yüksek olduğunu ifade etmiş, ancak farkındalığın yalnızca bilgi düzeyinde kalmaması gerektiğini, pratik önlemlerle desteklenmesi gerektiğini de belirtmiştir. Bazı katılımcılar, bu farkındalığın kentsel dönüşüm projelerine yönelik desteklerini artırdığını dile getirmiştir.

Kentsel dönüşüm projeleri, katılımcılar tarafından genellikle olumlu algılanmış olsa da, uygulama sürecindeki sorunlar, bu algının zamanla olumsuz yönde değişmesine neden olmuştur. Bir katılımcı şu ifadeyi kullanmıştır: *“Kentsel dönüşüm projelerinin deprem riskini azaltacağına inanıyorum, ancak uygulama süreci daha iyi yönetilmeli. Halkın endişelerine yeterince yanıt verilmiyor.”* Bu durum, bireylerin kentsel dönüşüm projelerine olan algılarının yalnızca risk azaltma temelli olmadığını, aynı zamanda sürecin şeffaflığına ve etkinliğine bağlı olduğunu göstermektedir.

Bazı katılımcılar, kentsel dönüşüm projelerinin fiziksel güvenlik sağlamanın ötesinde sosyal faydalar sağlayabileceğini ifade etmiştir. Projeler kapsamında yenilenen yaşam alanlarının, bireylerin yaşam kalitesini artıracak, modern ve estetik açıdan daha cazip alanlar yaratacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte, projelerin uzun sürmesi ve maliyetlerin yüksek olması, bireyler arasında hayal kırıklığı yaratmıştır. Özellikle ekonomik durumu daha zayıf olan bireyler, projelerin mali yükü konusunda ciddi endişeler taşımaktadır.

Kentsel dönüşüm projeleriyle ilgili diğer bir algı ise, bu projelerin sadece fiziksel bir değişim yaratmakla sınırlı kaldığı yönündedir. Katılımcıların bir kısmı, projelerin mahalle kültürüne zarar verdiğini ve bireyler arasındaki sosyal bağları zayıflattığını dile getirmiştir. Özellikle uzun yıllardır aynı mahallede yaşayan bireyler, bu süreçten en fazla etkilenen grup olarak öne

çıkılmaktadır. Bir katılımcının şu yorumu, bu durumu açıkça ifade etmektedir: *“Daha güvenli bir evde yaşıyorum, ama mahallemizdeki samimiyet ve dayanışma eskisi gibi değil.”*

Bazı katılımcılar ise, projelerin daha kapsamlı bir şekilde planlanması gerektiğini savunmuştur. Kentsel dönüşüm süreçlerinin yalnızca bina yenileme ile sınırlı kalmaması, altyapının geliştirilmesi ve sosyal mekanların artırılması gibi unsurları da içermesi gerektiği ifade edilmiştir. Katılımcılar, özellikle çocuk parkları, yeşil alanlar ve toplu taşıma düzenlemelerinin projelere dahil edilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Projelere ilişkin genel algıların, halkın projelere olan katılımı ile doğrudan ilişkili olduğu belirtilmiştir. Katılımcılar, projelerin daha şeffaf bir şekilde yönetilmesi ve süreç boyunca halkın görüşlerine daha fazla yer verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda, katılımcıların projelere dair algıları, yalnızca sonuçlarla değil, aynı zamanda sürecin nasıl yönetildiğiyle de şekillenmektedir.

4.3.2. Kentsel dönüşümün sosyal ve ekonomik etkileri

Kentsel dönüşüm projelerinin sosyal etkileri, katılımcılar arasında farklı şekillerde değerlendirilmiştir. Bazı katılımcılar, bu projelerin mahalle dokusunu zayıflattığını ve komşuluk ilişkilerini olumsuz etkilediğini ifade etmiştir. Bir katılımcı, dönüşüm sürecinin sosyal bağları nasıl değiştirdiğini şu şekilde dile getirmiştir: *“Kentsel dönüşümden önce mahallemizde herkes birbirini tanırdı. Şimdi yeni gelenlerle aynı ilişkileri kuramıyoruz.”* Bu durum, sosyal bağların fiziksel mekanlarla ne kadar ilişkili olduğunu göstermektedir.

Diğer yandan, bazı katılımcılar, kentsel dönüşüm projelerinin modern yaşam alanları yaratma potansiyeline vurgu yapmıştır. Bu katılımcılar, yenilenen yapılar ve altyapının, yaşam kalitesini artırabileceğini belirtmiştir. Özellikle çocuklar ve yaşlılar için daha güvenli bir ortam sunulmasının, bu projelerin önemli bir avantajı olduğu ifade edilmiştir.

Ekonomik açıdan, projelerin maliyeti, katılımcılar arasında en sık dile getirilen sorunlardan biri olmuştur. Bazı katılımcılar, dönüşüm sürecinin ekonomik olarak kendilerini zorladığını belirtmiş, özellikle kiracı olan bireyler, bu süreçte daha fazla mağduriyet yaşadığını ifade etmiştir. Bir katılımcı şu ifadeyi kullanmıştır: *“Ev sahibi olmadığımız için dönüşüm projelerinden yararlanamıyoruz. Üstelik kiralar da çok arttı.”* Bu yorum, kentsel dönüşüm projelerinin yalnızca mülk sahiplerini değil, aynı zamanda kiracıları da etkilediğini göstermektedir.

Kentsel dönüşüm projelerinin ekonomik etkileri sadece bireyler düzeyinde değil, yerel ekonomi üzerinde de hissedilmektedir. İnşaat sektöründe yaşanan hareketlilik, yerel işgücüne yeni fırsatlar sunmakta ve bölge ekonomisini canlandırmaktadır. Bununla birlikte, ekonomik kazançların eşit bir şekilde dağıtılmadığı ve belirli kesimlerin bu süreçten daha fazla fayda sağladığı yönünde eleştiriler de bulunmaktadır.

Bazı katılımcılar, dönüşüm projelerinin ekonomik ve sosyal etkilerinin daha kapsamlı bir şekilde analiz edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu analizler, projelerin uzun vadeli etkilerini anlamak ve olası sorunları önceden çözmek için kritik bir önem taşımaktadır. Özellikle sosyal dengeyi korumak adına, dönüşüm projelerinin kapsamının genişletilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Kentsel dönüşüm projelerinin sosyal ve ekonomik etkileri, bireylerin bu süreçteki deneyimlerine ve toplumsal konumlarına göre değişiklik göstermektedir. Bu durum, projelerin çok boyutlu bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini ve sosyal politikalarla desteklenmesinin önemini ortaya koymaktadır.

4.3.3. Yerel yönetim performansına dair algılar

Yalova'daki kentsel dönüşüm projelerine ilişkin yerel yönetimlerin performansı, katılımcılar tarafından hem olumlu hem de olumsuz yönleriyle değerlendirilmiştir. Katılımcıların yaklaşık %52,9'u, yerel yönetimlerin bu süreçte yetersiz kaldığını ifade etmiştir. Bu yetersizlik, özellikle planlama aşamasındaki eksiklikler, bürokratik engeller ve halkın projelere katılımında yaşanan sınırlılıklardan kaynaklanmaktadır. Bir katılımcının şu yorumu bu durumu net bir şekilde özetlemektedir: *"Projelerin planlandığını duyuyoruz ama süreçte bize hiçbir şey sorulmuyor. Sadece evimizin yıkılacağını ve yeniden yapılacağını söylüyorlar."* Bu durum, iletişim eksikliği ve şeffaflık sorunlarına işaret etmektedir.

Planlama süreçlerine yönelik eleştiriler, yerel yönetimlerin halkın ihtiyaçlarına ve taleplerine yeterince yanıt veremediği algısıyla doğrudan ilişkilidir. Bazı katılımcılar, projelerin sosyal boyutlarının göz ardı edilmesinden şikayet etmiştir. Örneğin, mahallelerdeki yeşil alanların yetersizliği, çocuk oyun parklarının eksikliği ve toplu taşıma bağlantılarının güçlendirilmemesi gibi unsurlar, yerel yönetimlerin kentsel dönüşümü yalnızca fiziksel bir yenileme olarak gördüğüne dair bir algı yaratmıştır. Bu algı, halkın yerel yönetimlere olan güvenini zedelemekte ve projelerin toplumsal kabulünü zorlaştırmaktadır.

Katılımcıların bazıları ise yerel yönetimlerin yavaş ilerleyen bürokratik süreçlerini eleştirmiştir. Özellikle mülkiyet haklarıyla ilgili anlaşmazlıkların çözümünde yaşanan gecikmeler, projelerin

uygulanabilirliğini olumsuz etkilemiştir. Bir katılımcı, bu durumu şu şekilde ifade etmiştir: *“Evimizin dönüşüm kapsamına alındığı söylendi, ama hâlâ proje başlamadı. Sürekli evrak istiyorlar, hiçbir şey ilerlemiyor.”* Bu durum, bürokrasinin etkili yönetilememesinin projelerin başarısını doğrudan etkileyebileceğini göstermektedir.

Buna karşın, bazı katılımcılar, yerel yönetimlerin deprem riskini azaltma konusundaki çabalarını takdir etmiştir. Özellikle 1999 Marmara Depremi sonrasında yapılan çalışmaların, bölgedeki risk farkındalığını artırdığı ve halkın güvenli yaşam alanlarına erişimini kolaylaştırdığı ifade edilmiştir. Katılımcıların bir kısmı, yerel yönetimlerin projelerde daha aktif bir rol üstlenerek risk azaltma konusunda önemli bir misyon üstlendiğini belirtmiştir. Ancak bu olumlu algılar, genel memnuniyetsizlik karşısında sınırlı kalmaktadır.

Yerel yönetimlerin halkla iletişim stratejileri, katılımcılar tarafından eleştirilen bir diğer önemli konudur. Halkın projelerle ilgili bilgilendirilmesi ve süreçlere katılımının artırılması, katılımcıların sıklıkla dile getirdiği bir ihtiyaçtır. Özellikle bilgilendirme toplantılarının yeterli sıklıkta düzenlenmediği, halkın projelerle ilgili sorularına yeterince yanıt verilmediği ifade edilmiştir. Bu durum, halkın projelere dair algısını olumsuz etkilemekte ve yerel yönetimlerin meşruiyetini zayıflatmaktadır.

Bazı katılımcılar ise projelerin başarısız olma riskinin yalnızca yerel yönetimlere bağlanmaması gerektiğini belirtmiştir. Merkezi yönetimle yerel yönetimler arasındaki koordinasyon eksikliği, kaynak tahsisindeki yetersizlikler ve teknik personel eksikliği, projelerin ilerlemesini engelleyen diğer unsurlar arasında sıralanmıştır. Bu bağlamda, yerel yönetimlerin kapasitesini artırmak ve merkezi yönetimle daha etkili bir işbirliği kurmak, kentsel dönüşüm projelerinin başarısını artırabilecek kritik adımlar olarak görülmektedir.

Yerel yönetimlerin performansına dair algılar, bireylerin deneyimlediği süreçlere ve projelerin somut çıktılarıyla ne kadar örtüştüğüne göre farklılık göstermektedir. Halkın ihtiyaçlarına duyarlı, şeffaf ve katılımcı bir planlama yaklaşımı benimsemek, bu algıların olumlu yönde değişmesini sağlayabilir.

4.3.4. Depreme hazırlık düzeyi ve bireysel önlemler

Katılımcıların depreme hazırlık düzeyine dair görüşleri, bireylerin bu konuda bilgi sahibi olsalar bile eyleme geçmekte zorlandıklarını göstermektedir. Yalova'nın birinci derece deprem bölgesinde bulunması nedeniyle farkındalık düzeyi yüksek olsa da, bireysel düzeyde alınan önlemler sınırlıdır. Katılımcıların yalnızca birkaçı, evlerinin depreme dayanıklılığını kontrol ettirmiş veya olası bir deprem için hazırlık planı yapmıştır. Bir katılımcının şu yorumu, bu

durumun yaygın bir sorun olduğunu ortaya koymaktadır: *“Herkes depreme hazır olmamız gerektiğini söylüyor, ama neler yapmamız gerektiğini tam olarak bilmiyoruz.”*

Bireysel önlemlerin sınırlı olmasının temel nedenlerinden biri, yeterli bilgilendirme yapılmamasıdır. Katılımcıların bir kısmı, deprem anında veya sonrasında nasıl hareket edeceklerine dair bilgi eksikliği yaşadıklarını belirtmiştir. Bazı katılımcılar, okul yıllarında aldıkları temel afet bilgilendirmeleri dışında herhangi bir eğitim almadıklarını ifade etmiştir. Bu eksiklik, yalnızca bireylerin değil, aynı zamanda ailelerin de afet sırasında doğru kararlar alamamasına yol açabilecek bir risk oluşturmaktadır.

Deprem hazırlığındaki bir diğer önemli eksiklik, bireylerin yaşadıkları yapıların durumu hakkında bilgi sahibi olmamasıdır. Katılımcıların büyük bir kısmı (%80’den fazlası), yaşadıkları binaların risk analizi yapılmadığını belirtmiştir. Bu durum, deprem riskinin doğrudan fiziksel güvenlikle ilişkilendirildiği bir bağlamda ciddi bir zafiyet olarak öne çıkmaktadır. Örneğin, bir katılımcı şu yorumu yapmıştır: *“Oturduğum evin sağlam olup olmadığını bilmiyorum. Binanın dayanıklı olduğunu düşünmek istiyorum, ama elimde hiçbir belge yok.”* Bu yorum, bireylerin güvenliğe dair sezgisel bir yaklaşım benimsediğini, ancak bu güvenliğin bilimsel bir temele dayanmadığını göstermektedir.

Altyapı eksiklikleri de depreme hazırlık düzeyini olumsuz etkileyen faktörler arasında sıklıkla dile getirilmiştir. Katılımcılar, özellikle su, elektrik ve doğalgaz hatlarının eski teknolojiyle inşa edildiğini ve bu altyapının büyük bir depremde ciddi sorunlara yol açabileceğini ifade etmiştir. Bir katılımcı, altyapıya dair endişelerini şu şekilde dile getirmiştir: *“Deprem olduğunda en büyük korkum, su ve elektrik kesintilerinin çok uzun sürmesi. Bu gibi durumlarda nasıl başa çıkacağımızı bilmiyoruz.”* Altyapı sorunları, yalnızca fiziksel riskleri değil, aynı zamanda afet sonrası toparlanma sürecini de zorlaştırmaktadır.

Bireysel önlemler konusundaki eksiklikler, yalnızca bilgi yetersizliğiyle sınırlı değildir. Katılımcıların bir kısmı, ekonomik nedenlerle deprem hazırlığı yapamadıklarını belirtmiştir. Özellikle bina güçlendirme maliyetlerinin yüksek olması, bireylerin bu tür bir adım atmasını zorlaştırmaktadır. Bir katılımcı şu ifadeyi kullanmıştır: *“Evimi sağlamlaştırmak istiyorum, ama bu çok pahalı. Devletin bu konuda daha fazla destek olması gerekiyor.”* Bu tür ifadeler, bireylerin güvenli yaşam alanlarına erişiminin ekonomik faktörlerle sınırlı olduğunu göstermektedir.

Bazı katılımcılar ise, bireysel önlemler yerine toplumsal dayanışma mekanizmalarının güçlendirilmesi gerektiğini savunmuştur. Deprem hazırlığına yönelik toplumsal

organizasyonlar ve mahalle düzeyinde yapılacak eğitimlerin, bireysel eksikliklerin giderilmesinde etkili olabileceği belirtilmiştir. Katılımcılardan biri, bu durumu şu şekilde özetlemiştir: “*Depreme hazırlanmak sadece bireysel bir şey olmamalı. Mahalle olarak birlikte hazırlık yaparsak daha etkili olabiliriz.*” Bu öneri, bireysel ve toplumsal yaklaşımların bir arada ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Katılımcıların depreme hazırlık düzeyine dair görüşleri, farkındalık düzeyi yüksek olmasına rağmen bilgi, ekonomik kaynak ve altyapı eksiklikleri nedeniyle yeterli eylemselliğin sağlanamadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, bireysel hazırlıklarla birlikte toplumsal dayanışmanın ve devlet desteğinin artırılması gerektiğini göstermektedir.

4.3.5. Toplumsal dayanışma ve sosyal doku üzerindeki etkiler

Kentsel dönüşüm projelerinin toplumsal dayanışma ve sosyal doku üzerindeki etkileri, katılımcıların yaşam deneyimleriyle yakından ilişkilidir. Projelerin temel hedefi olan depreme dayanıklı yapılar inşa etmek, fiziksel güvenliğini artırırken aynı zamanda mahallelerin sosyal dokusunda önemli değişimlere yol açmaktadır. Bazı katılımcılar, projelerin komşuluk ilişkilerini zayıflattığını ve mahallelerdeki sosyal bağları kopardığını ifade etmiştir. Örneğin, uzun yıllardır aynı mahallede yaşayan bir katılımcı, dönüşüm sürecinin sosyal etkisini şu sözlerle dile getirmiştir: “*Mahallemiz kentsel dönüşümle birlikte tamamen değişti. Yeni komşularımızla eskisi gibi bir bağ kurmak mümkün olmuyor.*” Bu tür yorumlar, sosyal dokunun fiziksel mekan değişimiyle nasıl etkilendiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Mahalle kültürüne dair kayıpların sıklıkla dile getirilmesi, projelerin sadece fiziksel yapı yenileme süreçleriyle sınırlı kaldığını göstermektedir. Katılımcılar, projelerin sosyal boyutunun göz ardı edildiğini ve yerel halkın sosyal alışkanlıklarının dönüşüm sırasında yeterince dikkate alınmadığını belirtmiştir. Bir katılımcının şu yorumu, bu algıyı desteklemektedir: “*Eskiden çocuklarımız parkta oynardı, komşularımızla birlikte vakit geçirirdik. Şimdi ise mahalleye park yapılmadığı gibi komşularımız da taşındı.*” Bu durum, kentsel dönüşüm projelerinin sosyal alanları geliştirme potansiyelini yeterince kullanmadığını göstermektedir.

Bununla birlikte, projelerin olumlu sosyal etkileri de belirtilmiştir. Bazı katılımcılar, dönüşüm projeleriyle birlikte daha düzenli, güvenli ve modern yaşam alanlarına kavuşmanın, mahallelerdeki yaşam kalitesini artırdığını ifade etmiştir. Özellikle çocukların güvenli ortamlarda büyüyebileceği yeni yaşam alanları, katılımcıların projelere dair olumlu algılar geliştirmesine neden olmuştur. Bir katılımcı, bu durumu şu sözlerle dile getirmiştir: “*Artık çocuklarım sokakta değil, güvenli bir alanda oynuyor. Bu projeler sayesinde içim daha rahat.*”

Bu tür ifadeler, projelerin fiziksel güvenlik sağlama amacının bireylerin algısında karşılık bulduğunu göstermektedir.

Toplumsal dayanışma boyutunda ise kentsel dönüşüm projelerinin iki farklı etkiye yol açtığı gözlemlenmiştir. Bazı katılımcılar, dönüşüm sürecinin mahalle halkını bir araya getiren bir dinamik oluşturduğunu ve projelere dair ortak sorunlar etrafında dayanışmayı artırdığını belirtmiştir. Bu grup, özellikle bilgilendirme toplantıları ve yerel etkinliklerin mahalle halkını bir araya getirdiğini ifade etmiştir. Ancak, diğer bir grup katılımcı, dönüşüm sürecinin bireyleri yalnızlaştırdığını ve toplumsal bağları zayıflattığını savunmuştur.

Sosyoekonomik durum, toplumsal dayanışma üzerindeki etkileri belirleyen önemli bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Düşük gelirli bireyler, projeler sırasında yerinden edilme riskiyle karşı karşıya kalırken, bu durum dayanışma yerine bölünmelere yol açmaktadır. Bir katılımcı, bu durumu şu şekilde ifade etmiştir: *“Dönüşümden önce komşularımızla bir aile gibiydik. Ama şimdi çoğumuz başka yerlere taşındık, eski bağlarımız koptu.”* Bu tür deneyimler, dönüşüm projelerinin ekonomik boyutlarının sosyal dokuyu nasıl etkilediğine dair önemli bir gösterge sunmaktadır.

Mahalle kültürü ve toplumsal bağların zayıflamasının bir diğer nedeni, dönüşüm sonrası mahallelere gelen yeni sakinlerle eski sakinler arasında bağların yeterince güçlü olmamasıdır. Katılımcılar, sosyal bağların yeniden inşa edilmesi için topluluk etkinliklerinin düzenlenmesi gerektiğini önermiştir. Özellikle yerel yönetimlerin bu süreci kolaylaştıracak sosyal politikalar geliştirmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Sonuç olarak, kentsel dönüşüm projelerinin sosyal doku üzerindeki etkileri çok boyutludur. Projeler, fiziksel güvenliğini artırırken, sosyal bağların zayıflamasına ve dayanışmanın azalmasına neden olabilir. Bu nedenle, projelerin sadece fiziksel yenileme süreçleriyle sınırlı kalmaması, aynı zamanda sosyal mekanların geliştirilmesine ve toplumsal bağların güçlendirilmesine yönelik stratejiler içermesi gerekmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yalova ilinde yürütülen kentsel dönüşüm projeleri, bölgenin deprem riskini azaltmaya yönelik önemli bir girişim olarak öne çıkmaktadır. Ancak, fenomenolojik bir analiz perspektifinden bakıldığında, bu projelerin yalnızca fiziksel iyileştirmelerle sınırlı kalmadığı, bireylerin algıları, deneyimleri ve sosyal bağları üzerinde derin etkiler yarattığı görülmektedir. Bu bağlamda, kentsel dönüşüm süreçleri, fiziksel güvenlik sağlama amacını yerine getirirken, aynı zamanda bireylerin sosyal ve duygusal dünyalarını da şekillendirmektedir.

Bulgular, katılımcıların deprem farkındalığının yüksek olduğunu ortaya koysa da, bireylerin bu farkındalığı pratik adımlara dönüştürmekte zorlandığını göstermektedir. Depreme dayanıklı yapılar inşa etmek, bireylerin can ve mal güvenliğini artırmak için kritik bir adım olsa da, bireysel hazırlık süreçlerindeki eksiklikler, toplumsal dayanıklılığı zayıflatan bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Katılımcıların büyük bir kısmı, evlerinin depreme dayanıklılığı konusunda bilgi sahibi olmadıklarını veya yapı güvenliği testlerini ekonomik nedenlerle gerçekleştiremediklerini ifade etmiştir. Bu durum, bireysel farkındalığın ekonomik ve yapısal desteklerle güçlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Kentsel dönüşüm projeleri, bölge halkının güvenliğini artırma potansiyeline sahip olsa da, sosyal dokuda meydana gelen değişimlere dair kaygılar da belirgin bir şekilde öne çıkmıştır. Özellikle mahalle kültürünün ve komşuluk ilişkilerinin zayıfladığına dair ifadeler, bu projelerin sosyal etkilerini daha kapsamlı bir şekilde ele alma ihtiyacını ortaya koymaktadır. Mahallelerin fiziksel olarak yenilenmesi sırasında toplumsal bağların zedelenmesi, projelerin uzun vadeli başarısını tehdit edebilir. Bu bağlamda, kentsel dönüşüm süreçlerinin sosyal bütünleşmeyi destekleyen yaklaşımlarla zenginleştirilmesi gerekmektedir.

Katılımcılar, yerel yönetimlerin projelerdeki performansına yönelik eleştirilerini sıklıkla dile getirmiştir. Özellikle planlama süreçlerindeki eksiklikler ve halkın projelere yeterince dahil edilmemesi, yerel yönetimlere duyulan güveni olumsuz etkilemiştir. Bununla birlikte, halkın bazı kesimleri, yerel yönetimlerin deprem riskine karşı gösterdiği çabaları takdir etmiş ve bu çabaların daha şeffaf bir şekilde yürütülmesi gerektiğini ifade etmiştir. Yerel yönetimlerin halkla olan iletişimini güçlendirmesi, projelerin sosyal kabul düzeyini artırmak için kritik bir adımdır.

Altyapı eksiklikleri, kentsel dönüşüm projelerinin başarısını sınırlayan bir diğer önemli faktör olarak öne çıkmaktadır. Katılımcılar, mevcut altyapının eski ve kırılgan olduğunu ifade etmiş ve bu durumun yalnızca deprem sırasında değil, sonrasında da ciddi sorunlara yol açabileceğini

belirtmiştir. Su, elektrik ve doğalgaz hatlarının yenilenmesi, projelerin yalnızca fiziksel yapıları değil, aynı zamanda altyapıyı da kapsayan bir anlayışla ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Projelere dair genel algılar, bireylerin sosyoekonomik durumlarına göre değişiklik göstermiştir. Düşük gelir grubundaki katılımcılar, dönüşüm projelerinin ekonomik yükünden şikayet ederken, projelerin daha üst sosyoekonomik gruplara hitap ettiği algısı oluşturmuştur. Bu durum, kentsel dönüşüm projelerinin sosyal adalet ve eşitlik ilkeleri çerçevesinde yeniden değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bireylerin projelere dair algıları, yalnızca sonuçlarla değil, aynı zamanda sürecin nasıl yönetildiğiyle de doğrudan ilişkilidir. Halkın projelere dair bilgi sahibi olmaması, katılım eksikliği ve sürecin şeffaf bir şekilde yürütülmemesi, katılımcılar arasında memnuniyetsizlik yaratmıştır. Bu nedenle, kentsel dönüşüm süreçlerinin, halkın endişelerini ve taleplerini dikkate alan bir yaklaşımla yürütülmesi gerekmektedir.

Fenomenolojik analiz, bireylerin kentsel dönüşüm projelerini nasıl deneyimlediğini ve bu süreçlerin bireyler üzerindeki duygusal etkilerini derinlemesine anlamaya olanak sağlamıştır. Projelerin fiziksel yapılar üzerindeki etkisi kadar, sosyal dokular üzerinde yarattığı değişimler de bu tür projelerin başarısını belirleyen unsurlar arasında yer almaktadır. Bu bağlamda, projelerin başarısı, yalnızca teknik ve ekonomik kaynakların etkin kullanımıyla değil, aynı zamanda bireylerin ve toplulukların ihtiyaçlarına duyarlı politikalar geliştirilmesiyle mümkündür.

Kentsel dönüşüm projeleri, Yalova'da deprem riskine karşı önemli bir çözüm aracı olarak görülse de, bu projelerin sürdürülebilirliği ve toplumsal kabulü, halkın ihtiyaçlarını ve taleplerini dikkate alan kapsayıcı bir yaklaşıma bağlıdır. Sosyal dokuyu güçlendiren, altyapıyı iyileştiren ve ekonomik adaleti sağlayan politikalar, bu projelerin hem bölgesel hem de ulusal düzeyde bir başarı hikayesine dönüşmesini sağlayabilir.

5.1. Öneriler

Kentsel dönüşüm projelerinin yalnızca fiziksel yenileme süreçleriyle sınırlı kalmayıp, sosyal, ekonomik ve altyapısal boyutları da içerecek şekilde genişletilmesi gerekmektedir. Yalova özelinde yapılan fenomenolojik analizler, projelerin başarısını artırmak için aşağıdaki önerilerin dikkate alınmasını önermektedir:

1. Halk Katılımını Güçlendiren Mekanizmaların Geliştirilmesi

Kentsel dönüşüm projelerinin başarısını artırmak için halkın sürece aktif bir şekilde dahil edilmesi gereklidir. Projelerin planlama aşamasından uygulama süreçlerine kadar halkın görüşlerinin alınacağı mekanizmalar oluşturulmalıdır. Düzenli bilgilendirme toplantıları, projelere ilişkin detayların halkla paylaşılmasını sağlayarak halkın süreçlere olan güvenini artırabilir. Bu toplantılar, yalnızca bilgi vermekle sınırlı kalmamalı, aynı zamanda katılımcıların sorularına ve kaygılarına yanıt verecek şekilde düzenlenmelidir.

Katılımcı planlama süreçlerinin hayata geçirilmesi, halkın projelere olan bağlılığını artıracaktır. Anketler, odak grup çalışmaları ve yerel platformlar aracılığıyla bireylerin görüşleri toplanmalı ve projelere entegre edilmelidir. Özellikle mahalle düzeyinde yapılacak tartışma oturumları, projelerin yerel ihtiyaçlara uygunluğunu artırabilir. Bu tür bir katılım mekanizması, yalnızca sosyal kabulü artırmakla kalmayacak, aynı zamanda projelerin uygulanabilirliğini de yükseltecektir.

Şeffaf iletişim, halkın projelere olan güveninin temel taşıdır. Yerel yönetimlerin projelerle ilgili şeffaf bir bilgi akışı sağlaması gereklidir. Projelerin ilerleme durumu, karşılaşılan sorunlar ve tahmini bitiş tarihleri gibi bilgilerin düzenli aralıklarla halka açık bir şekilde paylaşılması, halkın projelere duyduğu güveni artıracaktır. Bunun için yerel yönetimlerin internet siteleri, sosyal medya kanalları ve topluluk duyuru panoları etkin bir şekilde kullanılabilir.

2. Sosyal Boyutları Önceliklendiren Politikaların Benimsenmesi

Kentsel dönüşüm projelerinin yalnızca fiziksel yapıları yenilemekle kalmayıp, sosyal bağları da koruyacak şekilde tasarlanması gereklidir. Mahallelerin dönüşüm sonrası sosyal yapısını desteklemek için ortak kullanım alanları, parklar ve sosyal tesisler inşa edilmelidir. Özellikle çocuk oyun alanlarının ve yeşil alanların artırılması, mahallelerin sosyal dokusunu güçlendirecek önemli adımlardan biri olacaktır.

Sosyal uyumun sağlanması, projelerin uzun vadeli başarısını doğrudan etkiler. Dönüşüm sonrasında mahalleye yerleşen yeni sakinler ile mevcut sakinler arasında sosyal bağların güçlendirilmesi için yerel etkinlikler ve topluluk projeleri düzenlenmelidir. Mahalle düzeyinde sosyal uyumu artırmak için eğitim, kültürel etkinlikler ve dayanışma programları organize edilebilir. Bu, mahallelerin yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda sosyal olarak da daha güçlü hale gelmesini sağlayacaktır.

Düşük gelirli bireylerin yerinden edilme riskini azaltacak önlemler alınmalıdır. Kentsel dönüşüm projeleri sırasında mevcut sakinlerin mahallelerinden taşınmalarını önlemek için kira

desteği, uygun ödeme planları ve sosyal konut projeleri geliştirilmelidir. Bu tür politikalar, sosyal adalet ilkesinin korunmasını sağlamakla birlikte, mahallelerin demografik yapısının da korunmasına yardımcı olacaktır.

3. Altyapının Güçlendirilmesi ve Modernizasyonu

Kentsel dönüşüm projelerinin başarıya ulaşması için altyapının yenilenmesi büyük bir öneme sahiptir. Eski su, elektrik ve doğalgaz hatları gibi altyapı elemanlarının modernize edilmesi gereklidir. Bu süreçte dayanıklı ve sürdürülebilir teknolojiler kullanılmalı, afet anında altyapının işlevselliğini koruması sağlanmalıdır. Örneğin, enerji kesintilerinin önlenmesi için alternatif enerji kaynakları kullanılabilir.

Deprem sonrası süreçlere hazırlıklı olmak adına altyapı planlaması yapılmalıdır. Afet sonrası hızlı müdahaleyi kolaylaştırmak için kritik altyapılar güçlendirilmelidir. Örneğin, acil durum su depoları, geçici enerji üniteleri ve mobil iletişim istasyonları kurulmalıdır. Bu tür önlemler, deprem sonrası toplumsal dayanıklılığı artıracaktır.

Yeni altyapı projeleri, sadece fiziksel dayanıklılığı değil, aynı zamanda çevresel sürdürülebilirliği de dikkate almalıdır. Yeşil altyapı uygulamaları, şehirlerin doğal afetlere karşı dayanıklılığını artırabilir. Örneğin, yağmur suyunu toplamak ve yeniden kullanmak için özel sistemler tasarlanabilir.

4. Ekonomik Desteklerin Artırılması

Kentsel dönüşüm projelerinin maliyetlerini karşılamakta zorlanan bireyler için özel destek mekanizmaları geliştirilmelidir. Devlet teşvikleri, düşük faizli krediler ve hibe programları gibi ekonomik araçlarla bireylerin mali yükleri hafifletilmelidir. Özellikle düşük gelirli bireylerin projelere dahil olmasını kolaylaştırmak için esnek ödeme planları sunulmalıdır.

Kira desteği, geçici olarak tahliye edilen bireyler için kritik bir öneme sahiptir. Dönüşüm sürecinde mevcut konutlarından taşınmak zorunda kalan bireylerin kira ve taşınma masrafları devlet veya yerel yönetimler tarafından karşılanmalıdır. Bu tür yardımlar, projelerin sosyal kabulünü artıracaktır.

Ekonomik destekler, yalnızca bireylere değil, aynı zamanda yerel ekonomiye de fayda sağlamalıdır. İnşaat sektörü ve yerel iş gücünü desteklemek için yerel kaynakların ve malzemelerin kullanılması teşvik edilmelidir. Bu, hem projelerin maliyetlerini düşürecek hem de bölge ekonomisini canlandıracaktır.

5. Eğitim ve Farkındalık Programlarının Yaygınlaştırılması

Deprem bilincini artırmak için toplum düzeyinde eğitim programları düzenlenmelidir. Mahalle düzeyinde gerçekleştirilecek uygulamalı eğitimler, bireylerin deprem sırasında ve sonrasında nasıl hareket edeceklerini öğrenmelerini sağlayacaktır. Bu eğitimler, deprem çantası hazırlama, güvenli tahliye yöntemleri ve ilk yardım gibi temel bilgileri içermelidir.

Eğitim programları, okulları ve gençleri de hedef almalıdır. Afet bilinci eğitimleri, erken yaşlarda başlayarak bireylerin farkındalık düzeyini artırabilir. Okullarda düzenlenecek seminerler ve tatbikatlar, çocukların afetlere hazırlıklı olmalarını sağlayabilir.

Kamu spotları ve bilinçlendirme kampanyaları, geniş bir kitleye ulaşmak için etkili bir yöntemdir. Televizyon, radyo ve sosyal medya kanalları aracılığıyla deprem riskine dair bilgilendirici içerikler paylaşılmalı ve toplumun bu konuda daha fazla bilgi edinmesi sağlanmalıdır.

6. Yerel Yönetimlerin Kapasitesinin Güçlendirilmesi

Yerel yönetimlerin kentsel dönüşüm projelerini etkin bir şekilde yönetebilmesi için teknik ve idari kapasitelerinin artırılması gereklidir. Proje yönetimi, afet riski analizi ve toplumsal katılım konularında personel eğitimi sağlanmalıdır. Bu eğitimler, yerel yönetimlerin daha bilinçli ve etkin kararlar almasına olanak tanıyacaktır.

Yerel yönetimlerle merkezi hükümet arasındaki iş birliği artırılmalıdır. Merkezi yönetim, yerel projelere finansal ve teknik destek sağlamalı, yerel yönetimlerin kaynak eksikliklerini gidermelidir. Ayrıca, yerel yönetimlerin hesap verebilirliğini artıracak denetim mekanizmaları kurulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akalın, M. (2016). Katılımlı Kentsel Dönüşüm Projelerinde Mahalle Derneklerinin Rolü: İzmir Karabağlar Kentsel Dönüşüm Hak Arayanlar Derneği Örneği/Role of Neighborhood Association in Participatory Urban Regeneration Projects: İzmir Karabağlar Urban Regeneration Claim See. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(34).
- Akın, Y. N. (2021). 6306 Sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun Kapsamında Kentsel Dönüşüm Kolluğu. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(2), 489-576.
- Akıncı, A. C., & Ünlügenç, U. C. (2023). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri: Sahadan Jeolojik Veriler, Değerlendirme ve Adana için Etkileri. *Çukurova Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi*, 38(2), 553-569.
- Akincitürk, N. (2003). Yapı Tasarımında Mimarın Deprem Bilinci. *Uludağ Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Yayını*, 8, 189-201.
- Akkan, M. M., & Arık, M. (2024). Deprem Sonrası Riskleri Anlamak: Olası Marmara Depremine Yönelik Bir Analiz. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1-Deprem Özel Sayısı-), 75-114.
- Akman, E., Can, Y., & Yalçın, Ö. (2018). Bir Politika Uygulaması Olarak Kentsel Dönüşüm: Devlet Destekleri Çerçevesinde Bir Değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(Özel Sayı 3), 2987-3009.
- Akpolat, Y., Kaya, G., Çalışkan, A., & Karaağaç, Ş. (2021). İzmir Deprem Afetinden Etkilenenler Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Depremle İlgili Toplumsal Bilinci Etkileyen Faktörlerin Analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(2), 723-753.
- Aliağaoğlu, A., & Demirözer, A. (2022). Çaygören ve Kertil Mahallelerinde (Sındırgı) Kırsal Soylulaştırma. *Turkish Studies-Social Sciences*, 17(6).
- Aliefendioğlu, Y., & Tanrıvermiş, H. (2015). Kentsel Dönüşüm Sürecinde Taşınmaz ve Proje Değerleme İşlemleri ve Sorunlarının Analizi: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Sahabiye ve Fatih Mahalleleri Dönüşüm Projesi Örneği Çerçevesinde Değerlendirme. *Journal of International Social Research*, 8(39).
- Alkış, H., & Öztürk, Y. (2009). Otel İşletmelerinde Motivasyon Faktörleri Üzerine Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(28), 212-236.
- Altun, F. (2018). Afetlerin Ekonomik ve Sosyal Etkileri: Türkiye Örneği Üzerinden Bir Değerlendirme. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 2(1), 1-15.
- Arslan, G. Y. (2014). Kentsel Dönüşümün Sürdürülebilirlik Boyutu: Hammarby (İsveç) ve Fener-Balat Örneklerinin İncelenmesi. *Artium*, 2(2), 180-190.

- Avaner, T., & Ayas, Ö. (2021). Jandarma Bölgesinde Afet Yönetimi ve Malvarlığına Karşı Suç: Elazığ ve Malatya Depremleri Örnekleri. *Global Journal of Economics and Business Studies*, 10(20), 25-40.
- Avcıoğlu, S. (2016). Tarihi Çevrelerde Kentsel Koruma ve Kentsel Yenileme Eğilimleri: Yasal ve Yönetimsel Çerçeve. *İdealkent*, 7(20), 698-719.
- Ay, D., & Penpecioglu, M. (2022). Dönüşümsüzlük ve Beklemek: Devlet Öncülüğündeki Kentsel Dönüşümün Kurumsal Darboğazları ve Güvencesiz Mekanları. *İDEALKENT*, 13(35), 6-39.
- Aydınlı, H. İ., & Turan, H. (2012). Kuramsal ve Yasal Çerçevede Türkiye’de Kentsel Dönüşüm. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (28), 61-70.
- Ayten, A. (2022). *Din Bilimlerinde Nicel Yöntem*. MÜ İlahiyat Fakültesi Vakfı.
- Balyemez, S., & Berköz, L. (2010). Hasar Görebilirlik ve Kentsel Deprem Davranışı. *İTÜDERGİSİ/a*, 4(1).
- Batal, S., & Çakıcı, K. (2022). 1999 Marmara (Gölcük) Depremi Sonrası Yerel Yönetimlerde Afet (Deprem) Politikasının Gelişimi: Yalova İli Örneği. *Proceeding Book*, 144.
- Bayra, E. (2021). Büyük Doğu Japonya Depremi Sonrası Japon Mevzuatında Görülen Eksikliklerin Düzeltilmesi Bağlamında Deprem ve Hukuk. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 27(2), 1191-1206.
- Bayraktar, D., & Bayraktar, E. A. (2019). Antalya Kent Merkezinde Kentsel Dönüşüm Uygulamaları. *Beykent Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 12(1), 19-35.
- Biçen, A., & Vural, S. (2023). Kent ve Konut Üzerine Betimsel Analiz: Diyarbakır Örneği. *Kent Akademisi*, 16(3), 1639-1665.
- Bilgehan, M. (2023). Kentsel Dönüşümde Afetlere Dirençli Yapılar. *Çevre Şehir ve İklim Dergisi*, 2(4), 282-301.
- Bostan, H. (2018). Nüfus Coğrafyası Açısından Bir İnceleme: Yalova. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(17), 75-105.
- Budak, F. (2014). Fetih Başkentinden Küresel İstanbul’a, Kazlıçeşme’de Değişim ve Kentsel Dönüşüm: Barselona 22@ Projesi ile Bir Karşılaştırma. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 2(2), 9-34.
- Bülbül, D., & Ezer, A. (2022). İmar Rantlarının Kamuya Kazandırılması: Uluslararası Örnekler Çerçevesinde Değer Artış Payı Düzenlemesinin Analizi. *Sayıştay Dergisi*, 33(127), 555-584.
- Büyükkaracıoğlu, N. (2016). Türkiye’de Yerel Yönetimlerde Kriz ve Afet Yönetim Çalışmalarının Mevzuat Açısından Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, (12), 195-219.
- Büyükoztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-151.

- Cansız, S. (2022). Türkiye’de Kullanılan Deprem Yönetmeliklerinin Özellikleri ve Deprem Hesabının Değişimi. *International Journal of Engineering Research and Development*, 14(1), 58-71.
- Ceylan, B., Demir, F., Ceyran, A., Kanıbir, N., Sezen, H. C., Gökcan, R., ... & Konca, Y. (2023). Afetlerin Toplumsal Boyutu ve Deprem Çıkmazı Üzerine Bir Derleme. *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Mükemmellik Arayışı Dergisi*, (4), 20-35.
- Cömertler, S., & Cömertler, N. (2021). Akıllı Kentlerde Çevresel, Sosyal ve Ekonomik Sürdürülebilirlik, Kopenhag Örneği. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 6(1), 317-333.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim Araştırmaları: Nicel ve Nitel Araştırmanın Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi*. Edam.
- Çakır, E. (2023). 21. Yüzyılda Kentsel Dönüşüm ve Yeni Eğilimler. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 7(18), 118-144.
- Çelik, H., Baykal, N. B., & Memur, H. N. K. (2020). Nitel Veri Analizi ve Temel İlkeleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 379-406.
- Çelikbilek, A., & Öztürk, Ş. M. Ç. (2017). 6306 Sayılı Kanun Kapsamında Yürütülen Kentsel Dönüşüm Çalışmaları ve İzmir Uygulamaları. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 3(2), 187-213.
- Çetin, D., Kara, Y., & Correia, Z. C. H. (2020). Sürdürülebilir ve Akıllı Kentler: Marmara Depremi. *İdealkent*, 11(31), 1933-1958.
- Çetin, İ., Üzümcü, T. P., & İçöz, O. (2017). Kırsal Alanlarda Sürdürülebilir Kırsal Turizm Ve Kocaeli-Kandıra Kırsal Turizm Gelişimi Modeli. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 137-156.
- Çetinkaya, D. (2008). Toplumsal Hareketler. *Tarih, Teori ve Deneyim*, 575.
- Çetinkaya, Z., & Ciravoğlu, A. (2016). Sürdürülebilir Yerleşim Modellerinin Karşılaştırılması: Eko-Kent ve Yavaş Kent. *İdealkent*, 7(18), 246-267.
- Çilingir, G. A., & Güler, İ. Ö. (2020). Afet Politikalarında Risk Unsuru ve Afet Mevzuatında Risk Yönetimi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3(1), 152-165.
- Dal, M., & Özdemir, Y. (2020). Dijital Çağda Neden Bir Kent Sürdürülebilir Akıllı Şehir Olmalıdır? *Uluslararası Doğu Anadolu Fen Mühendislik ve Tasarım Dergisi*, 2(2), 205-215.
- Daşkiran, F., & Ak, D. (2015). 6306 Sayılı Kanun Kapsamında Kentsel Dönüşüm. *Journal of Management and Economics Research*, 13(3), 264-288.
- Değirmenci, Y., & İlter, İ. (2013). Coğrafya Dersi Öğretim Programında Doğal Afetler. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (28), 276-303.
- Doğan, A. (2022). *Kalkınma Perspektifinden Türk Cumhuriyetleri*. Astana Yayınları.

- Doğan, M. (2013). Geçmişten Günümüze İstanbul'da Sanayileşme Süreci ve Son 10 Yıllık Gelişimi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (27), 511-550.
- Doğan, M. (2019). Türkiye'de Kentsel Dönüşüm ve Sosyo-Ekonomik Yapı Üzerindeki Etkileri. *The Journal of Turk-Islam World Social Studies*, 18(18), 1-8.
- Doğan, M., & Bostan, H. (2019). Kentsel Dönüşümün Nüfusun Sosyo-Ekonomik Yapısı Üzerindeki Etkileri: Ankara Yenimahalle Örneği. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(1), 64-89.
- Doğaner, A. (2022). Sürdürülebilir Ekonomik Kalkınma İçin Türkiye'de Dirençli Şehirler. *Çevre Şehir ve İklim Dergisi*, 1(2), 59-80.
- Doker, A. C., & Yiğit, A. G. (2023). Deprem Sonrasında Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Öneriler. *Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası İçin Akademik Öneriler*, (Ed. Musa Öztürk ve Mustafa Kırca), Özgür Yayınları, Gaziantep, 195-209.
- Duman, S., & Zaman, S. (2021). Kentsel Morfoloji Açısından Bir Kentsel Dönüşüm Projesinin İncelenmesi (Bursa İli Nilüfer İlçesi Ataevler Mahallesi Örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 113-142.
- Ecer, H., & Kalelioğlu, M. R. (2020). Kentsel Dönüşümün Toplumsal Yansıması: Gaziantep Örneği. *Şehir ve Medeniyet Dergisi*, 12, 174-188.
- Elmastaş, N., & Özcanlı, M. (2014). Arazi Kullanımı ve Deprem İlişkisi Bağlamında 2011 Van Depremlerinin Erciş Şehri'ne Etkileri. *Electronic Turkish Studies*, 9(5).
- Eraslan, S., Hatipoğlu, İ. K., Ocak, F., Işık, F., & Zeybek, H. İ. (2024). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinde Yıkılan Binalar ile Zemin İlişkisinin İncelenmesi ve Depremde Yıkıma Uğrama Riski Analizi. *Geomatik*, 9(2), 207-226.
- Erbek, O. B., & Sağ, N. S. (2019). Kentsel Dönüşümde Örnek Proje Deneyimleri ve Çıkarımlar. *Journal of International Social Research*, 12(65).
- Gelişen, G., & Bircan, D. (2019). Kentsel Dönüşüm ile Sürdürülebilir Kent Önerileri ve Selamsız Örneği. *Kent Akademisi*, 12(3), 501-518.
- Genç, F. N. (2007). Türkiye'de Doğal Afetler ve Doğal Afetlerde Risk Yönetimi. *Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 9(5), 201-226.
- Genç, F. N. (2008). Türkiye'de Kentsel Dönüşüm: Mevzuat ve Uygulamaların Genel Görünümü. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 15(1), 115-130.
- Genç, F. N. (2014). Gecekonduyla Mücadeleden Kentsel Dönüşüme Türkiye'de Kentleşme Politikaları. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 15-30.
- Genç, F. N. (2021). *Afet yönetimi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gök, S. B., & Yavaş, M. (2024). Kentsel Gelişme Alanlarında Deprem Riskinin Değerlendirilmesi. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 10(1), 140-154.

- Görün, M., & Kara, M. (2010). Kentsel Dönüşüm ve Sosyal Girişimcilik Bağlamında Türkiye’de Kentsel Yaşam Kalitesinin Artırılması. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 137-164.
- Göver, İ. H. (2023). Türkiye ve Japonya’nın Deprem Gerçekliği: Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Mevzu–Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 279-323.
- Gündoğan, A. A., & Karimzadeh, S. (2019). Kuzey Anadolu Fay Hattı Üzerinde Olası Deprem Senaryoları İçin Benzeştirilmiş Bir Kuvvetli Yer Hareketi Veri Tabanı. *Türk Deprem Araştırma Dergisi*, 1(1), 76-97.
- Güner, B. (2020). Türkiye’deki Deprem Hasarlarına Dönemsel Bir Yaklaşım; 3 dönem 3 Deprem. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 25(43), 139-152.
- Güneş, P., & Kaya, N. Ç. (2023). Mekân Algısı ve Katılım Süreci Analizi: Kuştepe Mahallesi Örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 27(2), 31-61.
- Güney, Y. (2018). Çalidere Havzası’nın (Armutlu Yarımadası, Yalova) Morfotektoniğinin Jeomorfometrik Analizlerle Değerlendirilmesi. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 16(2), 259-271.
- Gür, M. (2016). Türkiye’deki Kentsel Dönüşüm Politikalarının TOKİ İşbirliğiyle Gerçekleşen Uygulamalar Üzerinden Okunması: Bursa Örneği. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi*, 21(2), 341-364.
- Güran, M. C. (2005). Kamu Hizmetlerinde Performans Ölçümü. *Türkiye’deki Kamu Üniversiteleri İçin Bir Performans Ölçümü Uygulaması*, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Gürel, E., & Tat, M. (2017). SWOT Analysis: A Theoretical Review. *The Journal of International Social Research*, 10(51), 994-1006.
- Güzey, Ö. (2012). Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları: Neo-Liberal Kent Politikaları, Yeni Kentsel Aktörler ve Gecekondu Alanları. *İdealkent*, 3(7), 64-83.
- Heidegger, M., Munier, R., & Corbin, H. (1962). *Qu'est-ce que la métaphysique?*. Gallimard.
- Hisarlıgil, B. B. (2008). Martin Heidegger’de “Mekan” Düşüncesi: Hermeneutik-Fenomenolojik Bir Yaklaşım. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(25), 1-13.
- Husserl, E. (1970). *The Crisis of European Sciences and Transcendental Phenomenology: An Introduction to Phenomenological Philosophy*. Northwestern University Press.
- Işıldar, P., & Kurgun, O. A. (2020). Otel İşletmelerinde Kurumsal Kimlik Paradigmaları. *Journal of Yaşar University/Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 15.
- İlik, İ., Bulut, İ., & Ayık, U. (2022). Kentsel Dönüşüm Projeleri ve Sonrası: Antalya Kepez-Santral Mahalleleri Örneğinde Yerinden Edilme Süreçlerinin Analizi. *Türk Coğrafya Dergisi*, (80), 53-70.
- İmren, C., Demirbağ, E., & Şengör, A. (2010). Kuzey Anadolu Fayı’nın Marmara Denizi İçindeki Devamı. *İTÜDERGİSİ/d*, 2(6).

- Kalafat, D. (2011). Marmara Bölgesi'nin Depremselliği ve Deprem Ağının Önemi, 1. *Türkiye Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı*, 11, 14.
- Kalağan, G., & Çiftçi, S. (2012). Kamu-Özel Sektör İşbirliğinin Kentsel Mekâna Yansıması: Kentsel Dönüşüm Örneği ve Yeni Aktörler. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), 121-133.
- Kalağan, G., & Zeğrek, E. (2022). Türkiye'de Kentsel Hak Söylemlerinin Kentsel Dönüşüm Sürecine Yansımaları Üzerine Bir Tartışma: Antalya İli Örneği. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Economics and Administrative Sciences Faculty*, 9(2), 1374-1399.
- Kanlı, İ. B., Eryiğit, B. H., & İnce, N. (2017). Kentsel Dönüşümün Yaşamsal Ölçeği: Sosyal Hücreler. *YEREL YÖNETİMLER ÜZERİNE SEÇME YAZILAR*, 145.
- Kansız, N., Acuner, Ş. A., & Yavuz, M. A. (2008). Çay Sektörü SWOT Analizi. *Milli Produktivite Merkezi Raporu. Haziran*.
- Karadağ, A., & Mirioğlu, G. (2014). Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Politikaları ve Uygulamaları Üzerine Coğrafi Değerlendirmeler: İzmir Örneği. *Ege Coğrafya Dergisi*, 20(2), 41-57.
- Karadeniz, E., & Güdük, T. (2020). Mersin İli Spor Turizmi Potansiyelinin SWOT Analiziyle Değerlendirilmesi. *Journal of Tourism Theory and Research*, 6(2), 115-129.
- Karahisar, T. (2016). Olası Bir Depremde Koordinasyonun Sağlanması ve Sosyal Medyanın Rolü. *Beykoz Akademi Dergisi*, 4(2), 43-64.
- Karazincir, S. E. (2024). Deprem ve Göç İlişkisi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1-Deprem Özel Sayısı-), 366-383.
- Kaya, H. E., & Susan, A. T. (2020). Sürdürülebilir Bir Kentleşme Yaklaşımı Olarak, Ekolojik Planlama ve Eko-Kentler. *İdealkent*, 11(30), 909-937.
- Kayan, A. (2019). Kentsel Dönüşüm ve Diyarbakır Sur Örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 15(3), 758-782.
- Kazaz, A., & Kaya, A. (2023). Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm Uygulamaları ile Organize Sanayi Bölgelerinde Enerji Tasarrufları Sağlanması. *Teknik Bilimler Dergisi*, 13(2), 28-35.
- Kazel, E., & Bayartan, M. (2021). Yerleşme Coğrafyası Açısından Bir İnceleme: Yalova Şehri. *Coğrafya Dergisi*, (43), 143-158.
- Koca, H., & Karadeniz, V. (2014). Erzincan Ovasında Toki Uygulamaları ve Kentleşme Üzerindeki Etkileri. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 19(31), 101-128.
- Kolbay, S. D. (2023). Afet Sonrası Deprem Güvenli Yöresel Mimari Oluşum İlkelerinin Tanımlanmasında Etkin Bir Araç Olarak Köy Tasarım Rehberleri. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 8(Special Issue), 417-449.
- Kolukırık, S. (2016). Koridor Kentten Kuşak Kente Yalova Körfez Geçiş Projesinin Sosyal Etkileri Üzerine Bir Araştırma. *Sosyoloji Dergisi*, (10zel), 119-156.

- Köse, S., Ayan, Z., Vural, E., Özcivan, K., & Koçdemir, Y. (2023). Afete Hazırlık Kapsamında İstanbul'da Kentsel Dönüşüm Uygulamaları. *Çevre Şehir ve İklim Dergisi*, 2(4), 196-219.
- Kuzucuoğlu, A. H. (2015). *Kentsel Riskler ve Japonya Modeli*. Hiperlink Eğit. İlet. Yay. San. Tic. ve Ltd. Şti.
- Manen, M. V. (1997). From meaning to method. *Qualitative health research*, 7(3), 345-369.
- Marsap, G. (2023). Afet Yönetimi ve Kentlerde Afetler Açısından Geliştirilen Gelecek Odaklı Dinamik Yönetim Anlayışları. *JENAS Journal of Environmental and Natural Studies*, 5(3), 237-251.
- Melikoğlu, Y., & Sevinç Kayıhan, K. (2023). Potential Usage of Mosques in Earthquake Management in Contemporary Cities: The Case of Diyarbakır. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 8, 1-25.
- Moustakas, C. E. (1996). *Existential psychotherapy and the interpretation of dreams*. Jason Aronson, Incorporated.
- Nayir, F., Sarı, T., & Sarıdaş, G. (2024). Karma Yöntem Araştırma Sorularının Doğasını Keşfetmek. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (60), 361-372.
- Odabaşı, Y. (1999). Anket yöntemi. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri içinde ed. Ali Atıf Bir. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları*, 1081.
- Of, N., & Öztürk, S. (2022). Depremlerden Sonraki Yeniden Yapılanma Süreci Üzerine Küresel Bir Araştırma: Çelik Prefabrik Malzeme Kullanımının Gerekliliği. *Afet ve Risk Dergisi*, 5(1), 346-360.
- Oğur, R., & Tekbaş, Ö. F. (2003). Anket Nasıl Hazırlanır. *Sted*, 12(9), 336-340.
- Osmanlı, N., Koçer, K., & Sağ, N. S. (2020). Kentsel Dönüşüm Sürecine Yönelik Anahtar Bir Çerçeve ve Konya Deneyimi. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 22(2), 507-533.
- Ökde, F., & Ekinci, E. (2022). Depremlerin Kentsel Dönüşüm Uygulamalarına Etkisi: 2020 Elazığ Depremi Örneği. *Kent Akademisi*, 15(3), 1223-1245.
- Özata, Ş., & Limoncu, S. (2014). 16. ve 20. yy. Arası İstanbul ve Yakın Çevresinde Meydana Gelen Deprem Sonrası Barınma Uygulamalarının İncelenmesi. *Megaron*, 9(3).
- Özdemir, A. F., & Engin, C. (2024). Depremin Sosyal, Ekonomik ve İç Göçe Etkileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(1), 15-26.
- Özden, P. (2006). Türkiye'de Kentsel Dönüşümün Uygulanabilirliği Üzerine Düşünceler. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (35), 215-233.
- Özden, P. P. (2010). Kentsel Yenilemenin Unutulan Ögesi: Toplumsal Yenilenme. *Kent Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 20-21.

- Özgür, T., & Özgür, Ö. (2018). 6306 Sayılı Kanun Çerçevesinde Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Mekânsal Deneyimi: Ordu İli Örneği. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 211-227.
- Özkul, B., & Karaman, E. (2007). Doğal Afetler İçin Risk Yönetimi. *TMMOB Afet Sempozyumu*, 5(7), 251-260.
- Özmen, B. (2012). Türkiye Deprem Bölgeleri Haritalarının Tarihsel Gelişimi. *Türkiye Jeoloji Bülteni*, 55(1).
- Özmen, B., & Özden, T. (2013). Türkiye'nin Afet Yönetim Sistemine İlişkin Eleştirel Bir Değerlendirme. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (49).
- Öztekin, E., & Çolak, S. (2022). Sürdürülebilir ve Düşük Karbon Emisyonlu Kentsel Alanlar İçin Eko Şehir Kavramı; Zonguldak İli İçin Öneriler. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 9(2), 62-73.
- Özuyar, P., & Gürsoy, Ç. (2021). Türkiye'deki Bilimsel Yayınlarda Döngüsel Ekonomi Teriminin Yeri. *İşletme Akademisi Dergisi*, 2(4), 315-331.
- Partigöç, N. S. (2018). Kentleşme Sürecinde Kırsal Alanların Mekânsal Değişimi ve Dönüşümü: Denizli Kenti Örneği. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 11(1), 89-98.
- Polat, S., & Dostoğlu, N. (2007). Kentsel Dönüşüm Kavramı Üzerine: Bursa'da Kükürtlü ve Mudanya Örnekleri. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi*, 12(1).
- Polat, S., & Dostoğlu, N. (2007). Kentsel Dönüşüm Kavramı Üzerine: Bursa'da Kükürtlü ve Mudanya Örnekleri. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi*, 12(1).
- Polat, Y. A. (2000). Türkiye'de Kentsel Dönüşüme Bütüncül Bir Bakış: Elâzığ Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(1), 185-202.
- Reis, Y. K. (2014). Belediyelerde İmar ve Yapı Ruhsatı Süreçlerinin Etkinliğinin Arttırılması. *Planlama Dergisi*, 24(2), 55-63.
- Sadioğlu, U., Tiryaki, V., & Korkmaz, A. (2016). Altındağ Belediyesi Örneği Üzerinden Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Politikasının Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 71(3), 757-796.
- Sezik, M. (2018). Kentlerin Tarihi ve Kültürel Dokusunun Korunması Bağlamında Kentsel Dönüşüm Uygulamaları. *Kent Akademisi*, 11(4), 600-608.
- Sönmez, G. (2024). Halkla İlişkilerde Araştırma. *Halkla İlişkiler Uygulamaları*, 19.
- Şahin, Ş. (2019). Türkiye'de Afet Yönetimi ve 2023 Hedefleri. *Türk Deprem Araştırma Dergisi*, 1(2), 180-196.
- Şenol, C. (2020). Türkiye'de Meydana Gelen Büyük Depremlerin Yerleşme ve Demografik Yapı Üzerindeki Etkileri (1927-2020). *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi*, (4), 620-644.

- Şisman, A., & Kibaroglu, D. (2009). Dünyada ve Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları. *Seçkin Yayıncılık*.
- Taş, Z., & Coruk, Ö. (2024). Mantıksal Regresyon, Frekans Oranı ve ArcGIS Pro Suitability Model ile Yalova-Çınarcık Bölgesinin Heyelan Duyarlılık Analizi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 12(1), 185-198.
- Taşkın, B., & Demirel, E. B. (2019). Çeviri Sosyolojisi Işığında Engelli Çevirmenler: Fenomenolojik Yaklaşım ile Görünmeyeni Görünür Kılmak. *Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi*, (27), 242-254.
- Tekdal, E., Çelik, R. N., & Ayan, T. (2012). Bolu Geçişinde Deprem Sebebiyle Meydana Gelen Deformasyonların Koordinat Dönüşümleriyle Belirlenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 4(16), 63-70.
- Tekin, S., Akcan, S. O., & Zulfikar, A. C. (2022). Kocaeli İline Ait Yapılaşma Değişiminin Uzaktan Algılama Yöntemleriyle Değerlendirilmesi. *Resilience*, 6(1), 163-169.
- Tekindal, M., & Arsu, Ş. U. (2020). Nitel Araştırma Yöntemi Olarak Fenomenolojik Yaklaşımın Kapsamı ve Sürecine Yönelik Bir Derleme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20(1), 153-172.
- Toraman, S. (2021). Karma Yöntemler Araştırması: Kısa Tarihi, Tanımı, Bakış Açıları ve Temel Kavramlar/Mixed Methods Research: A Brief History, Definitions, Perspectives, And Key Elements. *Nitel Sosyal Bilimler*, 3(1), 1-29.
- Tunç, B., Çaka, D., Irmak, S., Tunç, S., Woith, H., Barış, Ş., & Zschau, J. (2011). Armutlu Sismik ağı (Arnet) ve Armutlu-Yalova-Gemlik Çevresinin Tektonik Özellikleri. *I. Türkiye Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı*, 11-14.
- Türkeş, M., & Deniz, Z. A. (2010). Climatological/Meteorological and Hydrological Disasters and The Insurance Sector. *Journal of Human Sciences*, 7(2), 996-1020.
- Uğur, L. O., & Balcı, B. (2014). 2002-2012 Yılları Arasında T.C. Hükümetlerinin Konut Edindirme Politikalarının İrdelenmesi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 2(2), 333-351.
- Usta, G. (2023). Dünya’da Meydana Gelen Afetlerin İstatistiksel Olarak Analizi (1900-2022). *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 172-186.
- Uzun, M. (2014). Hersek Deltasında (Yalova) Kıyı Çizgisi-Kıyı Alanı Değişimleri ve Etkileri. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 19(32), 27-48.
- Uzunçibuk, L. (2009). Doğal Afetlerin Kentsel ve Bölgesel Planlamada Yeri. *Jeodezi ve Jeoinformasyon Dergisi*, (101), 18-27.
- Yaman, M., & İlerisoy, Z. Y. (2024). Seismic Design Criteria For High-Rise Buildings: The Case Of İstanbul Metropolis. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 9, 84-105.
- Yaman, Ö. M., & Akyurt, M. A. (2013). Sosyal Hizmete Kültürel Yaklaşım: 2011 Van Depremi Örneği. *İstanbul University Journal of Sociology*, 3(26), 105-144.

- Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112).
- Yıldız, M. İ., Başterzi, A. D., Yıldırım, E. A., Yüksel, Ş., Aker, A. T., Semerci, B., & Hacıoğlu Yıldırım, M. (2023). Deprem Sonrası Erken Dönemde Koruyucu ve Tedavi Edici Ruh Sağlığı Hizmeti-Türkiye Psikiyatri Derneği Uzman Görüşü. *Turkish Journal of Psychiatry*, 34(1).
- Yolcu, F. (2021). Türkiye'de Kentsel Dönüşümün Yasalar ve Aktörler Üzerinden Dönemsel Olarak Değerlendirilmesi. *Planlama*, 31(3).
- Yolcu, M., & Bekler, T. (2020). Deprem Kültürü ve Farkındalık Çalışmaları: Şili ve Elazığ Depremlerinin Karşılaştırılması. *Lapseki Meslek Yüksekokulu Uygulamalı Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 71-82.

EK 1– ANKET SORULARI

Bölüm 1: Demografik Bilgiler

Cinsiyetiniz nedir?

Kadın

Erkek

Yaş aralığınız nedir?

18-24

25-34

35-44

45-54

55 ve üstü

Eğitim durumunuz nedir?

İlkokul

Ortaokul

Lise

Lisans

Yüksek Lisans ve üstü

Mesleğiniz nedir? (Görev pozisyonunuzu belirtiniz.)

Yalova’da ikamet süreniz ne kadardır?

0-5 yıl

6-10 yıl

11-20 yıl

21 yıl ve üzeri

Hangi mahallede/ilçede ikamet ediyorsunuz?

Bölüm 2: Kentsel Dönüşüm ve Depreme Hazırlık

A. Kentsel Dönüşüm Süreci Algısı

Yalova’da yürütülen kentsel dönüşüm projeleri hakkında bilginiz var mı?

Evet

Hayır

Bu projelerin amacını nasıl tanımlarsınız?

Depreme dayanıklı binalar oluşturmak

Kent estetiğini iyileştirmek

Sosyal yaşamı düzenlemek

Diğer: _____

Yalova’da kentsel dönüşüm projelerinin uygulanmasını genel olarak başarılı buluyor musunuz?

Neden?

B. Depreme Hazırlık ve Risk Algısı

Yalova’nın deprem riski konusunda bilgi sahibi misiniz?

Evet

Hayır

Yalova’nın depreme hazırlık düzeyini 1’den 5’e kadar değerlendirir misiniz? (1: Çok yetersiz-5: Çok yeterli)

Bireysel olarak depreme karşı aldığınız önlemler nelerdir? Lütfen belirtiniz.

C. Kentsel Dönüşüm ve Deprem Hazırlığı İlişkisi

Kentsel dönüşüm projelerinin Yalova’nın depreme hazırlık düzeyine olumlu katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Neden?

Yalova’daki kentsel dönüşüm projelerinde hangi sorunlarla karşılaşıyorsunuz? (Örneğin: İmar izinleri, sosyal yapı değişimi, altyapı eksiklikleri.)

Yalova’da kentsel dönüşüm projelerinin planlama ve uygulama süreçlerinde yerel yönetimlerin performansını nasıl değerlendiriyorsunuz?

D. Halk Katılımı ve Sosyal Boyutlar

Kentsel dönüşüm projelerine halkın katılımı sizce yeterli düzeyde mi?

Evet

Hayır (Lütfen açıklayınız.)

Halkın projelere katılımını artırmak için hangi adımlar atılmalıdır?

Projelerin sosyal etkileri konusunda ne düşünüyorsunuz? (Örneğin: Mahalle kültürünün değişimi, komşuluk ilişkileri, yaşam kalitesi.)

E. Öneriler ve Beklentiler

Sizce Yalova'nın deprem hazırlığını artırmak için hangi adımlar atılmalıdır?

Kentsel dönüşüm projelerinin daha etkin olması için hangi önerilerde bulunursunuz?

EK 2– AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

Sizi Mustafa TEMEL tarafından yürütülen “Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Bakımından Kentlerin Depreme Hazırlanması: Yalova İli Örneği” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırma ile Türkiye’deki kentsel dönüşüm projelerinin depreme hazırlık sürecindeki rolünü analiz etmektir. Yalova ili özelinde gerçekleştirilecek çalışma ile kentsel dönüşüm uygulamalarının deprem riskini azaltma konusundaki etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada veri toplama süreci, yüz yüze ve uzaktan (yarı yapılandırılmış açık uçlu görüşme formu, <https://docs.google.com/forms>) olmak üzere veriler toplanacaktır. Toplanan veriler tematik analiz yöntemi ile değerlendirilecektir. Araştırmada sizden tahminen 1 ay süre ayırmanız istenmektedir. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır.

Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir.

“Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu”ndaki tüm açıklamaları okudum. Bana, konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı ve sözlü açıklama, aşağıda adı belirtilen kişi tarafından yapıldı. Araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı, istediğim zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabileceğimi ve kendi isteğime bakılmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı bırakılabileceğimi biliyorum. Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın kendi rızamla katılmayı kabul ediyorum.

16/12/2024

Açıklamaları Yapan Araştırmacının Adı / Soyadı / İmzası Mustafa TEMEL
Gönüllünün Adı / Soyadı / İmzası / Tarih
Gerekliyse Olur İşlemine Tanık Olan Kişinin Adı / Soyadı / İmzası / Tarih
Gerekliyse Yasal Temsilcinin Adı / Soyadı / İmzası / Tarih

EK 3– ETİK ONAY

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURULLAR KOORDİNATÖRLÜĞÜ

PROTOKOL NO: 2024/385

ARAŞTIRMA BAŞLIĞI	Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Bakımından Kentlerin Depreme Hazırlanması : Yalova İli Örneği
ARAŞTIRMANIN TÜRÜ	1-Yüksek Lisans Tez Çalışması 2-Nitel Araştırma
ARAŞTIRMACILAR	1-Sorumlu Araştırmacı : Mustafa TEMEL 2-Tez Danışmanı : Prof. Dr. Fahri APAYDIN
ETİK KURUL TÜRÜ	SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
KARAR	Etik Onay Verilmesine Karar Verildi.

TARİH
28.01.2025

Prof. Dr. İsa KARAMAN
ETİK KURULLAR KOORDİNATÖRÜ

ÖZGEÇMİŞ

İlk orta ve lise öğretimini Ağrı Doğubeyazıt'ta tamamladı. 2000 yılında Atatürk Üniversitesi inşaat mühendisliği bölümünden mezun oldu. 2002 yılında kamuya ataması yapıldı. 2012 yılında şube müdürü, 2013 yılında il müdürü, 2015 yılından itibaren de Yalova Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı görevini yürütmektedir.

TEZDEN TÜRETİLEN YAYIN VE ESERLER

Temel, M., Apaydın, F. (2025), Türkiye’de Kentsel Dönüşümün Deprem Risk Yönetimindeki Rolü: Yalova Örneği, INTERNATIONAL CAPITAL CONFERENCE ON SCIENTIFIC RESEARCH AND TECHNOLOGICAL DEVELOPMENTS- AMSTERDAM, 2024

